

Уважаеми пътници, Добре дошли на борда на **България Ер**!

Още през юли читателите на едно американско списание определиха 2016 като третата най-лоша година в историята - изпреварвайки дори 1916 и 1943. А остатъкът от годината добави към сметката и нови терористични актове, абсурдния за мнозина резултат от президентските избори в САЩ и дори смъртта на принцеса Леа от "Междузвездни войни".

През 2016 Великобритания каза "не" на обединена Европа. Тероризмът разпростря пипала в страни, където отдавна бе забравен. Ситуацията в Близкия изток се усложни още повече. Някои хора говорят дори за нова Студена война между Русия и Запада. Годината ни отне и личности като Дейвид Боуи, Мохамед Али, Умберто Еко.

Не е изненада, че повечето от нас нямаха търпение да се простят с 2016. Независимо от множеството прогнози, че 2017 може да е по-лоша - с непредвидим лидер на САЩ, задаващи се ключови избори в Германия, Франция (а също и в България), с неугържимо увеличаване на популизма, манипулациите и фалшивите новини.

Звучи мрачно, нали? А истината

е, че човечеството никога не е живяло по-добре. Делът на бедните по света е най-малкият в историята; технологиите, макар понякога да предизвикват и усложнения, като цяло правят живота по-лек (вижте стр. 56). Медицината напредва, развлекателната индустрия процъфтява и, не на последно място, пътуванията са по-достъпни отвсякога. А, както е казал някой неизвестен мърец, от нещата за купуване пътуването е единственото, което всъщност те прави по-богат.

Пожелаваме ви щастлива 2017 - и много пътувания.

България Ер

Dear Passengers,
Welcome aboard **Bulgaria Air**!

As early as July, a US magazine readers determined 2016 the third worst year in history – even ahead of 1916 and 1943. The rest of the year added new terrorist attacks, the presidential election result in the USA, considered absurd by many, and even the death of Star Wars Princess Leia.

In 2016 Britain said “no” to a united Europe. Terror spread its tentacles in countries where it had long been forgotten. The situation in the Middle East has become even more complicated. Some people even talk of a new Cold War between Russia and the West. The year took from us people such as David Bowie, Mohammad Ali, Umberto Eco.

It's no surprise that most of us were eager to say goodbye to 2016. Despite many predictions that 2017 could be even worse – with an unpredictable leader in the US, upcoming key election in Germany, France (as well as in Bulgaria), with unabated increase of populism, manipulations and fake news.

It sounds a bit gloomy, doesn't it? Yet, the truth is that mankind has never lived better. The share of poor people around the world is the smallest ever; technologies, even though they sometimes cause complications too, and generally make life easier (see page 56). Medicine is advancing, the entertaining industry is booming and, last but not least, travel is more affordable than ever. And, as an unknown sage said, travel is the only thing you buy that makes you richer.

We wish you a happy 2017 – and many trips.

Bulgaria Air

ОТ ВАРНА ДО БАРСЕЛОНА С БЪЛГАРИЯ ЕР.

ОЩЕ ПО-УДОБНИ ДВУПОСОЧНИ ВРЪЗКИ ПРЕЗ
СОФИЯ НА АТРАКТИВНИ ЦЕНИ!

ДВУПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

258 EURO

ЕДНОПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

128 EURO

FLY GOOD
FEEL GOOD

Цените са крайни с тръгване от Варна и включват:

Всички дължими летищни такси, 1 бр. ръчен багаж до 10кг. и 1 бр. чекиран багаж до 23 кг., кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, Check-in.

Следи офертите ни всеки ден на air.bg и www.facebook.com/bgair

13 | **BUSINESS
ECONOMY**

**22 | Въпрос на
качество**
Димитър Марикин,
управител на SGS
България

39 | **ANALYSIS
POLITICS**

40 | 2016 в цитати
От Тръмп до Кристиано
Роналдо: гумите, с
които ще запомним
отминалата година

55 | **SCIENCE
TECHNOLOGY**

**56 | 15 крачки към
бъдещето**
Най-важните, любопитни
или просто абсурдни
изобретения на 2016
година

79 | **TRAVEL
LIFESTYLE**

**82 | Новите моги
в пътуването**
От кулинарната
до изчезващите
дестинации

26 | **A Matter Of Quality**

- 14 | Числа и лица
Numbers & Faces
- 16 | 10 скандални
прогнози за 2017
- 18 | 10 Outrageous
Predictions for 2017
- 30 | Скъсяването на
уикенда
- 32 | Shortening the
Weekend
- 34 | Магазин за
преживявания
- 37 | Store for Experience

42 | **2016 in Quotes**

- 44 | Бизнес-моделът на
истината
- 46 | The Business Model of
Truth
- 48 | Как интернет ни
съсипва мозъците
- 52 | How the Internet Ruins
our Brains

60 | **15 steps to the
futureBorders**

- 64 | Гости от утре
- 66 | Guests from Tomorrow
- 68 | Чешки хитрини
- 70 | Czech Tricks
- 72 | Светът е малък
It's a Small World
- 76 | Светлина в мрака
- 78 | Light in the Dark

86 | **In Search Of New
Destinations**

- 80 | Афиш
Poster
- 90 | Герой за един ден
- 92 | A Hero for a Day
- 94 | В куфара на Томас
Монахън
In the Suitcase of
Thomas Monaghan
- 96 | Нова генерация
- 97 | New Generation
- 99 | Легенди в чаша
Legends in a glass
- 108 | Плодовете, с
които завладяхме
планетата
- 110 | Orange and Lemon
Longings

RAYMOND WEIL
GENEVE

Special Edition - *freelancer*

JULIANY
TIME IS CREATIVITY

SOFIA: PARADISE CENTER, SERDIKA CENTER, 70 RAKOVSKY STR., MALL OF SOFIA,
43 VITOSHA BLVD. PLOVDIV: MALL PLOVDIV, MALL MARKOVO TEPE.
ONLINE STORE:
WWW.JULIANY.COM

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР

Константин Томов

ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР

Кристина Нигохосян

cnigohosian@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР АНГЛИЙСКИ

Ангела Фетти-Чобанов

ПРЕВОДАЧИ

Албена Манафска

Виктория Крумова

АВТОРИ

Бойко Василев

Валери Ценков

Емил Иванов

Ивайло Петров

Иванина Манчева

Калин Ангелов

Калин Николов

Маргарита Спасова

Ясен Бориславов

ДИЗАЙН

BRAND NEW

РЕКЛАМЕН МЕНИДЖЪР

Благовеста Креовска

bkreovska@bulgariaonair.bg

0887 59 11 05

ИЗДАТЕЛ

ИНВЕСТИТОР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

Виктория Миткова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР

Леа Бакалова

lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС

1540 София, бул. Броксел 1

office@bulgariaonair.bg

тел.: 02 448 40 70

www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03

BIC: CECBGBSF

Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

EDITOR-IN-CHIEF

Konstantin Tomov

ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR

Cristina Nigohosian

cnigohosian@bulgariaonair.bg

ENGLISH EDITOR

Angela Fetty-Chobanov

TRANSLATORS

Albena Manafska

Victoria Krumova

CONTRIBUTORS

Boyko Vasilev

Emil Ivanov

Valeri Tsenkov

Ivaylo Petrov

Ivanina Mancheva

Kalin Angelov

Kalin Nikolov

Margarita Spasova

Yasen Borislavov

DESIGN

BRAND NEW

ADVERTISING MANAGER

Blagovesta Kreovska

bkreovska@bulgariaonair.bg

(+359) 887 59 11 05

PUBLISHER

INVESTOR MEDIA GROUP

CEO

Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR

Lea Bakalova

lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS

1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.

office@bulgariaonair.bg

phone: (+359) 2 448 40 70

www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

По смисъла на Закона за изменение и допълнение на Закона за задължителното
депозитиране на печатни и други произведения обн.в ДВ, бр.87 от 05.11.2010г.,
мажоритарният собственик на дружеството издател на списание „Bulgaria on air THE
INFLIGHT MAGAZINE“ и списание „GO ON AIR“ е „Холдинг Варна АД с ЕИК 103249584.
„Холдинг Варна“ АД е публично дружество по Закона за публичното предлагане на
ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

BMW 116d, 5 врати: разход на гориво – от 3,7 л/100 км;
CO₂ емисии – 97 г/км.

BMW EFFICIENT DYNAMICS.

ПО-НИСЪК РАЗХОД НА ГОРИВО. ПОВЕЧЕ УДОВОЛСТВИЕ ОТ ШОФИРАНЕТО

BMW Серия 1

М Кар Варна

Радостта
от шофирането

ПРИЛИЧНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ. НЕПОДПРАВЕНО УДОВОЛСТВИЕ.

Точно сега е моментът желанията Ви да се материализират по най-добрия начин –

BMW Серия 1 е с **0% лихва** и примерна месечна вноса от **539*** лева с ДДС.

Допълнително с:

- 4 години или 200 000 км удължена гаранция
- 5 години или 100 000 км сервизно обслужване
- Възможност за обратно изкупуване на настоящия Ви автомобил

За повече информация и пробно шофиране, моля свържете се с вашия BMW дилър.

М Кар Варна

9023 Варна, бул. Владислав Варненчик 320, тел.: 052/739 860, e-mail: sales@bmw-mcarvarna.bg

Калкулацията е за BMW 116d, 5 врати, автоматична трансмисия, навигационна система, контрол на дистанцията при паркиране и подгряване на предните седалки. Лизинговата оферта е за период от 60 месеца, при първоначална вноса 25% и остатъчна стойност 15%. BMW Financial Services се предлага в България от Уникредит Лизинг ЕАД. Офертата е за бизнес клиенти и е валидна към датата на публикация. Моделът на снимката е илюстративен.

АВТОРИ

БОЙКО ВАСИЛЕВ е един от най-уважаваните телевизионни журналисти в България, водещ и продуцент на "Панорама" по БНТ. Доктор по социология, възпитаник на Софийския университет, специализирал е в Хайделберг, Германия. Автор е на десетки документални филми, включително "Деца на бащите", за който получи Голямата награда "Робер Шуман" за 2007 година.

BOYKO VASSILEV is one of Bulgaria's most renowned television journalists, and the host and producer of the talk show Panorama (broadcast on the National Bulgarian Television). He holds a Ph.D. in sociology, is a Sofia University alumnus, and has specialized in Heidelberg, Germany. He has authored dozens of documentaries, including The Children of the Fathers, for which he received Bulgaria's 2007 Robert Schuman Journalism Award.

CONTRIBUTORS

МАРГАРИТА СПАСОВА завършва българска филология в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (1996). През 2011 специализира „Права на човека“ в Академията по дипломатически науки на Малтийския университет. От 2005 работи в сферата на културното многообразие и младежките международни проекти. Пътешественик, любител антрополог, преводач.

MARGARITA SPASOVA is a graduate in Bulgarian philology from Sofia University "St. Kliment Ohridski" (1996). In 2011 she specializes "Human Rights" at the Academy of Diplomatic Sciences of the University of Malta. Since 2005 she has been working in the field of cultural diversity and youth international projects. Traveller, amateur anthropologist, translator.

it's all
about you

Rooms from €39

Explore Sofia while enjoying our SPA centre, indoor pool, gym, restaurant and lounge bar.

Adding Color to LifeSM

НАЙ-УДОБНИТЕ ВРЪЗКИ ОТ МАДРИД ДО ВАРНА

THE MOST CONVENIENT CONNECTIONS FROM MADRID TO VARNA

Специално за своите клиенти, „България Ер“ предлага още по-удобни връзки през София. В сряда и петък можете да летите от Мадрид до Варна само за пет часа (излита от Мадрид в 10:25), на еднопосочна крайна цена от 153 евро, или 248 евро за двупосочно пътуване. Цената включва всички дължими летищни такси, безплатен избор на място в самолета, ръчен и чекиран багаж, както и кетъринг на борда. За повече информация - www.air.bg.

At the height of the season, Bulgaria Air will once again please winter sports lovers – the national carrier offers to carry ski and snowboard gear free of charge

If you travel by the end of March 2017 on all its direct flights.

Each Bulgaria Air passenger can fly with a pair of skis, poles and ski boots or snowboard and its gear.

ЩЕ ПРЕВОЗИМ БЕЗПЛАТНО СКИТЕ ВИ

WE'LL CARRY YOUR SKIS
FREE OF CHARGE

В разгара на сезона, „България Ер“ ще зарадва отново почитателите на зимните спортове – националният превозвач предлага безплатен превоз на ски и сноуборд екипировка за пътуване до края на март 2017 година по всички свои директни дестинации.

Всеки пътник на „България Ер“ може да пътува с един чифт ски, шеки и ски обувки или сноуборд и екипировка за него. ■

Especially for its customers Bulgaria Air offers even more convenient connections via Sofia. On Wednesdays and Fridays you can fly from Madrid to Varna in just five hours (departs from Madrid at 10:25), at a one-way final price of 153 euros, or 248 euros for a return ticket.

The price includes all required airport fees, free seat selection, hand and checked baggage, as well as on-board catering. For more information – www.air.bg. ■

Ипотечен кредит **ДОМ ЗА ТЕБ**

*От Вкъщи
по-хубаво няма!*

- С ниски лихви
- Без скрити такси и условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

0800 11 400
www.ccbank.bg

"ТАМПЛИЕРИТЕ" ПО BULGARIA ON AIR "KNIGHTS TEMPLAR" ON BULGARIA ON AIR

Нашумелият френски исторически сериал „Тамплиерите“ (La Commanderie) започва излъчване по Bulgaria ON AIR от 26 декември, всеки ден от 20:40 часа. Драмата пресъздава времената на 100-годишната война – един от най-мрачните периоди на Средновековието. Годината е 1375 в кралство Франция, във времена на чума, грабежи и несигурност. Единственото място, в което хората могат да избягат от трудностите, е селище, управлявано от Ордена на Тамплиерите. Бивш тамплиер получава в заветствие от краля на Франция суверенно убежище с големи административни правомощия. След разпадането на Ордена, тамплиерите основават свое общество, в което влизат в ролята на войници, монаси, доктори, фермери. В него всеки, който търси закрила, е добре дошъл, а смелите рицари пазят гостите с цената на живота си. „Тамплиерите“ (2010) е режисиран от Дидие Льо Пешур. В ролите са Клеман Сибони, Луиз Пастьо, Карло Брант, Маер Камун, Жерар Лусин. ■

The hit French historical series Knights Templar (La Commanderie) will air on Bulgaria ON AIR, starting December 26, every weekday at 8:40 pm. The drama recreates the time of the Hundred Years War – one of the darkest periods of the Middle Ages.

The year is 1375 in the Kingdom of France, in times of plague, looting and insecurity. The only place where people can escape from the difficulties is a settlement controlled by the Knights Templar. A former Knight Templar inherits a sovereign refuge with large administrative power from the French King.

After the dissolution of the Order, the Knights Templar establish their own community, acting as soldiers, monks, doctors, farmers. Anyone seeking protection is welcome there, and the brave knights protect the guests with their lives. La Commanderie (2010) was directed by Didier Le Pecheur. Starring are Clement Sibony, Louise Pasteau, Carlo Brandt, Maher Kamoun, Gerard Loussine. ■

„С ЧЕРПАК В КУФАРА“ “WITH A LADLE IN THE SUITCASE”

Нова поредица за пътешествия, кулинария и вдъхновяващи личности, срещнати по пътя, започна по национална телевизия Bulgaria ON AIR всяка събота от 12:30. Шоуто „С черпак в куфара“ е авторски проект на известния кулинар Мариела Нордел и всяка седмица ще представя кътче от света през призмата на кулинарията, културата, забавленията и възбудящите срещи с хора, които не можем да срещнем в България. Нордел стана популярна с участието си в кулинарното шоу MasterChef. В кръвта ѝ тече българска, испанска, китайска, френска, гръцка и еврейска кръв. Освен като кулинар, е работила със страст и като модел, PR и мениджър на световноизвестни марки. Носител е на наградата Бизнес дама на годината.

A new series on travel, cooking and inspiring people we encounter on the way airs on the national television Bulgaria ON AIR Saturdays at 12:30 pm. The show “With a Ladle in the Suitcase” is an original project by well-known chef Mariela Nordell and every week it presents a place on Earth through the prism of culinary, culture, entertainment and exciting encounters with people we can't meet in Bulgaria.

Nordell became a famous face thanks to her turn on the cooking show MasterChef. Bulgarian, Spanish, Chinese, French, Greek and Jewish blood runs through her veins. Besides a chef, she's also passionately worked as a model, PR and manager of world famous brands. She's won the Business Woman of the Year Award. ■

ВЕРОЯТНО ЗНАЕШ, ЧЕ...

Слушането на
класическа музика облекчава стреса.
Дали това важи и за гледането на
класически филми?

ВРЕМЕ ЗА КИНО КЛАСИКА
Всеки петък | 22:10

34 | **МАГАЗИН ЗА
ПРЕЖИВЯВАНИЯ**
STORE FOR EXPERIENCE

22 | **ВЪПРОС НА КАЧЕСТВО**
A MATTER OF QUALITY

16 | **10 СКАНДАЛНИ ПРОГНОЗИ**
10 OUTRAGEOUS PREDICTIONS

ЧИСЛА И ЛИЦА FIGURES & FACES

48 200 000

евро извънредно допълнително финансиране ще получи България от Европейската комисия за управление на границите и справяне с миграцията, съобщава Investor.bg. Сумата е в допълнение към 91 млн. евро, които вече бяха отпуснати на страната от Европейския фонд за убежище, миграция и интеграция.

EN

euros of additional funding is the amount Bulgaria will receive from the European Commission for Migration and Border Management, according to Investor.bg. The amount is in addition to the 91 million euros that had already been granted to the country by the Asylum, Migration and Integration Fund. ■

460

лева стана минималната работна заплата в България от 1 януари 2017 година. Дотогава тя бе 420 лева. Минималната часова ставка се увеличава до 2.77 лева. Линията на бедността, на базата на която се формира социалната политика, достига 314 лева вместо досегашните 300 лева.

EN

leva is now the minimum wage in Bulgaria, starting January 1, 2017. Until then it was 420 leva. The minimum hourly wage has increased to 2.77 leva. The poverty line, the social policy is based on, has reached 314 leva, instead of the current 300 leva. ■

\$58

за барел ще е средната цена на петрола през следващата година, предвиждат 24 от водещите анализатори в сектора в допитване на Bloomberg. Решението на ОПЕК да съкрати производството ще е главният фактор за поскъпването и стабилизирането на новите цени.

EN

a barrel will be the average price of oil over the next year, are the estimates of 24 of the leading analysts in the industry, according to a Bloomberg survey. OPEC's decision to cut the production will be the main factor in the appreciation and new prices stabilization. ■

1/56 000 000

е бил шансът да загинете в резултат на терористичен акт за периода 2003-2013, пресметнаха американски статистици, цитирани от The Economist. За сравнение шансът да си отидете в резултат на злополука във ваната е бил доста по-голям - едно на един милион.

EN

was the chance to die as a result of a terrorist attack for the period 2003-2013, American statisticians estimated, cited by The Economist. In comparison, the odds of dying in an accident involving a bathtub were much bigger – one in a million. ■

10 СКАНДАЛНИ ПРОГНОЗИ ЗА 2017

Brexit никога няма да се състои, Bitcoin се възражда, а ЕС ще похарчи 1 трилион евро за нова инфраструктура

Всяка година през декември Saxo Bank публикува своите "скандални прогнози" за следващите 12 месеца. Замислени са не да предвиждат максимално точно събитията, а да провокират дискусии за това какво би могло да изненада или шокира пазарите. Тазгодишният списък включва неочакван повторен ръст в Китай, съвземане на италианските банки и подмяна на Brexit с Brexain - тоест оставане на Великобритания в ЕС.

"Промените винаги са настъпвали по време на криза. Затова 2017 може да е отрезвяващ сигнал, че нещата се отдалечават от нормалния си ход - и по отношение на експанзионизма на централните банки, и на правителствените политики за затягане на коланите, които характе-

ризираха света след кризата през 2009", коментира Стийн Якобсен, старши икономистът на Saxo. "В миналото някои от скандалните ни прогнози са се оказвали доста по-малко скандални, отколкото са изглеждали на пръв поглед. Затова е важно инвеститорите да са наясно с всички възможности, за да вземат информирани решения".

БВП НА КИТАЙ НАБЪБВА ДО 8% И SHCOMP (ИНДЕКСЪТ НА ШАНХАЙСКАТА ФОНДОВА БОРСА) УДРЯ 5,000. Китай отчита, че е достигнал края на фазата на производствения си и инфраструктурен растеж и чрез мащабни стимули в областта на фискалните и парични политики, отваря капиталовите пазари за успешно

направляване на преход към растеж, воден от потреблението. Това ще доведе до 8% ръст през 2017 г., като съживяването ще се дължи на растежа в сектора на услугите. Еуфорията от растежа, задвижен от потреблението в частния сектор, ще види удвоен индекс на Шанхайската фондова борса от нивото му през 2016 г., като ще надскочи 5,000.

ОТЧАЯНИЯТ ФЕД СЛЕДВА ЯПОНСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ФИКСИРА 10-ГОДИШНИТЕ СИ ДЦК НА 1.5%. Тъй като щатският долар и лихвените проценти в САЩ ще продължат да се покачват по все по-болезнен начин през 2017 г., задвижваната от тестостерон фискална политика на новия президент на САЩ ще доведе

до там, че доходността на 10-годишните държавни ценни книжа на САЩ да достигне 3%, което ще предизвика паника на пазара. На прага на бедствие Федералният резерв ще копира Контрола върху кривата на доходността на Централната банка на Япония, като фиксира доходността на 10-годишните ДЦК на 1,5%, но от различен ъгъл, като ефективно въведе Количествени улеснения 4 или Безкрайни количествени улеснения. Това от своя страна незабавно ще спре разпродаването на ценни книжа и облигации на световните пазари, което ще доведе до най-големите печалби за пазарите на облигации от 7 години насам. Критичните гласове ще заглъхнат в силния реж на поредния ръст, причинен от централните банки.

НИВОТО НА НЕИЗПЪЛНЕНИЕ ПРИ ВИСОКОДОХОДНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЩЕ НАДХВЪРЛИ 25%. При дългосрочното средно ниво на неизпълнение при високодоходните облигации от 3,77%, което по време на рецесиите в САЩ през 1990, 2000 и 2009 г. скочи до съответно 16%, 10% и 12%, 2017 г. ще стане свидетел на нива на неизпълнение от 25%. След като достигнем границите на намеса на централните банки, правителствата по света ще преминат към фискални стимули, които ще доведат до повишаване на лихвените проценти (с изключение на Япония), като по този начин рязко ще увеличат кривата на доходността. Докато трилиони корпоративни облигации се изправят пред света на щетите, проблемът ще се задълбочава от

оттегляне от облигационните фондове, като това ще разшири спредовете и ще направи рефинансирането на нисък клас дълг невъзможно. С нива на неизпълнение, които ще достигат 25%, неефективните корпоративни участници няма да са жизнеспособни, което ще позволи по-ефективно разпределение на капитала.

ВРЕХИТ ТАКА И НЕ СЕ СЛУЧВА, ТЪЙ КАТО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ ПРАВИ ВРЕМАИН (ИГРА НА ДУМИ, ОБРАЗУВАНА ОТ BRITAIN (ВЕЛИКОБРИТАНИЯ) И REMAIN - ОСТАВАМ). Надигането на глобалния популизъм, видяно от двете страни на Атлантика, ще дисциплинира лидерите на ЕС да заемат по-кооперативна позиция към Великобритания. С напредването на преговорите, ►

Brexit never happens, Bitcoin rises again and EU spends
1 trillion euros on new infrastructure

Each December Saxo Bank, the online multi-asset trading and investment specialist, releases its annual 'Outrageous Predictions' for the year ahead. Aimed at provoking conversation on what might surprise or shock the investment returns in the year ahead, this year's predictions cover a range of scenarios, including a Chinese growth rebound, an Italian bank rally, Brexit giving way to Bremain and the EU's willingness to change in the face of populist backlash, among others.

"With change always happening in times of crisis, 2017 may be a wake-up call which sees a real departure from the 'business as usual', both in central bank expansionism and government austerity policies which have characterized the post-2009 crisis", comments Steen Jakobsen, Chief Economist at Saxo Bank. "As some of our past outrageous predictions have turned out to be far less outrageous than at first thought, it is important that investors are aware of the range of possibilities outside of the market consensus so that they can make informed decisions".

CHINA GDP SWELLS TO 8%. China understands that it has reached the end of the road of its manufacturing and infrastructure growth phase and, through a massive stimulus from fiscal and monetary policies, opens up capital markets to successfully steer a transition to consumption-led growth. This results in 8% growth in 2017, with the

resurgence owing to the growth in the services sector. Euphoria over private consumption-driven growth sees the Shanghai Composite Index double from its 2016 level, surpassing 5,000.

DESPERATE FED FIXES 10-YEAR TREASURIES AT 1.5%. As US dollar and US interest rates rise in increasingly painful fashion in 2017, the testosterone driven fiscal policy of the new US President leads US 10-year yields to reach 3%, causing market panic. On the verge of disaster, the Federal Reserve copies the Bank of Japan's Yield Curve Control, by fixing the 10-year Government yield at 1.5%, but from a different angle, effectively introducing QE4 or QE Endless. This in turn promptly stops the selloff in global equity and bond markets, leading to the biggest gain for bond markets in seven years. Critical voices are lost in the roar of yet another central bank-infused rally.

HIGH-YIELD DEFAULT RATE EXCEEDS 25%. With the long-term average default rate for high yield bonds being 3.77%, jumping during the US recessions of 1990, 2000 and 2009 to 16%, 10% and 12% respectively, 2017 sees default rates as high as 25%. As we reach the limits of central bank intervention, governments around the world move towards fiscal stimulus, leading to a rise in interest rates (ex Japan), thus steepening the yield curve dramatically. As trillions of corporate bonds face

the world of hurt, the problem is exacerbated by a rotation away from bond funds, widening spreads and making refinancing of low grade debt impossible. With default rates reaching 25%, inefficient corporate actors are no longer viable allowing for a more efficient allocation of capital.

BREXIT NEVER HAPPENS AS THE UK BREMAINS.

The global populist uprising, seen across both sides of the Atlantic, disciplines the EU leadership into a more cooperative stance towards the UK. As negotiations progress, the EU makes key concessions on immigration and on passporting rights for UK-based financial services firms, and by the time Article 50 is triggered and put before Parliament, it is turned down in favour of the new deal. The UK is kept within the EU's orbit, the Bank of England hikes the rate to 0.5% and EURGBP plummets to 0.7300 - invoking the symbolism of 1973, the year of UK's entry into the EEC.

DOCTOR COPPER CATCHES A COLD. Copper was one of the clear commodity winners following the US election; however in 2017 the market begins to realise that the new president will struggle to deliver the promised investments and the expected increase in copper demand fails to materialise. Faced with growing discontent at home, President Trump turns up the volume on protectionism, introducing trade barriers that will spell trouble for emerging markets as well as Europe. Global growth starts weakening while China's demand for industrial metals slows as it move towards a consumption-led growth. Once HG Copper breaches a trend-line support, going back all the way to 2002 at \$2/lb, the floodgates open and a wave of speculative selling helps send copper down to the 2009 financial-crisis low at \$1.25/lb.

HUGE GAINS FOR BITCOIN AS CRYPTOCURRENCIES RISE. Under President Trump the US fiscal spending increases the US budget deficit from \$600 billion to \$1.2-1.8 trillion. This causes US growth and inflation to sky rocket, forcing the Federal Reserve to accelerate the hike and the US dollar reaches new highs. This creates a domino effect in emerging markets, and particularly China, who start looking for alternatives to the fiat money system dominated by the US dollar and its over-reliance on US monetary policy. This leads to an increased popularity of cryptocurrency alternatives, with Bitcoin benefiting the most. As the banking systems and the sovereigns of Russia and China move to accept Bitcoin as a partial alternative to the USD, Bitcoin triples in value, from the current \$700 level to \$2,100.

US HEALTHCARE REFORM TRIGGERS SECTOR PANIC. Healthcare expenditure is around 17% of GDP compared to the world average of 10% and an increasing share of US population cannot pay for their medical bills. The initial relief rally in healthcare stocks after Trump's victory quickly fades into 2017 as investors realise that the administration will not go easy on healthcare but instead launches sweeping reforms of the unproductive and expensive US healthcare system. The Health Care Sector SPDR Fund ETF plunges 50% to \$35, ending the most spectacular bull market in US equities since the financial crisis.

DESPITE TRUMP, MEXICAN PESO SOARS. The market has drastically overestimated Donald Trump's true intention or even ability to crack down on trade with Mexico, allowing the beaten-down peso to surge. Meanwhile Canada suffers as higher interest rates initiate a credit crunch in the housing market. Canadian banks buckle under, forcing the Bank of Canada into quantitative easing mode and injecting capital into the financial system. Additionally, CAD underperforms as Canada enjoys far less of the US' growth resurgence than it would have in the

past because of the longstanding hollowing out of Canada's manufacturing base transformed from globalisation and years of an excessively strong currency. CADMXN corrects as much as 30% from 2016 highs.

ITALIAN BANKS ARE THE BEST PERFORMING EQUITY ASSET.

German banks are caught up in the spiral of negative interest rates and flat yield curves and can't access the capital markets. In the EU framework, a German bank bailout inevitably means an EU bank bailout, and this comes not a moment too soon for the

Italian banks which are saddled with non-performing loans and a stagnant local economy. The new guarantee allows the banking system to recapitalise and a European Bad Debt Bank is established to clean up the balance sheet of the eurozone and get the bank credit mechanism to work again. Italian bank stocks rally more than 100%.

EU STIMULATES GROWTH THROUGH MUTUAL EURO BONDS.

Faced with the success of populist parties in Europe, and with the dramatic victory of Geert Wilders far-right party in the Netherlands, traditional political parties begin moving away from austerity policies and favouring instead Keynesian-style policies launched by President Roosevelt post the 1929 crisis. The EU launches a stimulus six-year plan of EUR 630 billion backed by EU Commission President Jean-Claude Juncker, however to avoid dilution resulting from an increase in imports, the EU leaders announce the issuance of EU bonds, at first geared towards €1 trillion of infrastructure investment, reinforcing the integration of the region and prompting capital inflows into the EU. ■

Since 1979

Since 2016

Beratungs- & Orga-Control AG

Nordstrasse 1

CH-6302 Zug

boc@boczug.com

Blvd. Tottleben, 53-55

BG-1606 Sofia

www.boczug.com

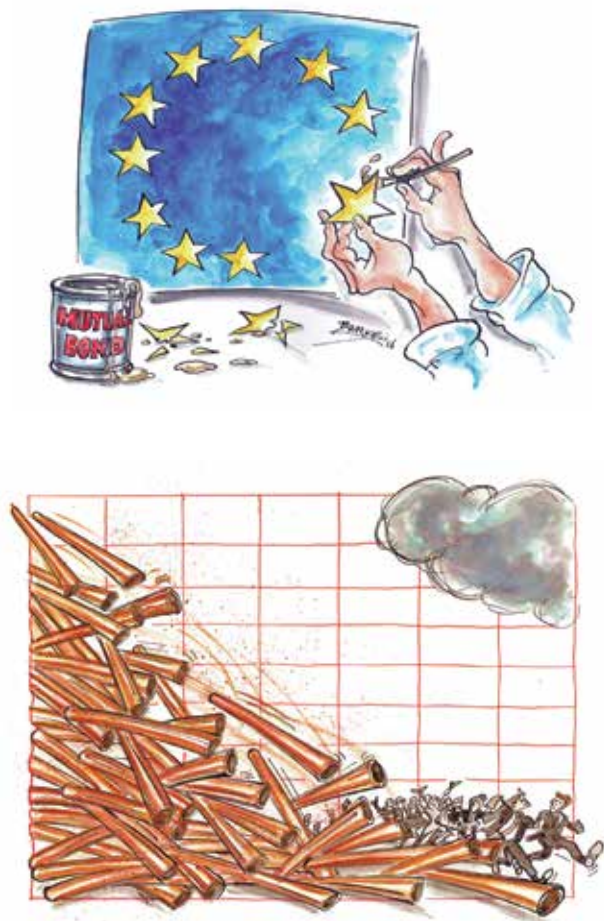
Our Services

- Setting up companies and fiduciary services
- Private Banking and exchange transactions network
- Moving to Switzerland
- Gold transactions
- Tax and auditing
- Representation / assignments abroad
- International Trade Platform

► ЕС ще направи важни отстъпки по отношение на имиграцията и правата за правене на бизнес в ЕИЗ на финансовите компании, базирани във Великобритания. И докато член 50 бъде задействан и поставен пред Парламента, той ще бъде отхвърлен в полза на новата сделка. Великобритания ще остане в орбитата на ЕС, Банк оф Ингланд ще повиши лихвените равнища до 0,5% и двойката EURGBP ще пада рязко надолу до 0,7300 – което извиква символиката на 1973 – годината, когато Великобритания влиза в ЕИО.

ДОКТОР МЕД ЩЕ ХВАНЕ НАСТИНКА. Медта беше една от ясните суровини победителки след изборите в САЩ; обаче през 2017 г. пазарът ще започне да осъзнава, че новият президент ще се бори да постигне обещаните инвестиции и очакваното увеличение в търсенето на медта няма да успее да се материализира. Изправен пред нарастващото недоволство у дома, президентът Тръмп ще засили протекционизма, като въведе търговски бариери, които ще означават проблеми за развиващите се пазари, както и за Европа. Глобалният растеж ще започне да отслабва, докато китайското търсене на индустриални метали се забавя, с насочването към растеж, воден от потреблението. В момента, в който HG Соррег наруши линията, подкрепяща тенденцията, и се върне чак към 2002 г. на нива от 2 щатски долара за фунт, шлюзите ще се отварят и вълната на спекулативните продажби ще изпрати медта надолу до нива от 1,25 щатски долара за фунт, което е от времето на финансовата криза през 2009 г.

ОГРОМНИ ПЕЧАЛБИ ЗА БИТКОИН СЛЕД ПОКАЧВАНЕ НА КРИПТОВАЛУТИТЕ. При президентството на Тръмп фискалните разходи на САЩ ще увеличат бюджетния дефицит на страната от 600 милиарда щатски долара до 1,2-1,8 трилиона щ.д. Това ще изстреля инфлацията и растежа на САЩ до небето, което ще принуди Федералният резерв да ускори повишаването на лихвените нива и щатският долар ще достигне нови върхове. Това ще създаде ефект на домино в развиващите се пазари, и по-специално Китай, които ще започнат да търсят алтернативи на системата на книжните пари, доминирана от щатския долар и прекалената ѝ зависимост от паричната политика на САЩ. Това ще доведе до повишаване на популярността на криптовалути алтернативи, като Bitcoin ще се облагодетелства най-много. С на-

сочването на банковите системи и суверените на Русия и Китай към приемането на Bitcoin като частична алтернатива на щатския долар, Bitcoin ще утрои стойността си от сегашното ниво от 700 щатски долара до 2100 щатски долара.

РЕФОРМАТА В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО В САЩ ЩЕ ПРЕДИЗВИКА ПАНИКА В СЕКТОР. Разходът за здравеопазване е около 17% от БВП в сравнение със средния разход в света от 10% и все по-голям дял от населението на САЩ не е в състояние да плаща медицинските си разходи. Първоначалното облекчаващо оживление в здравните акции след победата на Тръмп бързо ще избледнее през 2017 г., след като инвеститорите осъзнаят, че администрацията няма да пощади здравеопазването и вместо това ще предприеме мащабни реформи на непродуктивната и скъпа система на здравеопазване на САЩ. Борсово търгуваният фонд на здравния сектор - SPDR Fund – ще спадне с 50% до 35 щатски долара, приключвайки най-зрелищният бичи пазар при ценните книжа в САЩ от началото на финансовата криза.

ВЪПРЕКИ ТРЪМП, МЕКСИКАНСКОТО ПЕСО ЩЕ РАСТЕ, ОСОБЕНО СРЕЩУ КАНАДСКИЯ ДОЛАР. Пазарът грастично надцени реалното намерение на Доналд Тръмп или дори способността му да се справи с търговията с Мексико, което ще позволи на сразеното песо да скочи. Междувременно Канада ще пострада, след

като по-високите лихвени проценти ще създадат кредитна криза на пазара на имоти. Канадските банки ще се огънат, вкарвайки Канадската банка в режим на количествени облекчения и в инжектиране на капитал във финансовата система. Освен това, канадският долар ще отслабне, тъй като Канада ще се радва на много по-малко от възродения растеж на САЩ, отколкото в миналото, поради дългосгодишното изпразване на производствената база на Канада, трансформирана от глобализацията и години на изключително силна валута. Двойката CADMXN ще претърпи корекция с близо 30% в сравнение с върховете през 2016 г.

ИТАЛИАНСКИТЕ БАНКИ ЩЕ СА НАЙ-ДОБРЕ ПРЕДСТАВЯЩИ СЕ КАПИТАЛОВ АКТИВ. Германските банки са попаднали в спиралата на отрицателните лихвени проценти и заравняват кривата на доходността и нямат достъп до капиталовите пазари. В рамките на ЕС спасителен план за германските банки неминуемо означава спасяване на банките в ЕС, и това идва точно навреме за италианските банки, които са обременени с необслужвани кредити и стагнираща местна икономика. Новата гаранция ще позволи на банковата система да рекапитализира и ще се създаде Европейска банка за лоши задължения, за да изчисти баланса на еврозоната и да направи така, че механизъмът на банковия кредит да заработи отново. Акции на италианските банки се покачват с повече от 100%.

ЕС СТИМУЛИРА РАСТЕЖА ЧРЕЗ ВЗАИМНИ ЕВРООБЛИГАЦИИ. Изправени пред успеха на популистките партии в Европа и с драматичната победа на крайно дясната партия на Герт Вилдерс в Холандия, традиционните политически партии ще започнат да се дистанцират от политиките на строги икономии и вместо това ще предпочетат политиките в кейнсиански стил, започнати от президента Рузвелт след кризата от 1929 г. ЕС ще стартира стимулиращ шестгодишен план на стойност 630 милиарда евро, подкрепен от председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер. Обаче, за да избегнат отслабване на позициите в резултат на увеличения внос, лидерите на ЕС ще обявят емитирането на еврооблигации, които първоначално ще са насочени към 1 трилион евро в инвестиции в инфраструктура, а това ще укрепи интеграцията на региона и ще стимулира притока на капитали в ЕС. ■

ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ
www.saglasie.bg

ЖИВОТО ЗАСТРАХОВАНЕ
www.saglasielife.bg

ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ
www.saglasie-ins.bg

СЪС СЪГЛАСИЕ КЪМ ВЪРХА

съгласие®

С поглед към твоето бъдеще

Проект Перуански Анд

(юли-август 2016 г.)

Целта на експедицията бе да изкачи Върх Алпамayo (5947 м) в

Кордилера Бланка – Перуански Анд. Върхът се счита за един от най-красивите върхове в света, заедно с К2 и Матернхорн. Трасето е предимно ледено, катеренето се извършва по типични ледено-фирнови ребра с височина до 500м.

За първи път върхът е изкачен през 1957 г. от немска експедиция. Генералният спонсор на експедиция Алпамayo ПОК Съгласие благодари на участниците и на всички, които помогнаха това вълнуващо начинание да се осъществи.

ВЪПРОС НА КАЧЕСТВО

Димитър Марикин, управител на SGS България,
преди THE INFLIGHT MAGAZINE

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-н Марикин, с над 92 000 служители SGS е една от най-големите фирми в Европа. Има и достатъчно дълга история - на практика е връстник на Третата Българска държава. И въпреки това остава относително слабо известна на широката публика. Това предимство ли е?

То идва от факта, че ние работим предимно в сферата на Business-to-business, и по-малко сме в директен досег с потребителите. Така че наистина не сме известни сред широката публика - но сред търговците и производителите сме много добре известни. А всъщност мисля, че в последните години дори и обикновените хора започват да научават за нас. В Германия например Fresenius е една от най-употребяваните думи в писмения език - а знаете, че лабораториите на Institut Fresenius са част от SGS Group.

В световен мащаб близо половината от бизнеса на SGS се състои в тест-

ване и сертифициране на суровини, петрол и други. Такова ли е съотношението и у нас?

В България повече от половината от нашия бизнес е свързан с търговията - основно на аграрни стоки, суровини, химикали, нефтопродукти. За съжаление у нас и търговията, а оттам и износьт, са основно свързани със суровини и необработени стоки.

Как се развива българското селско стопанство от ваша гледна точка? Следите го внимателно вече над две десетилетия.

Бих казал, че в сравнение с преди 20 години вече е коренно различно. И като добиви, и като култура на обработване, и като търговска насоченост на продукцията. Мисля, че дори не говорим за крачка, а направо за скок в развитието на българското земеделие. Може би животновъдството малко остава. Но земеделието и зърнопроизводството са на наистина световно ниво. ▶

► Ако не греша, вие бяхте първата компания в България, която започна да сертифицира по страховития стандарт НАССР. Навремето имаше опасения, че той ще опустоши хранително-вкусовата промишленост в страната. Какво се оказа, имаше ли някакво основание в тези тревоги?

Може би е по-правилно да говорим за стандарта ISO 22 000, защото НАССР на практика не е стандарт - това са холандски практики за безопасност на храните, които бяха възприети в европейски мащаб. Вярно е, че имаше големи разминавания между съществуващите практики у нас и изискванията на стандартите. Но това не означаваше, че е трудно да се поправят нещата. В крайна сметка изискванията на стандарта са едни съвсем разумни изисквания за безопасност на храните. Които човек би спазвал и в собственото си домакинство. Някои са очевидни - например това, че потокът на отпадъците не бива да се пресича с потока на готовата продукция. Или че работните повърхности трябва да се контролират от микробиологична гледна точка. Вкъщи вероятно не правите измервания, но със сигурност си почиствате бар-плота, след като сготвите. От такава гледна точка изискванията са по-скоро проява на здрав разум.

Преди десетина години, в самото навечерие на европейското членство, едва около 1000 български фирми бяха сертифицирани по стандарта ISO 9001. Как изглеждат нещата днес?

О, днес нещата са съвсем различни. Не знам точното число, но сертифицираните фирми са някъде между 12 и 15 хиляди.

В кои сектори сертифицирането е най-популярно?

Има няколко фактора, които карат фирмите да се сертифицират. От една страна, имаме фирми, които просто искат да са конкурентоспособни, да въведат добрите

"В крайна сметка изискванията на стандарта са едни съвсем разумни изисквания за безопасност на храните. Които човек би спазвал и в собственото си домакинство"

практики и да покажат на партньорите си, че са го сторили. Нека го наречем вътрешен подтик към усъвършенстване.

Има и фирми, които участват в обществени поръчки, а там почти винаги европейските правила изискват сертификат. Ако го нямат, не могат да участват в търговете.

Има и фирми, основно износители, при ко-

ито изискването за сертификат идва от техните търговски партньори. Дори да не им е формално наложено от контрагентите това изискване, съответният сертификат им дава сериозно конкурентно предимство.

В зората на европейското членство се появиха доста фалшиви сертификати. Имате ли такива проблеми напоследък?

По-скоро не. Фалшивите сертификати почти изчезнаха. Но за сметка на това се появяват сертификати, които просто нямат същата тежест. Те се издават от неизвестни органи, които формално имат акредитация, но самият акредитиращ орган може да е на 5-6 хиляди километра отпук и сами разбирате, че осъществява твърде малко контрол. Така че сертификатите невинаги имат еднаква тежест. На теория би трябвало да са еднакви, защото са по едни стандарти. Но на практика - това е моето мнение - не е така.

Ясно е, че говорим за най-различни типове сертификати. Но можем ли все пак да обобщим какво е необходимо, за да получи една фирма международен сертификат, колко време отнема, какви са директните ползи?

Нека вземем за пример най-популярния стандарт за управление ISO 9001. Той регулира дали в отношенията с достав-

щожно малка в сравнение с това, което организацията трябва да положи като усилия, за да отговори на изискванията. А то е индивидуално за всяка компания. Някои успяват да се подготвят за три месеца, други - за три години.

Каква дагност имат самите сертификати?

Те са за три години. След това се извършва контролен одит, за да се провери дали системата се поддържа, дали политиките се спазват на практика и доколко персоналът е запознат с тях.

Как изглежда вашият сектор в България, сравнен с другите страни от бившия източен блок?

Догонихме страни като Чехия и Унгария, които обикновено ни се дават като пример. Преди десетина години имаше голяма разлика в степента на сертифициране при тях и у нас. Сега мисля, че сме приблизително на едно и също ниво.

Как оценявате развитието на марката Made In Bulgaria? Подобрява ли се репутацията ѝ в последните години?

Определено се подобрява. Виждаме го при търговските операции. Ако се върнем 15-20 години назад, всеки един износ от България беше гледан под лупа. Сега вече има установени взаимоотношения и доверие. Степента на контрол от страна на външните купувачи е значително по-малка. Особено в областта на селското стопанство имаме много добро име.

Автомобилният сектор, или по-точно производството на компоненти за него, се разви неочаквано бързо в последните години. Имате ли сериозно участие в този сегмент?

Като контрол на износа - по-скоро не. Извършихме цялостно управление на проекта при няколко завода, които бяха построени в България. В автомобилната индустрия като цяло нещата са много стандартизирани. Всяка марка си има изисквания към съответните детайли и осъществява вътрешен контрол на качеството. Външният контрол в тази индустрия е доста по-слабо застъпен.

Инвестирахте сериозно в създаването на собствени лаборатории в България, разкажете ни повече за работата им?

Имаме няколко лаборатории в България, по мое мнение - едни от най-добрите в региона. И дори в Европа. Говорим за контрол на храни, селскостопански стоки, екологична лаборатория, нефт и нефтопродукти, минерални ресурси. Що се отнася до оборудване, няма новост, която да не е внедрена при нас. Лабораториите ни са наистина последна дума на техниката. Извършваме анализи, каквито се правят на много малко места по света. И, не на последно място, имаме прекрасен персонал. В SGS е приета една система на постоянни вътрешни тестове и в тях българските лаборатории са неизменно на едни от първите места.

Сам казвате, че основната ви инвестиция в България е в хората, които работят за вас. Бизнесът като цяло постоянно се оплаква от недостиг на квалифицирани кадри. Как се справяте вие с този проблем?

Основно - като сами си обучаваме кадрите. Избираме и ги подготвяме с един много добър хоризонт в бъдещето - винаги знаем с какви хора ще разполагаме след пет години, да речем. Иначе, естествено, и ние изпитваме същите проблеми с образованието и с недостига на квалифицирани кадри, каквито и всички останали. Но предимството да си в SGS е, че разполагаш с know-how от 92 000 служители в 150 страни. Когато има конкретен проблем, винаги можеш да попиташ във вътрешните форуми на компанията и ще има кой да ти отговори. Когато се налага, можеш да отидеш на обучение в Хонконг или, да речем, в германския Fresenius. Така че това ни помага да решаваме проблема с кадрите.

Това, което българските университети произвеждат като химици и инженери - каквито са основната част от нашите служители - не отговаря на нашите изисквания. Дипломират се химици, които не са и чували за апаратите, с които ние работим. Просто защото университетите нямат такава материална база. Инженерите излизат без особен досег с практиката. Обучението им е почти изцяло теоретично. Разбира се, това е свързано и с факта, че години наред в България индустрия почти нямаше. И дори да са искали да практикуват, нямаше къде. Едва в последните години нещата се промениха. ■

чиците и със служителите се спазват определени правила, дали има политика в областта на околната среда... Все неща, които една добра фирма и без това би трябвало да ги има. Когато се пристъпи към сертифициране, тези неща трябва да се формализират - във вид на политики, на практики, на записи. Елементарен пример - длъжностните характеристики. Това е изискване не само на стандарта, но и на закона, а и на добрите бизнес практики...

В известен смисъл сертифициращият орган губи работата на държавните контролни органи?

Да, има известно припокриване. Но при сертифицирането като цяло говорим за по-широк обхват. Защото държавните органи например не се интересуват от отношенията между фирмата и доставчиците ѝ. Но едно добро управление изисква в тези отношения да има прозрачност. Изобщо при сертифицирането говорим повече за политики - една фирма може и да не отговаря в момента на някои изисквания, но да има разработени политика и план, които ще я отвеждат до покриването им. Това би се приело от един сертифициращ орган.

Каква е цената на сертификата - като инвестиция и време?

Самата цена за сертифицирането е ни-

A MATTER OF QUALITY

Dimitar Marikin, Manager of SGS Bulgaria,
talks to THE INFLIGHT MAGAZINE

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAILO PETROV

Mr Marikin, with over 92,000 employees SGS is one of the largest companies in Europe. It also has a long enough history, being practically as old as the Third Bulgarian State. Yet it remains relatively unfamiliar to the general public. Is this an advantage?

It comes from the fact that we work mainly in the Business-to-business area and less in direct contact with customers. So that we are indeed unfamiliar to the general public, but we are very well known among traders and manufactures. And actually I think that in recent years even ordinary people have started hearing about us. In Germany, for example, Fresenius is one of the most used words in writing – and as you know, the laboratories of Institut Fresenius are part of the SGS Group.

Globally, nearly half the business of SGS consists in testing and certification of raw materials, oil and other goods. Is the pro-

portion the same in Bulgaria, too?

In Bulgaria more than half of our business is linked with trade – mainly of agricultural goods, raw materials, chemicals, petroleum products. Unfortunately, in Bulgaria trade, and hence also export, mainly involves raw materials and unprocessed goods.

How is Bulgarian agriculture developing from your perspective? You've been following it closely for more than two decades now.

I would say that compared to 20 years ago, it is now radically different. In terms of yields and farming culture and commercial target of produce. I think we are not even talking about a step forward but about a leap in the development of Bulgarian agriculture. Stockbreeding is perhaps lagging behind a bit. But crop farming and grain production are really world class.

If I'm not mistaken, you were the first com-

pany in Bulgaria to start certification under the formidable HACCP standard. Once it was feared that it would ruin the food industry in the country. So have these concerns proved justified?

Perhaps it might be more appropriate to speak about the ISO 22 000 standard, because in practice HACCP is not a standard – these are Dutch practices for food safety which were adopted at European level.

It is true that there were large discrepancies between existing practices in Bulgaria and the requirements of the standards. But that did not mean that it is difficult to get things right. After all, the requirements of the standard are quite reasonable requirements for food safety, which you'd observe in your own household. Some are obvious – for example, that the flow of waste should be kept apart from the flow of finished products so as to avoid cross-contamination. Or that work surfaces should be con-

trolled in microbiological terms. You probably don't take any measurements at home, but you are sure to clean the countertop after cooking. From this perspective, the requirements are a matter of common sense.

Some ten years ago, on the very eve of EU accession, only about 1,000 Bulgarian companies were certified for compliance with the ISO 9001 standard. What is the situation today?

Oh, today the situation is quite different. I don't know the exact number, but the certified companies are somewhere between 12,000 and 15,000.

In which sectors is certification most popular?

Several factors make companies seek certification. On the one hand, there are companies that just want to be competitive, to adopt best prac-

tices and show their partners they have done it. Let's call it an inner urge for improvement. There are also companies that bid for public procurement contracts, where the European regulations almost always require a certificate. If they don't hold it, they can't enter the tendering procedures.

Then again there are companies, mainly ex-

"Stockbreeding is perhaps lagging behind a bit. But crop farming and grain production are really world class"

porters, where the requirement for a certificate comes from their trading partners. Even if such a requirement is not nominally imposed by the counterparties, the relevant certificate gives them a serious competitive advantage.

Quite a few fake certificates appeared at the dawn of EU accession. Have you had any such problems lately?

Not really. Fake certificates have disappeared. But, to make up for it, certificates are appearing which simply do not carry the same weight. They are issued by obscure bodies, which have formal accreditation, but the accrediting body itself may be 5,000-6,000 km away and you can imagine that there is very little control. So the certificates do not always carry the same weight. In theory, they should be equal, because they are issued under identical standards. But, in practice – in my opinion at least – that's not the case. ►

► We are clearly speaking of various types of certificates. Can we nevertheless put it in a nutshell: what a company needs to obtain an international certificate, how long it takes, what the direct benefits are?

Let's take the most popular quality management standard ISO 9001 as an example. It regulates adherence to certain rules in relations with suppliers and employees, the availability of an environmental policy... These are all things that a good company should have anyway. When it comes to certification, these things need to be formalized – in the form of policies, practices, records. Here is a simple example: job descriptions. This is a requirement not only of the standard, but also of the law, and of good business practices, too...

In a sense, the certifying body duplicates the work of state control bodies?

Yes, there is some overlap. But in certification we are generally speaking of a broader scope. For example, state bodies are not interested in the relationship between the company and its suppliers. But good governance requires transparency in these relationships. In general, in certification we speak more about policies – a company may currently not meet certain requirements, but have developed a policy and plan that will help to meet them. That would be accepted by a certifying body.

How much does certification cost: in money and time?

The actual cost of certification is negligible compared to the efforts that the organisation has to make in order to meet the requirements. And this is company-specific. Some manage to prepare in three months, others take three years.

What is the period of validity of the certificates themselves?

Three years. After that a control audit checks whether the system is maintained, whether the policies are observed in practice, and if the staff is familiar with them.

How is your sector performing in Bulgaria, compared to the other countries in the former eastern bloc?

We've caught up with countries like the Czech Republic and Hungary, which are usually cited as an example. About a dozen years ago there was a big difference in the level of certification between us. Now I think that we are approximately at the same level.

How do you assess the progress of the Made In Bulgaria brand? Has its reputation been improving in recent years?

It is definitely improving. We see it in commercial operations. Some 15-20 years ago any exports from Bulgaria were carefully scrutinized. Now we have established relationships

"Some 15-20 years ago any exports from Bulgaria were carefully scrutinized. Now we have established relationships and trust"

and trust. Foreign buyers exercise a considerably smaller degree of control. Especially in the field of agriculture we enjoy a very good reputation.

The automotive sector, or more precisely the manufacture of automotive components, has experienced an unexpected boom in recent years. Do you have a substantial involvement in this segment?

As far as export control is concerned – not really. We've handled the overall project management in several plants which were built in Bulgaria. In the automotive industry as a whole, things are very standardized. Each brand has its own requirements to the respective components and carries out internal quality control. There is far less external control in this industry.

You invested heavily in setting up your own laboratories in Bulgaria, tell us more about their work?

We have several laboratories in Bulgaria, in my opinion some of the best in the region. And even in Europe. I am referring to the control of food, agricultural products, environmental laboratories, oil and petroleum products, mineral resources. As for equipment, there is no novelty that we have not implemented. Our laboratories are really state-of-the-art technology. We conduct analyses that are done in very few places in the world. And, last but not least, we have a terrific staff. SGS has adopted a system of regular internal tests and in them the Bulgarian laboratories invariably

rank among the top.

You say yourself that your main investment in Bulgaria is in the people who work for you. Business in general is constantly complaining of a shortage of skilled labour. How do you deal with this problem?

Basically, by training our staff ourselves. We select and train them quite proactively: we always know what people we will have available, say, in five years' time. Otherwise, of course, we too experience the same problems with education and the shortage of skilled labour as all the rest. But the advantage to be part of SGS is that we can rely on the know-how of 92,000 employees in 150 countries. When there is a specific problem, you can always consult the company's internal forums, and there will always be somebody to answer your question. If necessary, you can go to train in Hong Kong or, say, the German Fresenius. So this helps us solve the staff problem.

The chemists and engineers, who make up the bulk of our employees, that Bulgarian universities graduate, do not meet our requirements. Graduates in chemistry have never even heard of the apparatus we use. Simply because the universities lack such facilities. Engineers graduate without much hands-on experience. Their training is almost completely theoretical. Of course, this also has to do with the fact that for years there was hardly any industry in Bulgaria. And even if they wanted to practise, there was nowhere to do so. Things have only changed in recent years. ■

Бизнесът има какво да разкаже

Най-богатият човек в Русия за 2009 г. никога не е изпращал e-mail.

**Следи документалните поредици по
Bloomberg TV Bulgaria Всеки ден.**

bloombergtv.bg

facebook.com/BloombergTVBG

Bloomberg
TV BULGARIA

★★★★★
GRAND HOTEL & SPA
PRIMORETZ
SINCE 1959

THE BIG BUSINESS
ALWAYS CHOSE WITH REASON

5 CONFERENCE HALLS

*/from 10 to 220 places/
Individual approach*

**YOUR 5 STAR
Conference & SPA destination**

3000 M² / BALNEO / SPA / WELLNESS
DESTINATION BURGAS

Preferential conditions and prices

+359 56 812345 info@hotelprimoretz.bg
WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

СКЪСЯВАНЕТО НА УИКЕНДА

Вариантите за спестяване на ганък
чрез фирмени коли намаляват

Текст ИВА МАНЧЕВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Последните промени в облагането на личното ползване на активи (популярни като данък „Уикенд“ и данък „Натура“) означава, че управителите на предприятия трябва да направят няколко важни избора.

С "ДАНЪК УИКЕНД" се обозначават няколко варианта за активите със смесено ползване – за лични цели и за независимата икономическа дейност. Един от тези варианти е начисляването на данък върху т. нар. безвъзмездна доставка (в полза на служителя, ако той е получил като бонус мобилен телефон, да речем, и го използва и за лични разговори). Друга възможност е пропорционалното признаване на данъчен кредит и корекциите на ползван данъчен кредит. Още когато придобиват актив, управителите трябва да решат дали да му приспадат пълен данъчен кредит и да твърдят, че няма лично ползване, или пък да признаят пропорционален данъчен кредит в съответствие с очакваното лично ползване.

ЗА АКТИВИ НА ЗНАЧИТЕЛНА СТОЙНОСТ (недвижими имоти, автомобили) този избор може да има съществено влияние върху паричния поток.

В първия случай, ако се наложи част от актива да се предостави и за лично ползване - ако примерно колата ношува не на служебен паркинг, а пред дома на служителя - трябва да се начисли данък върху безвъзмездна доставка. Ако се признае пропорционален данъчен кредит пък, ще се прави корекция, ако фактичното лично ползване през някакъв разумен период е различно от прогнозата.

Всъщност новите моменти в данък „Уикенд“ се отнасят именно до тези корекции, които при това могат да бъдат многократни – всеки път, когато се променя предназначението на актива. С последните промени от тези корекции бяха извадени компютрите, мобилните телефони и подобни активи на стойност под 5000 лева. Това е малко облекчение на фона на необходимостта всеки път да се доказва процентът на лично ползване (особено след като България се отказа да иска от ЕС разрешение за фиксирано облагане – така наречената дерогия, която би позволило лесно определяне на данъчната основа).

"ДАНЪК НАТУРА" ПЪК БЕ ВЪВЕДЕН по предложение на бизнеса с цел да спести ежемесечното

начисляване на данък по Закона за доходите на физическите лица, когато се извършва такава безвъзмездна услуга. Това не е точно нова данъчна тежест, както се твърди понякога.

Въведоха се три различни режима за определяне на данъчната основа за облагане с данък Натура – за недвижими имоти, определени автомобили и за всички останали дълготрайни активи с цена над 700 лв. Тези активи се облагат, когато се ползват за лични нужди на служителите безплатно. Защото бензинът, който фирмата плаща, когато служител се отправя за семеен уикенд с фирмената кола, всъщност се приема за негов доход. С измененията, направени през 2016, се прие в тези случаи да се начислява данък от 10% върху разходите в натура от самата фирма.

Как се изчислява данъчната основа за всяка от трите категории? Например като се изчислят часовете на лично ползване като процент от общото ползване, или като се изчисли процент от изминатите километри (за автомобили) или от общата площ (за имоти). В определени случаи, данъчната основа може да се формира като твърд процент – 50% за автомобил и 20% за други активи (без имоти). Данъкът се изчислява и внася годишно.

АКО ФИРМАТА НЕ ДЕКЛАРИРА Данък „Натура“, се приема, че тя включва разхода за бензин и амортизация на служебния автомобил в дохода на служителя. Тук също има решение, което трябва да вземе ръководството, а не счетоводителят.

Въпреки несъответствията между Закона за ДДС и ЗКПО (които са проблем) трябва да имате предвид, че ако водите подробна документация във връзка с признаването на данъчен кредит, няма как да приложите фиксирана данъчна основа по ЗКПО.

НАП няма да иска пътни листа за отчитането на новия данък Натура, нито ще следи разпечатките за

мобилни телефони, за да установи дела на личното ползване на активи с приспадат данъчен кредит, успокоиха от институцията в поредица от публични изяви. Но дадоха да се разбере, че ще следят броя устройства или активи, които предполагат лично ползване, както и пробег на автомобилите, които се отчита по време на техническия преглед.

Затова мениджърите трябва да не игнорират новите правила и внимателно да преценят вариантите си. ■

НАП няма да
иска пътни
листа за
отчитане на
новия данък,
нито ще следи
разпечатки
за мобилни
телефони

SHORTENING THE WEEKEND

There are fewer and fewer tax saving options through company cars

By IVA MANCHEVA / Photography SHUTTERSTOCK

Recent changes in the taxation of the personal use of assets (known as 'Weekend' tax and its twin brother, present in the Corporate Income Tax Act – the so called 'In kind' tax) mean managers must make some important choices.

'WEEKEND' TAX MEANS a few options of treating assets of mixed use – for personal needs and for independent economic activity. One of these options is imposing tax on the so called grant delivery (in favour of the employee, if they have received as a bonus a mobile phone, for instance, and use it for personal calls too). Another possibility is proportional recognition of tax credit and adjustments of used tax credit.

Managers must decide, when acquiring a certain asset, whether to deduct it a full tax credit and claim that it isn't and can't be used for personal needs, or to recognize a proportional tax credit in accordance with the expected personal use. Concerning assets of substantial value (for instance, real estate) this choice can have a significant impact on the cash flow.

IN THE FIRST CASE, if it's necessary to grant part of the asset for personal use, for example, if the car isn't parked at the company's car park, but outside the employee's home, there must be a tax imposed on the grant delivery. If a proportional tax credit is recognized, however, there will be an adjustment (upward or downward direction), if the actual personal use over a reasonable period is different from the forecast. In fact, the new points in the 'Weekend' tax and the accompanying formulas refer precisely to the adjustments in the asset use. Moreover, these adjustments could be repeated – every time you change the designation of the asset. Thanks to the recent changes computers, mobile phones and similar assets, worth less than 5000 leva, were removed from those adjustments. This is a little relief taking into consideration the need to prove the personal use percentage every time (especially after Bulgaria decided not to ask the EU for permission for a fixed rate tax – the so called derogation that would allow easy determining of the tax base without making up transires, etc.).

ON THE OTHER HAND, the 'In kind' tax was introduced at the employers' suggestion and its purpose was to save monthly tax calculation under the Personal Income Tax Act, when such free service is done. This isn't exactly a new tax burden, as it's sometimes claimed.

Three different models for determining the tax base for imposing 'In kind' tax

were introduced with the amendments to the Corporate Income Tax Act – for real estate, certain vehicles and for all other long-term assets worth more than 700 leva. The use of these company assets by employees is subject to taxation, when this use is for their personal needs and when the employee doesn't pay anything. This is so because the patrol the company pays for when an employee goes away for a family weekend in the company car, is in fact considered their income. With the amendments made in 2016, in such cases it was adopted to impose a 10% tax on the company expenses in kind by the company itself. The Corporate Income Tax Act determines the way to calculate the tax base for each of the three asset categories, for example, by calculating the personal use time as a percentage of the total use of the asset, or by calculating a percentage of the kilometres covered (for vehicles) or of the total area (for property). In certain cases, the tax base can be determined as a fixed percentage – 50% for vehicles and 20% for other assets (mobile phones, etc., except real estate).

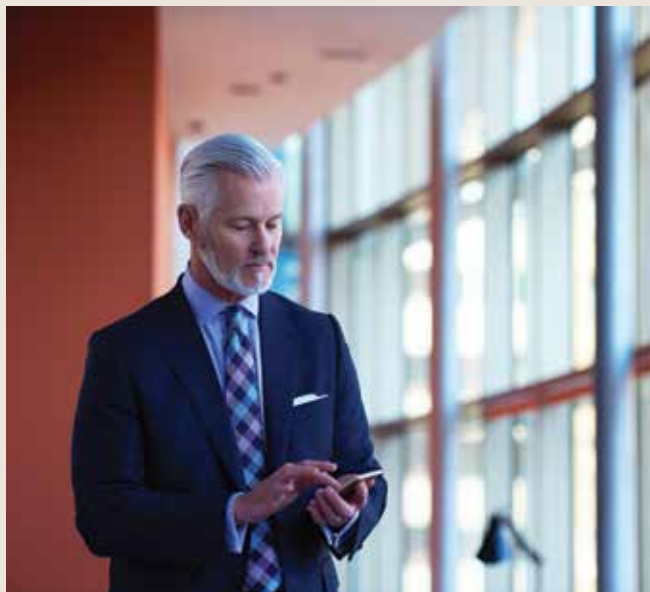
The tax is calculated and paid annually.

CHOOSING WHETHER TO APPLY the 'In kind' tax under the the Corporate Income Tax Act or to tax the non-pecuniary income of the person under the Personal Income Tax Act is done in the annual tax form that must be submitted by March 31, 2017.

If the company doesn't declare an 'In kind' tax, it's assumed that it includes petrol expenses and depreciation of the company car used for personal needs, for example, in the employee's income. It's also a decision that must be made by the management and not by the accountant. Despite the inconsistencies between the VAT Act and the Corporate Income Tax Act (which are a problem) you should keep in mind that if

you keep detailed documentation in relation to tax credit recognition, you can't apply a fixed tax base under the Corporate Income Tax Act.

THE NATIONAL REVENUE AGENCY won't require transires for reporting the new 'In kind' tax (under the Corporate Income Tax Act), nor it will monitor mobile phone statements in order to identify the share of personal use of assets with deducted tax credit, the Agency stated in a series of public appearances. Nevertheless, they made it clear they would monitor the number of devices or assets suggesting personal use, as well as the mileage of the vehicles, determined during the vehicle inspection. Therefore, managers shouldn't ignore the new rules and should carefully consider their options. ■

Save time! Skip waiting!

*Reserve online your **VIP** service!*

Varna and Burgas Airports invite our passengers who prefer exclusive services to enjoy a comfortable and relaxing airport experience with priority services and in elegant VIP Lounges or their terraces.

VIP Lounge – Varna Airport
Terminal 2
Tel.: +359 52 573 460
Mobile: +359 884 113 221
Mobile: +359 884 156 077
E-mail: vip@varna-airport.bg
Web: www.varna-airport.bg

Varna Airport

VIP Lounge – Burgas Airport
Terminal 1
Tel.: +359 56 870 266
Mobile: +359 884 801 263
E-mail: vip@burgas-airport.bg
Web: www.burgas-airport.bg

Burgas Airport

МАГАЗИН ЗА ПРЕЖИВЯВАНИЯ

Търговията на дребно е изправена пред най-голямата криза в историята си - и пред съвсем неочакван изход от нея

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография BMW GROUP, SHUTTERSTOCK

Следващия път, когато се озовете в чудовищно задръстване, опитайте се да преброите колко куриерски автомобили има в колоната пред вас. А след това се замислете колко неща сте си купили онлайн напоследък.

БУМЪТ НА ОНЛАЙН ТЪРГОВИЯТА е главната причина за влошаването на трафика в много европейски градове напоследък. Само във Великобритания през миналата година пътуванията с цел доставка на стоки на дребно са набъбнали със 127 милиарда километра. Всъщност този

сектор се развива толкова бързо, че в момента на Острова недостигат близо 45 000 шофьори на микробуси, отбелязва The Economist.

Великобритания е най-яркият пример в това отношение, защото е страната с най-развита онлайн търговия. Според една прогноза този сектор ще се увеличи с още 50% в следващите три години и ще достигне 74 млрд. евро годишно. Два фактора движат този бум: първо, относително компактните размери на страната, в която всяка поръчка може да се достави в рамките на същия ден (нещо, което е напълно валидно и за България); и ►

► Второ, инвазията на смартфоните.

НЯМА ЯСНО ОБЯСНЕНИЕ за този феномен, но мобилните устройства дават на онлайн търговията тласък, както и персоналните компютри и лаптопите не успяха. "Преди година и половина около 15 до 20% от нашия трафик минаваха през мобилни устройства. В момента са 62%", разказва пред Bulgaria ON AIR Спас Сливков, управителят на най-голямата българска платформа за обяви и търговия на дребно OLX. "Само от нашето приложение за Android идват половината от всички разглеждани страници. Това е главоломна промяна в поведението на хората". И тази промяна ще продължи, защото, както подчертава Сливков, в момента у нас услугата "доставка" е изключително удобна и достъпна. "От всяко място в страната може да бъде доставена пратка на другия ден за 3.60 лева. Повярвайте ми, в много малко други държави има нещо подобно. Куриерското обслужване в България е поне с няколко години по-напред от това в по-развити държави".

Във Великобритания поръчките чрез мобилни устройства са се увеличили с 90% през тази година. В САЩ те са главната причина дялът на електронната търговия да набъбне до 10.4% по данни на Morgan Stanley.

ЕСТЕСТВЕНО, ТОВА РАЗКЛАЩА осезаемо доминиращият доскоро модел в търговията на дребно - модела на глобалните вериги с множество универсални магазини или хипермаркети. Емблематичната американска компания Macy's се загхва в последните години и това лято обяви, че ще затвори 100 от универсалните си магазини.

Дори свръхгигантът Walmart, който продава всичко от клечки за зъби и мандарини до селскостопански машини, усеща хладния вятър на промяната. Компанията вече похарчи над 10 милиарда долара за въвеждане на информационни технологии и навлизане в електронната търговия. И нищо чудно: през 2007 нейният дял от общата търговия на дребно в САЩ беше малко над 10 на сто срещу едва четвърт от процента за Amazon; днес съотношението е 10.5 срещу 7.5%. А Amazon тепърва се готви за офанзива, навлизайки в сектори като хранителните и селскостопанските стоки. Накратко, най-големият бизнес на

планетата вече е навлязъл в период на радикална промяна и когато той приключи, може би ще ни е трудно да го познаем.

УДОБСТВОТО НА ОНЛАЙН поръчките галеч не е единственият фактор, който разтърсва търговията на дребно. Интернет и социалните мрежи заплахват да променят не само средствата на търговията, но и целите ѝ. "Търговията на дребно днес е в криза, защото потреблението става дигитално, а концепцията за притежание е заменена от концепцията за достъп - вместо да има дадено нещо, човек иска просто да има достъп до него, кога-

"Магазините вече ще се конкурират не само с другите магазини, но и с киносалоните, ресторантите и така нататък"

Петер Куул

то и където му трябва", смята Робърт Тийман, директор на холандското издателство Frame Publishing. През ноември Тийман бе модератор на един много любопитен симпозиум за бъдещето на търговията, организиран от BMW Холандия в Амстердам.

"Потреблението все повече се превръща в преживяване", твърди Тийман. "Търговията трябва да е вече не само удобна и глобална, но и персонална и социална. Нещо като поглед в далечното минало, когато пазарищата са били не само места за пазаруване, но и за общуване". Днес преживяванията, а не вещите, са новите символи на статус, подчертава Тийман. "Свободното време е новото богатство, здравето е новият фетиш".

"Никой няма представа как ще изглеждат магазините след някакъв си пет години, а след пет години няма да имаме представа за след десет", съгласява се и Питер Куул, творчески директор на компанията за дънкови облекла G-Star RAW. И според него шансът физическите магазини да се преборят с онлайн търговията е да предлагат преживявания - "да се конкурират вече не само с другите магазини, но и с киносалоните, ресторантите и така нататък".

ТОЧКАТА НА ПРОДАЖБА СТАВА точка на преживяване: тази концепция ще засегне дори и секторите, които до момента бяха относително пощадени от онлайн-бума, като продажбите на недвижими имоти и автомобили. Компании като BMW отдавна следят тази тенденция; баварците дори създадоха отделна структура, наречена Premium Retail Experience - нещо като "преживяване от премиум търговията". Нейният шеф Микеле Фус вярва, че в бъдеще шоурумите на автомобилните компании ще се конкурират директно с развлекателната индустрия. "Вървим към свят, в който клиентите вече не отиват в магазина, защото искат да си купят нещо, а защото очакват приятно, забавно преживяване. В такъв свят вече няма да е достатъчно просто да имаш привлекателна марка". Ако хора като Фус и Куул са прави, това наистина би дало някои козове на добрите стари магазини срещу нашествието на онлайн-доставчиците. И, който знае, може би даже би понамаляло задръстванията по улиците. ■

STORE FOR EXPERIENCE

Retail is facing the biggest crisis in its history – and quite an unexpected way out of it

By KONSTANTIN TOMOV / Photography BMW GROUP, SHUTTERSTOCK

The next time you find yourself in a monstrous traffic jam, try to count how many courier vans there are in the lane in front of you. And then consider how many things you've recently bought online.

THE ONLINE RETAIL BOOM is the main reason for the worsening traffic in many European cities lately. In the UK alone, last year goods delivery service trips ballooned by 127 billion

kilometres. In fact, this sector is developing so rapidly that the UK is currently short of nearly 45,000 van drivers, The Economist notes. Britain is the most prominent example in this respect because it is the country with the most developed online retail. According to one forecast, this sector will grow by another 50% over the next three years and reach 74 billion euros per year. Two factors are driving this boom: first, the relatively compact size of the country, in which

each order can be delivered within the same day (something that also applies to Bulgaria) and secondly, the smartphone invasion.

THERE IS NO CLEAR EXPLANATION of this phenomenon, but mobile devices have boosted online retail the way PCs and laptops failed to do. "A year and a half ago, about 15% to 20% of our traffic originated from mobile devices. The proportion now stands at 62%," Spas Slivkov, ►

► Executive Director of OLX, the largest Bulgarian classifieds and retail platform, told Bulgaria ON AIR. "Half of all visited pages come from our Android app alone. This is a staggering change in people's behaviour." And this change will continue because, as Mr Slivkov underlines, currently the "delivery" service in Bulgaria is very convenient and affordable. "Next-day delivery from any place in the country costs 3.60 leva. Believe me, something like that is available in very few other countries. Courier services in Bulgaria are at least a couple of years ahead of those in more developed countries."

In the UK orders via mobile devices increased by 90% in 2016. In the US, they are the main reason for e-commerce to swell to 10.4%, according to Morgan Stanley.

NATURALLY, THIS UPSETS noticeably the recently dominant model in retail – the model of global chains with many department stores or hypermarkets. The iconic American company Macy's has been gasping for breath in recent years and announced last summer that it would close 100 of its department stores.

Even the supergiant WalMart, which sells everything from toothpicks and tangerines to agricultural machinery, is feeling the cool wind of change. The company has already spent over \$10 billion on the introduction of information technology and entry into e-commerce. And no wonder: in 2007 its share of total retail trade in the US was just over 10% against only 0.25% for Amazon; today the ratio is 10.5% versus 7.5%. And Amazon is yet preparing to launch an offensive by entering sectors such as foods and agricultural goods.

In short, the biggest business on the planet has entered a period of radical change and when it ends, we will perhaps find it hard to recognize it.

THE CONVENIENCE OF ONLINE orders is by far not the only factor that upsets retail. The Internet and the social networks threaten to change not only the means of trade but its goals as well. "Retail today is in crisis due to consumption becoming digital, access replacing the concept of ownership and consumer attention shifting from products to experiences," says Robert Thiemann, director of the Dutch Frame Publishing. Last November Thiemann acted as presenter of a very interesting symposium on the future of retail, organised by the BMW Group in Amsterdam.

"Consumption is increasingly becoming an ex-

"Customers no longer go shopping because they need to buy something, but instead expect a pleasurable, entertaining experience"

Michele Fuhs

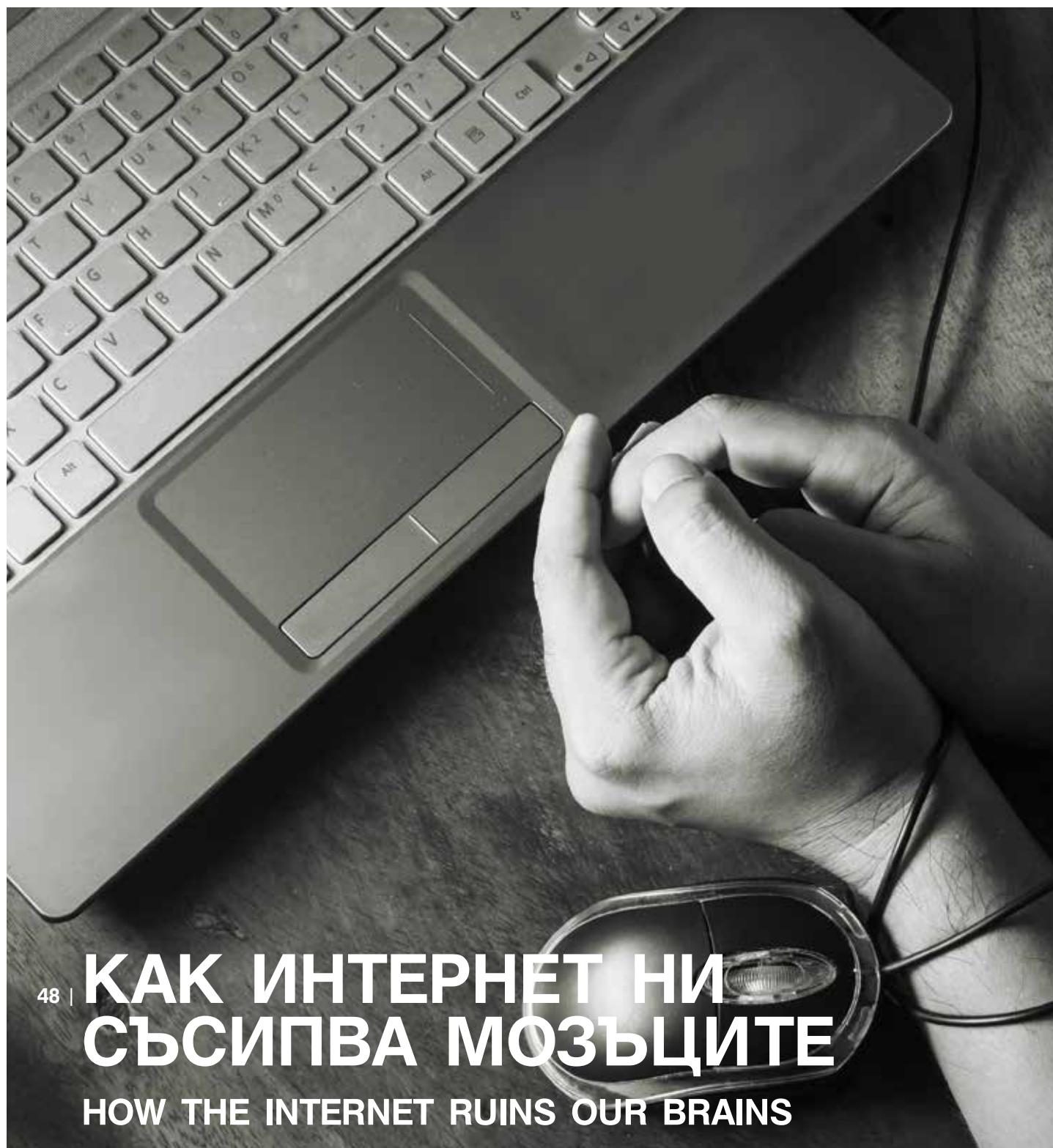
perience," Thiemann says. "Trade must be not only convenient and global, but also personal and social. Something like a glimpse into the distant past, when market places served both as places for shopping and communication." Today experiences, not things, are the new status symbols, Thiemann says. "Time is the new wealth, health is the new fetish."

"Nobody has a clue how retail will look in five years; and five years from now, we won't have a clue about the next five years," agrees Pieter Kool, Creative Director of denim retailer G-Star RAW. He too believes that the chance for physical stores to compete with online retail is to offer experiences, "to compete not just with other stores, but also with movie theatres, restaurants, and so on."

THE POINT OF SALE BECOMES a point of ex-

perience: this concept will affect even the sectors which so far have been relatively spared the online boom, such as the sale of real estate and cars. Companies like BMW have long been following this trend; the Bavarians even created an independent structure, called Premium Retail Experience. Its head, Michele Fuhs, believes that in future the showrooms of car companies will compete directly with the entertainment industry. "In a world where customers no longer go shopping just because they just need to buy something, but instead expect a pleasurable, entertaining experience, being a cool brand with great products may not be enough."

If people like Fuhs and Kool are right, this would indeed play into the hands of the good old shops against the invasion of online suppliers. And, who knows, maybe it would even reduce traffic jams. ■

48 | **КАК ИНТЕРНЕТ НИ
СЪСИПВА МОЗЪЦИТЕ**
HOW THE INTERNET RUINS OUR BRAINS

40 | **2016 В ЦИТАТИ**
2016 IN QUOTES

44 | **БИЗНЕС-МОДЕЛЪТ НА ИСТИНАТА**
THE BUSINESS MODEL OF TRUTH

2016 В ЦИТАТИ

От Тръмп (множество пъти) до Кристиано Роналдо: думите, с които ще запомним отминалата година

"Мога да застана по средата на Пето авеню и да гръмна някого, и пак няма да загубя гласове", Доналд Тръмп на предизборен митинг в Айова.

"Промените в климата са факт; случват се в момента. Това е най-неотложната заплаха пред цялото човечество", Леонардо ди Каприо в речта си след получаването на "Оскар".

"Мисля, че медиите трябва да са много ясни и прозрачни и да не изпадат - не искам да ги обидя - в копрофилия, в нуждата винаги да отразяват скандали и загости", папа Франциск.

"Стисни им ръката с ясната ръка, но гръб камък в лявата, както казват те самите" - иранският лидер аятолах Хамеиней за сделката със САЩ. Цитатът от сериала "Къща от карти" с Кевин Спейси.

"И аз искам, ако може, Австрия, Германия и Франция да са ми съседи, и аз искам", българският премиер Бойко Борисов, упрекнат, че прокарва интересите на Турция в ЕС.

"На хората в тази страна им писна от експерти" - британският правосъден министър Майкъл Гоув преди референдума. Сега съпартийците му имат отчаяна нужда от експерти, за да ги посъветват как да управляват икономиката извън единния

европейски пазар.

"Готови ли сте да умрете? Ако да, значи сте подходящ кандидат" - Илон Мъск за най-важното качество на бъдещите му марсиански колонисти.

"Аз бях" - португалската футболна звезда Кристиано Роналдо, запитан кой е бил най-силното вдъхновение в кариерата му. През годината Кристиано спечели Шампионската лига, Евро 2016 и Златната топка.

"Не биваше да чакаме толкова дълго. Явно в списъка "какво да изобразим на парите си", понятията "жена" и "афроамериканец" са били доста след "египтоока пирамида", водещият на the Late Show Стивън Колбърт след решението тъмнокожата активистка Хариет Тъбман да бъде изобразена на банкнотите от 20 долара.

"Да си изчервен и потен ще стане норма", шефът на антикорупционното звено в Китай Уан Чисан за задаващите се масови разследвания за подкупи.

"Европа говори с един глас, но има и страни, където руският акцент се чува твърде ясно", украинският президент Петро Порошенко за т. нар. "путинизация" на европейската политика.

"Колко точно VIP трябва да станем?"

- сър Пол Маккартни, след като охраната на партито на рапъра Туда му отказа достъп, защото не бил достатъчно известен.

"Една котка по магистралата между Флоренция и морето би издържала повече от нашите правителства" - италианският премиер Матео Ренци, след като свика референдум за промени в конституцията и по-стабилно управление. Ренци го загуби и подаде оставка.

"Ако се кандигатирам, ще го направя като Републиканец. Те са най-тъпата група избиратели в страната. Вярват на всичко по Fox News. Мога да лъжа и ще го презлъзгат. Обзалагам се, че рейтингът ми ще е страхотен" - цитат на Доналд Тръмп от 1998, който се оказва фалшив. 2016 бе годината на фалшивите новини и цитати.

"Това ме прави умен, нали?" - Тръмп отговаря на обвиненията на Клинтън, че не е плащал данък върху доходите си.

"Не сме лъгали" - новият шеф на Volkswagen Матиас Мюлер, след като се разбра, че компанията е ползвала софтуер, за да мами щатските тестове за вредни емисии. По-късно Мюлер трябваше да си вземе думите назад.

"Трудно е да повярва човек... изумително. Кой би си мечтал за подобно нещо?" - Боб Дилън, първият в историята музикант, спечелил Нобеловата награда за литература.

"На първи тур, ако ГЕРБ загуби тези избори, още вечерта подаваме оставка, защото тогава се мерят партиите", Бойко Борисов преди президентските избори. Кабинетът подаде оставка, макар и не след първи, а след втори тур, и България за трети път за по-малко от пет години отива към предсрочни избори.

"Историята ще запише и оцени огромното влияние на този един-единствен човек върху хората и света около него" - Барак Обама след кончината на Фидел Кастро, който надживя 10 американски президенти.

"Най-лошото нещо днес... би било да издигнем стени по границите си. Това ще ни накара да стоим от своята страна и да издаваме нареждания към отсрещната, за да накажем хората, за които вярваме, че са по-малко достойни от нас за великия дар на живота", Роджър Уотърс от Pink Floyd. ■

2016 IN QUOTES

From Trump (several times) to Cristiano Ronaldo: the words we'll remember the past year with

"I could stand in the middle of 5th Avenue and shoot somebody and I wouldn't lose voters", Trump during a rally in Iowa in January.

"Climate change is real; it is happening right now. It is the most urgent threat facing our entire species", Leonardo DiCaprio in his Oscar acceptance speech.

"I think the media have to be very clear, very transparent, and not fall into – no offense intended – the sickness of coprophilia, that is, always wanting to cover scandals, covering nasty things" - Pope Francis

"Shake with your right hand, but hold a rock in your left one, as they say themselves" - Iranian Leader Ayatollah Khamenei on the deal with the U.S.. He was quoting Kevin Spacey in House of Cards.

"I also wish, if possible, Austria, Germany and France would be my neighbours, I wish", Bulgarian prime minister Boyko Borisov, reproached for promoting Turkish interests in the EU.

"People in this country have had enough of expert", British Secretary of Justice Michael

Gove prior to the Brexit vote. Now his fellow conservatives desperately need experts to teach them how to run the economy outside of the Common European market.

"Are you prepared to die? If yes, then you're a candidate for going" - Elon Musk on the most important quality of his future Mars settlers.

"I was" - Portuguese football star Cristiano Ronaldo, when asked who was the biggest influence on his career. Ronaldo won the Champions League, the European championship and the Ballon d'Or in 2016.

"It should never have taken this long. Apparently on our "What to Put On American Money" priority list, "woman" and "African-American" both came after "cyclops pyramid", the Late Show host Steven Colbert on the decision to put the Afro-American humanist Harriet Tubman on the \$20 bill instead of Andrew Jackson.

"Being red-faced and sweating will be the norm", Wang Qishan, Chinese anti-corruption chief, on the new drive against bribes and nepotism.

"Europe still speaks with one voice, but there are also countries where the Russian accent is already too audible" - the president of Ukraine Petro Poroshenko on the so called Putinization of Western politics.

"How VIP do we gotta get?" - Paul McCartney after being refused entry to the rapper Tyga private party on grounds that he wasn't VIP.

"A cat on the motorway between Florence and the sea lasts longer than a government" - Former Italian Prime Minister Matteo Renzi, who called a referendum on constitutional changes that would add stability to Italian governments – and lost it, resigning the day after.

"If I were to run, I'd run as a Republican. They're the dumbest group of voters in the country. They believe anything on Fox News. I could lie and they'd still eat it up. I bet my numbers would be terrific" - a 1998 quote attributed to Donald Trump that turned out to be fake. It was the year of fake news and fake quotes.

"That makes me smart", Trump answers Clinton's claim that he has not paid income tax.

"We didn't lie" - Matthias Muller, the new CEO of Volkswagen, after the revelation that the company used software to cheat on U.S. emissions tests. Later he was forced to retract the comment.

"It's hard to believe... amazing, incredible. Whoever dreams about something like that?", singer Bob Dylan, the first musician ever to get the Nobel Prize for Literature.

"In the first round, if Citizens for European Development of Bulgaria loses this election, this very evening we'll resign because that's when parties compete", Boyko Borisov before the presidential election. The cabinet resigned, though not after the first, but after the second round, and Bulgaria is going to an early election for the third time in less than five years.

"History will record and judge the enormous impact of this singular figure on the people and world around him" - Barack Obama after the death of Fidel Castro, who outlived 10 US presidents.

"The worst thing in the world... would be to build walls along our borders. That could very quickly lead to standing on our side of the wall and lobbying ordinance to the other side in order to punish the people who we believe are less worthy of the great gift of life than we are", Pink Floyd's Roger Waters. ■

Сър Пол Маккартни - недостатъчно VIP
Sir Paul McCartney - "not VIP enough"

Застраховка Защитена фамилия

ЗАСТРАХОВАЙТЕ СВОЯ ДОМ НА ПРОМОЦИОНАЛНА ЦЕНА!

Погрижете се за спокойствието и сигурността на Вашия дом и имущество със застраховка „Защитена фамилия“

КАКВИ СА ПРЕДИМСТВАТА НА ЗАСТРАХОВКАТА?

- Защита на дома срещу минимална сума от 10 лв.
- 20% отстъпка от застрахователната премия
- Бърза процедура и експертна консултация при сключване на застраховката
- Покритие срещу „Кражба чрез взлом“ до 6000 лв. без опис на имуществото

КАКВО ДРУГО ПОЛУЧАВАТЕ ?

- Навременно изплащане на щетите в случай на застрахователно събитие
- Осигурен денонощен асистанс център
- Обслужване в над 100 офиса в цялата страна

Застраховка „Защитена фамилия“ е на промоционална цена с 20% отстъпка до 28 февруари 2017 г.

Винаги с вас!

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО
АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Армеец
www.armeec.bg

Бизнес- моделът на истината

От изборите в Германия и Франция до 100-годишнината от Октомврийската революция, 2017 крие рискове, пред които и шоковете на 2016 бледнеят

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Много се изговори за 2016 година, истината и постистината. Подозирам, че последното е политкоректният начин да кажеш просто „лъжа“. И наистина, ако живеем във време, в което истината е загубила своя бизнес-модел, а лъжите се харчат като топъл хляб, какво ни пречи просто да лъжем на поразия?

ПО ТАЗИ ЛОГИКА МОГА да направя смели, но абсолютно безумни прогнози за 2017 – и никой от вас няма да ме хване, защото няма да прочете това списание година по-късно. Разбирате докъде сме се докарали, нали? Отлитат не само изговорените думи, но и написаните. И ако случайно те заловят на местопрестъплението на глупостта и лъжата, ти ще се оправдаеш с глобалния тренд, т.е. с постистината. Ще кажеш: „Кой можеше да предвиди Брекзит, или победата на Тръмп, или загуба-

та на ГЕРБ на президентските избори? Затова не ме съдете строго“. Е, няма да се възползвам от съмнителни предимства – и няма да казвам това, което не знам. И без това годината, която предстои, ще бъде решаваща за Европа: защо да драматизираме в повече?

ИДВАТ ИЗБОРИ ПО НАЙ-ВАЖНИТЕ ТОЧКИ: Германия, Франция, може би Италия. В Берлин Ангела Меркел е заплашена от възхода на „Алтернатива за Германия“; иначе, основните партии споделят нейната политика спрямо имигрантите. Френската картина е малко по-сложна. Там президентските избори опират до личности – и консервативният католик Франсоа Фийон най-вероятно ще бъде основният противник на кандидатурата на Националния фронт Марин Льо Пен. Италианската парламентарна сцена пак мирише стран-

но след катастрофалния референдум на Матео Ренци. Изглежда, че движението „Пет звезди“ на комика Бепе Грило може да стане първа политическа сила на Ботуша.

ПО ЛОГИКАТА НА 2016, невъобразимото трябва да стане действителност. Но представете си, че се случи онова, от което елитите на статуквото най-много се безпокоят: сценарият на ужаса. Само че този ужас няма да е кой знае колко ужасен. Германските партии все ще направят правителство без „Алтернативата...“, а понеже съм говорил с нейни представители, ще ви издам, че в сравнение с някои източноевропейски радикали тя изглежда като балета на Болшой театър. Мадам Льо Пен също е променена. Тя не прилича на баща си, нервния радикал Жан-Мари – нещо повече, отдавна се е скарала с него. Нейният Национален фронт по-скоро

Берлинската Бранденбургска врата, осветена в цветовете на турския флаг от солидарност с жертвите на терористичния акт в Истанбул. Месеци по-късно и Берлин стана жертва на тероризъм

Berlin's Brandenburg Gate illuminated in the colors of the Turkish flag as a sign of solidarity after the terror attacks in Istanbul. Few months later Berlin was a victim of terrorism too

напомня на консервативно-възгрейdnата работническа партия. Колкото до „Петте звезди“ на Италия, съветвам ви да се възгледате в програмата му. Там ще откриете главно разочаровани от глобализацията инженери, загрижени за глобалното за-топляне.

ТОВА НЕ ОЗНАЧАВА, ЧЕ НЕ МОЖЕ да се случи нещо лошо. Напротив, много е вероятно. В днешния свят всички са изнервени. Алепо ще падне в ръцете на Башар Асад, което означава, че един от най-горещите търговски и енергийни коридори на Близкия изток ще бъде контролиран от Иран и отчасти от Русия. Турция ще продължи да се тресе от вътрешни турбуленции и от нерешения кюрдски проблем. Бежанци, мигранти, или както ги наречете, все така ще вървят към Европа, защото такава е световната гравитация. Няма да ги спрат никакви стени, защото стените не спи-

рат преселенията на народите.

БЪЛГАРИЯ ЩЕ МИНЕ ПРЕЗ предсрочни парламентарни избори, на които страховете ще осигурят повече гласове, отколкото здравият разум. Владимир Путин ще отпразнува стогодишнината от Октомврийската революция, с което ще отправи поредното си глобално послание към един свят, все по-склонен да го слуша. А Доналд Тръмп ще направи първите си крачки в Белия дом и ще ни покаже кой е: хитрец, който е спечелил изборите с лъжливи обещания – или безумец, който ще изпълни всичко, което е обещал. Но, да се успокоим: нито едното, нито другото няма да бъде фатално. Предизборните лъжи не са навредили на нито един лидер, а американската политическа система е достатъчно здрава, за да понесе както внезапната глупост, така и неочакваното просветление.

И НАЙ-ВАЖНОТО - ПЪРВО GOOGLE, после и Facebook обещаха, че ще намерят алгоритъм (или филтър), който различава истината от лъжата. Как ли ще се справят? Много съм любопитен. Злите езици отсега твърдят, че ще ни струва по два-сет долара месечно. Ето, истината ще получи бизнес-модел – за всеки, който може да си го позволи. Богатите ще си мислят, че знаят истината, а бедните ще гласуват наопаки, въвеждайки богатите. С други думи, нищо особено няма да се промени.

Ако 2016 беше година на постистината, 2017 може да се окаже година на предлъжата. И да замръзне в онзи момент на зазоряването, в който нито е съмнало, нито нощта е свършила. Силно се надявам, че когато дойде време да изпратим и нея, алтернативите да са се проявили: лъжата да си е чиста лъжа, а истината – ако може, истина. ■

The Business Model of Truth

From the elections in Germany and France to the centenary of the October Revolution, 2017 spells risks before which even the shocks of 2016 pale

By BOYKO VASILEV / Photograph SHUTTERSTOCK

Much has been said about 2016, the truth and the post-truth. I suspect the latter is the politically correct euphemism for “lie”. And indeed, if we are living in a time in which the truth has lost its business model, and lies are selling like hotcakes, why shouldn’t we simply lie left, right and centre?

FOLLOWING THIS LOGIC, I CAN make daring, but absolutely crazy predictions for 2017 – and none of you will catch me because you won’t read this magazine a year later. You realize how far we’ve gone, don’t you? Not only spoken words, written words, too, fly away. And if by chance you’re caught red handed being foolish and lying, you’ll excuse yourself

with the global trend, i.e. post-truth.

You'll say: "Who could have predicted Brexit, or Trump's victory, or GERB's loss in the presidential election? So do not judge me harshly." Well, I won't take dubious advantages – and I won't say what I don't know. The year that lies ahead will anyhow be crucial for Europe: why overdramatize?

ELECTIONS ARE UPCOMING ON THE MOST IMPORTANT ISSUES:

Germany, France, maybe Italy. In Berlin, Angela Merkel is threatened by the rise of the Alternative for Germany; otherwise, the main parties share her migrant policy. The French picture is slightly more complicated. The presidential elections there are about personalities – and conservative Catholic François Fillon will probably be the main opponent of National Front candidate Marine Le Pen. In turn, the Italian parliamentary scene smells weird after Matteo Renzi's referendum debacle. It seems that comedian Beppe Grillo's Five Star Movement could become the top political force in the Boot.

BY THE LOGIC OF 2016, the unimaginable must become real. But imagine that what happens is what upsets the status quo elites most: the horror scenario. Only that this horror won't be all that horrible. The German parties are bound to form a government without the Alternative..., and because I have spoken to its representatives, just between you and me, besides some East European radicals it looks like the Bolshoi Ballet. Madame Le Pen has also changed. She isn't like her father, the jittery radical Jaen-Marie Le Pen; moreover, she has long since fallen out with him. Her National Front rather resembles a conservatively upgraded workers' party. As to Italy's Five Star Movement, I suggest you take a look at its programme. There you will find mainly engineers frustrated with globalisation, concerned about global warming.

THIS DOES NOT MEAN THAT nothing bad can happen. On the contrary, it is very likely. In today's world everybody is nervous. Aleppo will fall into the hands of Bashar al-Assad, which means that one of the Middle East's oldest trade and energy corridors will be controlled by Iran and partly by Russia. Turkey will continue to be shaken by internal turmoil and the unresolved Kurdish problem. Refugees, migrants, or whatever you care to call them, will continue to flow towards Europe, following global gravity. No walls will stop them, because walls do not stop the migrations of peoples.

BULGARIA WILL GO THROUGH early parliamentary elections, in which fears will earn more votes than sound reason. Vladimir Putin will celebrate the centenary of the October Revolution, thus sending yet another global message to a world ever more inclined to listen to him. And Donald Trump will make his first steps in the White House and will show us who he is: a con man who won the election on false promises, or a madman who will do everything he promised. But, to put our minds at ease: neither one nor the other will be fatal. Election campaign lies never harmed a single leader and the US political system is strong enough to survive both sudden stupidity and incidental insight.

AND, MOST IMPORTANTLY, FIRST GOOGLE, and then also Facebook promised to find an algorithm (or filter) that distinguishes truth from falsehood. How will they cope? I'm very curious. Cynics already insinuate that it will cost us twenty dollars a month. There, the truth will get a business model – for anyone who can afford it. The rich will think they know the truth and the poor will vote the other way around, infuriating the rich. In other words, nothing much will change.

If 2016 was a year of post-truth, 2017 may prove to be a year of pre-truth. And freeze at that moment of daybreak when neither the dawn has come nor the night is gone. I earnestly hope that by the time we'll see 2017 out, the alternatives will have cleared up: lies will be lies and nothing but lies, whereas truths, if it's not too much trouble, will be just truths. ■

CASINO SOFIA

LIVE GAMES

AMERICAN ROULETTE
BLACK JACK
CARRIBBEAN POKER
THREE CARD POKER
ULTIMATE TEXAS POKER

POKER ROOM

TEXAS HOLD`EM POKER
OMAHA POKER
CHINESE POKER

phone INFORMATION POKER ROOM
+359 878 170 161

SLOTS

PREMIER SERIES
WMS MULTI GAME
SUPER GAMINATORS
RISE OF RA
MEGA JACK
CAT 4 CASH
HOT GAME
ELECTRONIC
ROULETTE

**CASINO OFFERS VERY ATTRACTIVE CONDITIONS
AND BONUSES FOR THE PLAYERS,
FREE FOOD, DRINKS AND TRANSPORT
FOR THE GOOD PLAYERS CASINO OFFERS
FREE ACCOMMODATION IN THE HOTEL**

Radisson **BLU**

RADISSON HOTEL SOFIA

4, NARODNO SABRANIE Sq.

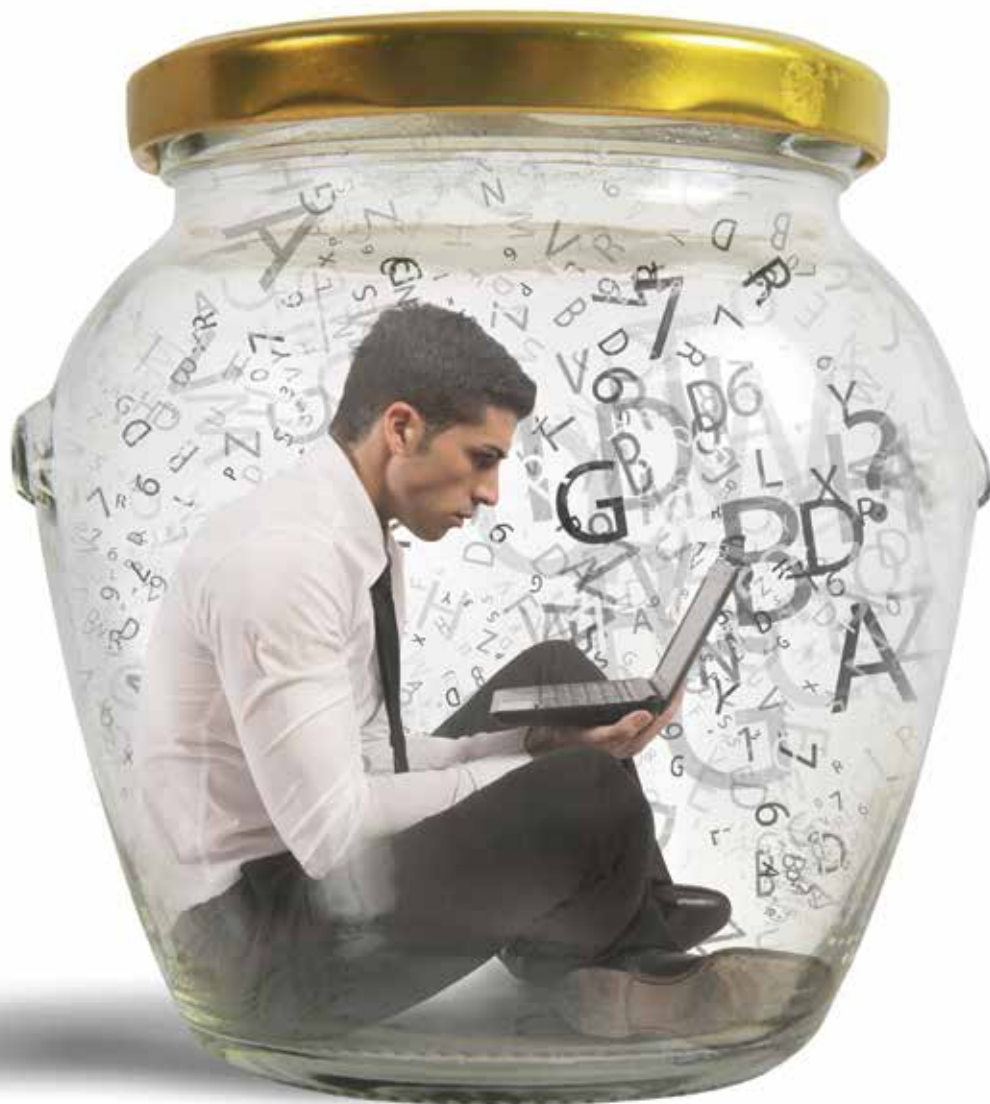
e-mail: casinosofia@cebs.bg

www.cebs.bg

free line +359 (0)800 18 800

phone: +359 2 980 10 60

Как интернет ни съсипва мозъците

Защо вече не можем да рецитираме стихове и да помним както преди? Отговорът е в така наречената "дигитална деменция"

Текст: ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография: SHUTTERSTOCK

Източно от Сиатъл, само на половин час с кола от централите на Microsoft, Amazon и останалите икони на дигиталната епоха, се намира първият в света рехабилитационен център за лечение на пристрастяване към... интернет. Името му е reSTART. Повечето пациенти се опитват да се откъснат от онлайн обсебанията и да се върнат към нормалния живот, да оправят отношенията си с близки и роднини, да дадат нов старт на кариерата си.

НАЙ-ИНТЕРЕСНИЯТ ПАЦИЕНТ се казва Брет Уокър, на 30 години е и за него в живота съществува само една реалност - тази на ролевата игра World of Warcraft. Преди да бъде настанен в клиниката, Уокър четири години не е напуснал света на WoW - защото там се чувствал "по-могъщ от бос на мафията и по-популярен от рокзвезда". Естествено, животът му извън играта започнал да се разпада, останал без пари, заживял в изолация и не можел да проведе дори най-елементарен разговор лице в лице.

Когато родителите му го докарвали в reSTART, изследванията показали, че игрите са предизвикали изменения в мозъка - особено в участъците, които отговарят за вземането на решения и самоконтрола. Тези изменения са идентични с пораженията, които нанасят алкохолизмът и наркоманията.

СПОРЕД Д-Р ХИЛЪРИ КЕШ, основател на клиниката, хората като Брет Уокър в крайна сметка се превръщат в същества, контролирани само от импулси. Успехът, крайната цел вече не се постигат с много труд, а лесно, бързо и директно - така както гневният популизъм днес парализира разумните решения в политиката. Превръщаме се в общество на импулсите, на стремежа към бързи печалби и успехи.

Както казва символът на консервативната икономика Милтън Фридман в едно есе за New York Times, "бизнесът има само една-единствена социална отговорност - да използва своите ресурси и се ангажира с дейности, замислени само за увеличаване на печалбите".

ДНЕС ЦЯЛАТА ПОТРЕБИТЕЛСКА ИКОНОМИКА - дигитална и реална - се преориентира към задоволяване на нашите нужди, стремежи, фантазии. Все повече се увеличава търсенето на т. нар. "персонално адаптиран живот" (personally customized life), в който настрояваме нашето настроение според фармацевтичните гиганти и iTunes или YouTube, подбираме нашата диета съобразно своите алергии или модни увлечения, следим само медии, които отразяват нашите политически пристрастия, живеем в квартал, адекватен на социалните ни ценности.

Всичко това дължим на невидимата Вселена, която ни обсебва непрекъснато и в която прекарваме все по-голяма част от живота си - интернет. Откакто съществува интернет, всичко около нас върви наопаки. Германският изследовател на мозъка Манфред Шпитцер в своята книга "Дигиталната деменция" твърди, че "Интернет е по-опасен от ислямизацията, дори от климатичните катаклизми и повишаването на цените. Защото ни прави дебели, глупави и безчувствени, безсмъртни същества, които вече не се гледат в очите в заведението, защото не откъсват очи от дисплея на смартфона". А през 2050 година „дигиталната де-

менция“ ще измести рака като най-опасната и смъртоносна болест.

КНИГАТА НА ШПИТЦЕР СЕ ЧЕТЕ като крими, в което Мрежата е обвинявана за всичките ни смъртни грехове. Авторът се опитва да ни убеди, че заради интернет страдаме от хронично безсъние (и като последица от това - от диабет и увеличен риск от ракови заболявания). Но също така ни връхлита новата дигитална хипохондрия - защото днес все повече хора при обикновена мигрена търсят симптомите за въображаемите тумори, които тормозят непрекъснато съзнанието им.

Предупреждението на Шпитцер е еднозначно: интернет ни застрашава с дигитална деменция. Колкото по-дълго, по-често и по-интензивно общуваме чрез Мрежата, толкова повече нашият мозък страда от това. Интернет ни принуждава да забравяме, какви същества са всъщност хората - способни да се ориентират в напълно непознати селища, да рецитират стихове, да правят научни изследвания, да изпитват състрадание, а не само да действат по командата Copy&Paste.

СПОРЕД ГЕРМАНСКИЯ АНАТОМ Хајко Браак, тежката форма на деменция - болестта на Алцхаймер - започва от областта на хипокампуса и след това се разпространява из другите области на големия мозък. Браак установява, че използването на мозъка води до растеж на ареалите в мозъка, които отговарят за определени човешки дейности. Тоест, нашият мозък функционира като мускул: ако се използва постоянно и по предназначение, той расте, иначе атрофира и закрънява. Дълго време учените смятаха, че при мисловна дейност мозъкът не се променя. Но напоследък стана ясно, че когато мислим, всъщност настъпват промени в синапсите.

Едва сега учените започнаха да говорят за "невропластичност" - способността на човешкия мозък да се променя в зависимост от нашия опит и да възстановява изгубени връзки в резултат на нараняване или като отговор на външни въздействия.

Нашият мозък има около 100 000 нервни клетки, всяка от които поддържа около 10 000 връзки с други нервни клетки. Което означава, че броят на синапсите в нашия мозък се измерва с квадрилон (или 10 на 15-а степен!). Това е изключително много и поради това мисловната дейност на човека е толкова сложна. Вярно, че всеки ден измират около 10 000 нервни клетки, но при общия им брой дори за 70 години не се натрупват прекалени загуби - не повече от 1 до 3%.

САМО ЧЕ В В ХИПОКАМПУСА - мястото, където се обобщава цялата информация от сетивата - нервните клетки работят изключително бързо, поради което и доста по-бързо умират. И се възстановяват. Само че възстановените клетки трябва наново да се обучават. Когато новият опит е придобит с упорит труд и с реални усилия, той ще се запази по-дълготрайно като спомен: ако се изкачим в планината и сами открием еделвайс, този спомен ще ни съпътства години наред - за разлика от еделвайса, който можем лесно да намерим на снимка в Google.

Същото важи и за дигиталните медии. Колкото ▶

► по-поверхностно е съдържанието им, толкова по-малко синапси се активират в мозъка и толкова по-малко знания се трупат в съзнанието. Това е основната причина, поради която интернет и дигиталните медии се отразяват негативно върху процеса на учене, на придобиване на нови знания и опит.

НЯКОГА УЧЕХМЕ, КАТО СЕ ОПИТ-ВАХМЕ да вникнем в материята и да разберем механизма на даден процес. Днес това става съвсем лесно – чрез сърфиране в мрежата. Поради това американският лингвист и философ Ноам Чомски казва, че „в един tweet или съобщение не може да се каже много и той ерозира човешките отношения, прави ги по-поверхностни, плитки, мимолетни“. Американският публицист по проблемите на технологиите Никълъс Кар точно така е озаглавил книгата си за интернет - „Плиткоумните“ (The Shallows). В нея твърди, че правителствата, които вземат решение за „дигитализиране“ на образованието в училищата, за използване на повече компютри в процеса на обучение, правят това не в интерес на науката и интелектуалните способности на децата, а от икономически (и следователно политически) интерес. Кар нарича дигиталните медии „машини за затрудняване на ученето“ (learning hindrance devices) и най-добър пример за подобна теза са гумите на бразилския министър на образованието и технологиите Алоизио Меркаганте, който преди пет години стартира реформата за дигитализиране на обучението в училищата с таблети с думите: „Правителството на Бразилия ще купи таблети, вместо лаптопи, за да принуди производители като Foxconn да произведат тези неща у нас в страната“.

ЗАРАДИ СЪЩАТА ИКОНОМИЧЕСКА ЛОГИКА от 2015 в Южна Корея всеки първокласник получава за първия учебен ден подарък таблет, във Великобритания половината от класните стаи вече са заменили черната дъска с дигитална, а в Аржентина от 2009 всеки ученик усвоява знанията чрез компютър. Кое то повлече след себе си сериозни проблеми - например само във Великобритания всяка година се повреждат около 13 000 дигитални черни дъски, което означава допълнителни разходи в размер на над 50 млн. лири - колкото за построяване на 10 нови училища. Проф. Лари Кюбан от Станфордския университет в книгата си "Oversold and Underused: Computers in the Classroom" се обявява против компютрите и смарт бордовете в класната стая, като ги нарича

директно „вредни за обучението на децата“.

„Компютрите обработват информация, учещите хора също - и тази прилика ни води до заблудата, че компютрите са идеално средство за обучение“, подчертава проф. Кюбан. „Но тъкмо защото компютрите ни лишават от духовна работа и интелектуално усилие, те пречат на ученето. Ученето изисква самостоятелна мозъчна дейност и колкото повече се ангажираме с обработката на нов материал, толкова по-добре го изучаваме и научаваме“.

ТОЕСТ ТЪКМО ЗАЩОТО КОМПЮТРИТЕ улесняват усвояването на материала, те пречат на придобиването на задълбочени познания и полезен опит. Когато не използваме пълноценно нашия мозък, не научаваме нищо, защото това не оставя следи в мозъка. Изследване на Харвардския университет, публикувано в списание Science, анализира цели четири експеримента, които установили как въздействат електронните устройства и интернет върху нашата памет и нашето мислене. Заглавието на изследването е многозначително: „Влиянието на Google върху паметта“. Експериментите се провеждали под ръководството на психоложката Бетси Спароу и 46 участници в тях трябвало да отговорят на 16 въпроса – 16 леки и 16 трудни.

Два от лесните въпроси гласели:

- Измрели ли са динозаврите?
- Кислородът метал ли е?

Дока то трудните въпроси включвали:

- Дания по-голяма ли е от Коста Рика?
- 26 ли е поредният номер на елемента криптон?

След въпросите участниците трябвало да проведат тест с 8 думи от дигиталния свят (Google, Yahoo, display, browser, modem, Internet, computer) и групи 16 думи от „реалния свят“ (като маса, чук, пиано, гума и др.). Думите се появявали в случаен ред и били оцелотени в синьо или червено. Доброволците трябвало да кажат

колкото се може по-бързо цвета на думата.

Сложността се крие в една психологическа уловка, за която не си даваме сметка: когато участниците в експеримента се сблъскат с определени въпроси, на които нямат директни отговори, и се замислят за интернет или Google, това отключва така наречения „ефект на интерференция“, който увеличава времето за посочване на цвета на думата. При „лесните“ думи с директен отговор никога не мисли за интернет, нито пък за Google, затова времето за назоваване на цвета намалява.

„ИЗГЛЕЖДА ВЕЧЕ СМЕ ТАКА ПРОГРАМИРАНИ, че когато се сблъскаме с празнина в знанията си, веднага се сещаме за компютрите“, отбелязват авторите. „Но дори и при по-лесни въпроси най-напред се активират понятия като „компютър“.

Заклучението на учените изобщо не е в полза на дигиталните устройства: компютрите и интернет не само променят паметта ни и разсейват нашето внимание, но и влияят върху нашето социално поведение. Защото нашият мозък е преди всичко „социален инструмент“. Затова хората с повече социални контакти, с повече реално общуване и връзки в обществото имат по-развит и по-голям мозък – с повече нервни връзки и синапси. И обратното: хората със асоциално поведение, които избягват директните контакти и общуването лице в лице, имат повече проблеми и са с по-малко развит мозък.

КАКТО ТЯЛОТО НИ СЕ НУЖДАЕ от храна и вода, така и мозъкът ни се нуждае от информация, за да се развива. И както храната може да бъде „лоша“ и да предизвика негативни реакции в организма, „лошата информация“ също влияе негативно върху мозъка. Затова децата, които гледат постоянно насилие по телевизията или във видеоклиповете, в живота са по-агресивни и имат асоциално поведение.

Който използва за всичко интернет, пренебрегва възможностите на мозъка си и с течение на времето ги намалява. Това засяга не само нашето мислене, но също така нашата воля, нашите емоции и в крайна сметка нещото социално поведение. Много показателен в това отношение е отзив на читател на Манфред Шпитцер за книгата му „Дигитална деменция“: „Господин Шпитцер, сега си играя с виртуален „Калашников“, но ако имах един истински, вие щяхте да сте първият, когото бих гръмнал. А това, което казвате за връзката между виртуалното и реалното насилие, е пълна глупост“. ■

С грижа за Вас!

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 г. КЪМ 30.09.2016 Г. – С НАД 420 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1 МИЛИАРД ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ (ДАННИ НА КФН WWW.FSC.BG). ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 г.

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

С грижа за Вас!

1113 София, бул. Цариградско шосе 87, Клиентски център - тел.: 0700 11 322, e-mail: office@ccb-sila.com, www.ccb-sila.com

HOW THE INTERNET RUINS OUR BRAINS

A photograph of three young adults sitting on a brick wall, each looking at a smartphone. The person on the left is a woman with long brown hair, wearing a black top and a patterned skirt. The person in the middle is a man with short dark hair, wearing a white shirt and blue jeans. The person on the right is a woman with long red hair, wearing a floral top and blue jeans. They are all sitting on the wall, leaning against the bricks, and looking down at their phones. The background is a brick wall with a window on the left.

Why can we no longer recite poems and remember things as before?
The answer lies in the so-called "digital dementia"

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

East of Seattle, just a half hour's drive from the headquarters of Microsoft, Amazon and other icons of the digital age, lies the world's first rehab centre for the treatment of addiction to... the Internet. It is called reSTART. Most patients try to break with the online obsession and return to a normal way of life, patch up relations with family and friends, restart their careers.

THE MOST INTERESTING PATIENT is called Brett Walker, 30, for whom there is only one reality in life – that of the role-playing game World of Warcraft. Before being admitted to the clinic, Walker had not left the world of WoW for four years, because there he felt "more powerful than a Mafia boss and more popular than a rock star". Naturally, his life outside the game started to crumble, he was left without money, socially isolated and unable to hold even the simplest face-to-face conversation.

When his parents brought him to reSTART, the examinations showed that the games had caused changes in the brain – especially in the structures responsible for decision-making and self-control. These changes are identical with the damage caused by alcohol and drugs.

ACCORDING TO DR. HILARIE CASH, founder of the clinic, people like Brett Walker eventually become creatures controlled only by impulses. Success, the ultimate goal is no longer achieved with hard work, but easily, quickly and immediately – the way angry populism today paralyses sensible decisions in politics. We are becoming a society of impulses, of the pursuit of quick profit and success.

To quote the symbol of conservative economics Milton Friedman in an essay for the New York Times: "There is one and only one social responsibility of business - to use its resources and engage in activities designed to increase its profits."

TODAY THE ENTIRE CONSUMER ECONOMY – digital and actual – has re-oriented itself around our personal needs, aspirations and fantasies. There is constantly increasing demand for a "personally customized life", in which we fine-tune our moods with pharmaceutical giants and iTunes or You Tube, choose our meals around our allergies and fashion trends, follow only media that reflect our political affiliations, live in a neighbourhood that matches our

social values.

We owe all this to the invisible universe that constantly haunts us and where we spend more and more of our life: the Internet. Since the advent of the Internet, everything around us goes wrong. The German brain researcher Manfred Spitzer in his book *Digital Dementia* argues that "The Internet is more dangerous than Islamization, more dangerous even than climate change and price hikes. For it makes us fat, dumb and indifferent, immortal beings, who no longer look each other in the eyes in the pub, because their eyes are glued to the smartphone display." And in 2050 digital dementia will displace cancer as the most dangerous and deadly disease.

SPITZER'S BOOK READS like a crime novel in which the Web is blamed for all our mortal sins. The author tries to convince us that because of the Internet we suffer from chronic insomnia (and as a consequence, diabetes and increased risk of cancer). But we are also affected by the new digital hypochondria, because today more and more people with ordinary migraine look for the symptoms of imaginary tumours that continually torment their minds. ►

► Spitzer's warning is clear: the Internet threatens us with digital dementia. The longer, more often and more intensively we communicate through the Web, the more our brain suffers from this. The Internet makes us forget what creatures people actually are – able to orient themselves in completely unfamiliar places, recite poems, conduct scientific research, feel compassion, rather than just to act in Copy & Paste mode.

ACCORDING TO GERMAN ANATOMIST Heiko Braak, the severe form of dementia, Alzheimer's disease, starts from the region of the hippocampus and then spreads throughout other areas of the spinal cord. Braak found that the use of the brain leads to the growth of areas in the brain which are responsible for certain human activities. In other words, our brain works like a muscle: if used consistently and as intended, it grows, otherwise it atrophies and is stunted. For a long time scientists thought that mental activity does not change the brain. But it has recently become clear that when we think, changes actually take place in the synapses.

Scientists have only now begun to talk about "neuroplasticity" – the ability of the human brain to change depending on our experience and to restore lost connections due to injury or in response to external influences.

Our brain is made up of about 100 billion nerve cells, each of which is connected to around 10,000 other cells. Which means that the number of synapses in our brain is measured in quadrillion. This is extremely much and that's why human mental activity is so complex. It is true that about 10,000 nerve cells die every day, but considering their total number, no excessive losses occur even in 70 years – no more than 1% to 3%.

BUT IN THE HIPPOCAMPUS - the place where all the information from the senses is summarised - the nerve cells work very quickly, which is why they also die much quicker. And are restored. But the restored cells have to learn anew. When the new experience is gained with hard work and real effort, it is retained longer as a memory: if we climb a mountain and discover an edelweiss, that memory will stay with us for years – unlike the edelweiss, of which we can easily find a picture in Google.

The same goes for digital media. The more superficial their content, the fewer synapses are activated in the brain and the less knowledge is accumulated in the mind. This is the main reason why the Internet and digital media negatively affect the learning process of acquiring new knowledge and experience.

ONCE WE LEARNED BY TRYING to grasp the matter and to understand the mechanism of a given process. Today this is quite easy – by surfing the Internet. This is why the American linguist and philosopher Noam Chomsky says that a tweet or texting cannot say much, "it erodes normal human relations. It makes them more superficial, shallow, evanescent" .

That's how American writer Nicholas Carr, concerned with problems of technologies, has titled his book about the Internet: *The Shallows*. In it he argues that governments which decide to "digitize" education in schools, to use more computers in the learning process, do not do this in the interest of science and children's intellectual capacities, but from an economic (and therefore political) interest. Carr calls the digital media "learning hindrance devices" and the best example of this thesis are the words of Brazilian Minister of Education Aloizio Mercadante, who five years ago launched a reform to digitize education at school with tablets: "The Brazilian government will buy tablets instead of laptops to force manufacturers like Foxconn to produce these things in our country."

BECAUSE OF THIS ECONOMIC LOGIC, since 2015 every first grader in South Korea gets a tablet for the first school day, in the UK half the classrooms have already replaced the blackboard with a digital one, and in Argentina since 2009 every student acquires knowledge through a computer. This has led to serious problems –in the UK alone, for example, each year about 13,000 digital blackboards are damaged, which means additional costs for over 50 million pounds, as much as for the construction of 10 new schools.

In his book *Oversold and Underused: Computers in the Classroom*, Prof. Larry

Cuban from Stanford University directly opposes computers and smart boards in the classroom, calling them "harmful to the education of children".

"Computers process information, as do learners – and this similarity leads to the fallacy that computers are an ideal learning tool," Prof. Cuban says. "But because computers deprive us of mental activity and intellectual effort, they interfere with learning. Learning requires independent brain activity and the more we commit to the processing of new material, the better we study and learn it."

IN OTHER WORDS, BECAUSE COMPUTERS facilitate the absorption of the material, they hinder the acquisition of profound knowledge and useful experience. When we do not make full use of our brain, we do not learn anything because it leaves no traces in the brain. A Harvard University study, published in *Science* magazine, analysed four experiments that determined how electronic devices and the Internet affect our memory and thinking. The title of the study is significant: *Google Effects on Memory*. The experiments were conducted under the direction of psychologist Betsy Sparrow and 46 participants in them had to answer 16 questions – 16 easy and 16 difficult ones.

Two of the easy questions were:

- Have the dinosaurs become extinct?
- Is oxygen a metal?

While the difficult questions included:

- Is Denmark larger than Costa Rica?
- Is 26 the atomic number of the element krypton?

After answering the questions, the participants had to do a test with eight words from the digital world (Google, Yahoo, display, browser, modem, Internet, computer) and another 16 words from the "real world (such as table, hammer, piano, tyre, etc.). The words appeared in random order and were coloured blue or red. The volunteers had to name the colour of the words as quickly as possible.

The complexity lies in a psychological trap we are unaware of: when the participants in the experiment are faced with certain questions that have no direct answers, and think about the Internet or Google, this unlocks the so-called "interference effect", which increases the time for indicating the colour of the word. In the case of "easy" words with a direct answer, nobody thinks of the Internet, nor of Google, so the time to name the colour is reduced.

"IT SEEMS WE ARE ALREADY PROGRAMMED in a way that when faced with a gap in our knowledge, we immediately think of computers," the authors note. "But even with easier questions, concepts like 'computer' are the first to be activated."

The conclusion of the scientists is not at all in favour of digital devices: computers and the Internet not only change our memory and distract our attention, they also affect our social behaviour. Because our brain is primarily a "social tool". That's why people with more social contacts, more real communication and connections in society have a more developed and larger brain – with more neural connections and synapses. Conversely, people with asocial behaviour who avoid direct contacts and face-to-face communication, have more problems and a less developed brain.

JUST AS OUR BODY NEEDS food and water, our brain needs information to develop. And just as food can be "bad" and cause negative reactions in the body, "bad information" also has a negative effect on the brain. Therefore, children who constantly watch violence on television or in video games, are more aggressive in life and manifest asocial behaviour.

Anyone who uses the Internet for everything, ignores the capabilities of his brain and reduces them over time. This affects not only our thinking but also our will, our emotions and, ultimately, our social behaviour. Indicative in this respect is the response of a reader of Manfred Spitzer to his book *Digital Dementia*: "Mr. Spitzer, I am now playing with a virtual Kalashnikov, but if I had a real one, you'd be the first person I would gun down. And what you say about the relationship between virtual and real violence is sheer nonsense." ■

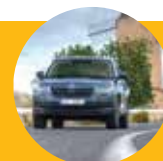

64 | ГОСТИ ОТ УТРЕ
GUESTS FROM TOMORROW

56 | 15 КРАЧКИ КЪМ БЪДЕЩЕТО
15 STEPS TO THE FUTURE

68 | ЧЕШКИ ХИТРИНИ
CZECH TRICKS

15 КРАЧКИ КЪМ БЪДЕЩЕТО

Най-важните, любопитни или просто абсурдни
изобретения на 2016 година

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография АРХИВ

Някои от тях са просто курйози, начин да блеснете пред съседите и приятелите. Други се опитват да направят ежедневието ни по-леко. А трети директно обещаваат да решат някои от най-сериозните проблеми пред човечеството, като парниковия ефект или раковите заболявания. 15 от най-любопитните нови изобретения през отминалата година през погледа на Bulgaria ON AIR.

ВИРУС СРЕЩУ РАКА. Получило разрешително в САЩ в края на 2015, IMYIGIC може да се окаже решаващата стъпка в битката срещу раковите тумори. Лекарството, разработено от фармацевтичния гигант Amgen, използва модифицирана версия на вируса, предизвикващ херпес. Инжектиран в тумора, този вирус "събужда" имунната система и я кара да атакува раковите клетки.

ПЪТЯТ, КОЙТО ЗАРЕЖДА. На френския град Турувр се пада честта да притежава първия път от соларни панели в света. Отсечката, с дължина 1 километър, бе открита през декември и се очаква да осигурява електричество за цялото улично осветление на градчето с 3300 жители. За разлика от стандартните фотопанели, настилката там осигурява добро сцепление и не задържа вода. Единственият явен минус е цената - 5 млн. евро за километър път, и то само в едната посока.

ЧИСТ ВЪЗДУХ НА БЮРОТО. Персоналните пречистватели на въздуха стават все по-актуална тема - особено в градове с живописен смог като София. Американската компания Wupn предлага срещу 150 долара напълно преносим модел с размерите

на бутилка, който изсмуква всички замърсители от въздуха в помещението.

Алтернативният Molecule е още по-убедителен: вместо да задържа бактериите, алергените и праха във филтри, той ги унищожава буквално във въздуха чрез нещо, наречено фотоелектрохимична оксидация. Но и цената е убедителна - 800 долара.

ПЪРВИЯТ ИСТИНСКИ КИБОРГ. Няма да се впечатлите особено от вида му: този биоробот, напомним, на скат, е всъщност с размерите на монета. Но той наистина е първият работещ киборг - съчетание между живо същество и машина. Скелетът му е златен, кожата - сложен полимер, а в нея има мускулни клетки от плъх, които му позволяват да плува във вода. Разработен в Харвард, той трябва да даде отговор на въпроса как мускулните клетки в телата ни комуникират помежду си. Кое то вече ще открие истински нови хоризонти в медицината.

ВИРТУАЛНА РЕАЛНОСТ ЗА ВСИЧКИ. В нея няма нищо ново - от няколко години на пазара има различни много убедителни системи. Обединяваше ги едно: високата цена и нуждата от мощен компютър. Докато не се появи PlayStation VR на Sony - за 400 долара и работещ отлично с PlayStation 4 (при 1080p и 100-градусово зрително поле).

Виртуалната реалност става толкова популярна, че вече се налага да се създават и специални слушалки за нея - като например Osis X, които се адаптират към главата ви и създават най-убедителния триизмерен звук. Имат също вграден жирокомпас и акселерометър, за да напаснат идеално звука към движенията ви. ►

► КАНАБИС ВМЕСТО ХАПЧЕ.

Обикновено се тъпчем със самопреписани лекарства, когато ни мъчи главоболие или безсъние. Калифорнийската компания Hmbldt предлага алтернатива - нещо като електронна цигара, с която вдишвате канабисово масло, а не никотин. Различните видове могат да ви успокоят, приспят или да подействат като обезболяващо. Засега е разрешена само в Калифорния.

СФЕРИЧНИ ГУМИ. Goodyear представи тази концепция, наречена Eagle 360, на автомобилния салон в Женева. Сферичните гуми имат няколко предимства: по-добро сцепление, несравнимо по-добра маневреност и по-дълъг живот. Свързани са с автомобила само чрез електромагнити. И според създателите им са идеалното решение за бъдещите самоуправляващи се автомобили.

УНИВЕРСАЛНОТО УБЕЖИЩЕ.

Better Shelter бе разработено от благотворителната фондация на Ikea в партньорство с ООН. По същество това са сглобяеми бунгала, изключително лесни за транспортиране, които да осигурят нормален живот на бежанци или жертви на природни бедствия. Вече над 16 000 се използват по цял свят, включително в бежанските лагери на гръцко-македонската граница.

НА ВЪРХА НА КАРФИЦА. Интернет става все по-гигантско място и вече изисква цели изкуствени "градове", съставени само от сървъри и памет. През 2020 съдържанието на световната мрежа ще надхвърли 44 трилиона гигабайта - десеторно увеличение спрямо 2013. Но преди да се разтревожите от перспективата цялата планета да бъде покрита с хардуер, нека ви напомним, че Microsoft и Университетът на Вашингтон успяха през това лято да поберат 200 мегабайта информация в структурата на ДНК. При тези темпове скоро цялото съдържание на интернет ще може да се побере в средно голямо чекмедже.

СПАСЕНИЕ ОТ ДРОНОВЕ. Те са навсякъде - зрители на Bulgaria ON AIR дори се оплакаха наскоро, че софийските крадци ги ползвали да проверяват кога няма никого вкъщи. Но вече има и средства да се предпазят от летящата напаст - като например Openworks Engineering Skywall 100, разработен за нуждите на американската армия. Той изстрелва мрежа с парашут, с която можете да свалите и обезвредите всеки дрон с тегло до 3 кг. Има самоприцелващ се софтуер и уцелва при 10 от 11 опита. За жалост още не е достъпен за широката публика.

ОБУВКИТЕ НА БЪДЕЩЕТО. Nike наричат така своя нов модел Hureadapt 1.0, който вместо връзки има едно бутонче - натискате

Соларен път във Франция; Кръглата гума на Goodyear; Пречистител на въздуха Molekule
Solar road in France; Goodyear's spherical tyre; Molekule air cleanser

го и системата се пристяга сама, и то точно толкова, че да приляга удобно. Но при цена от 720 долара ние бихме се помъчили с връзките още малко. Доста повече смисъл има в новите подметки Arctic Grip на Vibram, с които е на практика невъзможно да се подхлъзнете върху лед. Технологията е заимствана директно от лапите на полярните мечки и най-хубавото е, че е на съвсем достъпна цена - пет пъти по-малко от тази на Nike.

МИКРООХРАНИТЕЛИ. GPS-тракерите, които ви позволяват да намерите лесно проклетите си ключове, са вече нещо съвсем познато. Но новият продукт на Metasensor отива още една стъпка по-напред - прикачен към ценните ви вещи, той е снабден с детектор за движение и ще ви извести в секундата, в която помръднат - независимо дали става дума за лаптопа, който сте оставил на масата, докато си голивате кафе, или за автомобила ви.

ЛЕЛЯЩИ САКСИИ. Левитацията била детска мечта на Саймън Морис и го подтикнала, вече като възрастен, да създаде потребителски продукт, който

потребителите никога не биха се сетили да поискат: носеща се във въздуха електрическа крушка. Наречена Flyte, тя разчита на електромагнит, за да лети, и на индукционно (безжично) зареждане, за да свети. Няма кой знае каква практическа полза, пък и струва 350 долара парчето, но това не ѝ попречи да стане пазарна сензация - и да подтикне Морис към следващия му продукт: левитиращи саксии.

НЕ ПРОСТО СЛУШАЛКИ. Apple вдигна доста шум с безжичните слушалки за новия си iPhone. Но Samsung Gear Icon X за момента ги бият - те също са безжични, могат да ви мерят пулса, докато тичате, и функционират дори без друго устройство, защото имат вграден плейър и 4 GB памет.

Другата впечатляваща новост на този фронт са Hure One на Doppler Labs, които ви позволяват чрез мобилно приложение да филтрирате точно определени шумове от околната среда: примерно да елиминирате непрекъснато ревящото бебе до вас в самолета, но все пак да чувате стюардесата, когато сервира напитките.

СПАСЕНИЕ ОТ CO2. Улавянето на емисиите въглероден диоксид от атмосферата може да реши проблема с парниковия ефект без колосалната цена, необходима за преобразяването на цялата промишленост. Проблемът е как газът да бъде складиран евтино и трайно. Университетът на Исландия твърди, че има такова решение. При него въглеродният диоксид се разтваря във вода и после се инжектира в гранитните скали, толкова често срещани на острова. След броени години от него се образува обикновен варовик. ■

ОТ ВАРНА ДО БЕРЛИН С БЪЛГАРИЯ ЕР.

ОЩЕ ПО-УДОБНИ ДВУПОСОЧНИ ВРЪЗКИ ПРЕЗ
СОФИЯ НА АТРАКТИВНИ ЦЕНИ!

ДВУПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

215 EURO

ЕДНОПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

135 EURO

FLY GOOD
FEEL GOOD

Цените са крайни с тръгване от Варна и включват:

Всички дължими летищни такси, 1 бр. ръчен багаж до 10кг. и 1 бр. чекиран багаж до 23 кг., кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, Check-in.

Следи офертите ни всеки ден на air.bg и www.facebook.com/bgair

15 STEPS TO THE FUTURE

The most significant, intriguing, or simply absurd inventions of 2016

By KALIN ANGELOV / Photography ARCHIVE

Some of them are merely funny and make you noticed by your neighbours and friends. Others aim at making your everyday life easier. And there are also ones that honestly promise to solve a few of the gravest problems facing humanity such as the greenhouse effect and cancer.

Fifteen of the most curious new inventions of the past year selected by Bulgaria ON AIR.

A VIRUS AGAINST CANCER. Licensed in the USA in the late 2015, IM-LYGIC may turn out to be the decisive step in the struggle against cancer tumours. The medicine developed by Amgen, the pharmaceutical giant, uses a modified version of the virus that causes herpes. When injected in the tumour, this virus "wakes up" the immune system and forces it to attack the cancer cells.

THE CHARGING ROAD. The French town of Tourouvre is honoured to have the first solar panel highway in the world. The 1-km road was launched in December and is expected to provide electricity for all the street lights of the town with 3300 citizens. Unlike ordinary photo panels, the pavement there provides good cohesion and does not retain water. The only obvious disadvantage is its price - 5 million euro per kilometre of a single lane.

CLEAN AIR ON YOUR DESK. Personal air purifiers are growing popular - especially in cities with spectacular smog like Sofia. The US Wynd company offers a USD 150 portable model as big as a bottle that sucks out all

polluters from the air in your room.

The alternative Molekule is even more convincing: rather than keeping the bacteria, allergens, and dust in filters, it destroys them in the air by using something called photoelectrochemical oxidation. However, its price is convincing, too: 800 dollars.

THE FIRST REAL CYBORG. It is not going to impress you with appearance: this bio robot which looks much like a devil-fish is actually as big as a coin. But it is indeed the first real cyborg: a combination of a living creature and a machine. It has a golden skeleton, a complex polymer for a skin, and muscular cells from a rat in that skin which enable him to swim in water. Developed in Harvard, he is expected to give an answer to the question how the muscular cells in our bodies communicate with each other. And that would really open new horizons in the field of medicine.

VIRTUAL REALITY FOR EVERYONE. It offers nothing new: there have been a number of very convincing systems on the market for several years now. They all had one thing in common: they cost a lot and needed a powerful computer. Until the moment Sony presented its PlayStation VR - which cost 400 dollars and worked perfectly with PlayStation 4 (with 1080p and 100-degree field of vision).

Virtual reality has been growing so popular that it is already making it necessary to create special earphones for it - like Ossis, for example, which adapt to your head and create the most persuasive 3-D sound. They also have a gyroscope and an accelerometer built inside which help perfectly

adapt the sound to your movements.

CANNABIS THAT REPLACES YOUR PILL. We all tend to take medicines we prescribe ourselves when we suffer from headache or insomnia. The California-based Hmbldt offers an alternative - a kind of an electronic cigarette that makes you inhale cannabis oil instead of nicotine. There are various types which can either calm you down, make you fall asleep, or kill your pain. Currently the product is only allowed for use in California.

SPHERIC TYRES. Goodyear presented the concept called Eagle 360 at the car exhibition in Geneva. The spheric tyres have several advantages: better cohesion, a much higher manoeuvrability, and a longer life. The only thing that connects them with the car are electromagnets. According to the people who created them, they are the perfect solution for the future self-driving cars.

UNIVERSAL SHELTER. Better Shelter was developed by the Ikea charitable foundation in partnership with the United Nations. It includes prefabricated bungalows which are extremely easy to transport and guarantee normal life to refugees or victims of natural disasters. More than 16,000 are already in use throughout the world, including in the refugee camps at the Greek-Macedonian border.

AT THE TIP OF A PIN. The Internet has been turning into a gigantic place and already requires entire artificial "cities" that include nothing more than ►

Better Shelter; Flyte; Nike Hyperadapt

► servers and memory. In 2020 the content of the world web will have exceeded 44 trillion gigabytes - a ten-time increase compared to 2013. But before you start worrying that the entire planet would be covered by hardware, let us remind you that Microsoft and the University of Washington managed to put 200 megabytes of information in the structure of DNA last summer. Considering that speed, Internet's entire content would soon be stored in a place as large as a mid-sized drawer.

SALVATION FROM DRONES. They are literally everywhere - Bulgaria ON AIR viewers even complained recently that thieves in Sofia were using them to check if a house is empty. However, there are already inventions that will protect you against the flying terror - such as Openworks Engineering Skywall 100, for example, developed for the needs of the US army. It shoots a net with a parachute that will help you bring down and deactivate any drone as heavy as 3 kg. It has a self-aiming software and hits the mark in 10 of 11 attempts. Unfortunately, it is not yet available for the general public.

THE SHOES OF THE FUTURE. This is the name Nike gave to its new model, Hyperadapt 1.0, which has a button instead of shoe-laces - you simply press it and the shoe tightens up as much as you need to feel it comfortable. However, considering the price of 720 dollars we would rather make an extra effort to lace our shoes by ourselves. A much wiser invention is Vibram's new Arctic Grip sole which will never let you slip on the ice. It uses a technology directly borrowed from polar bears. The best part: the model is quite affordable, costing five times less than the one created by Nike.

MICROGUARDS. The GPS trackers allowing you to find your lost keys in seconds are no news anymore. But Metasensor's new product goes one step further - attached to your precious belongings, it has a movement de-

tor built in and will warn you in the instant they make a move, regardless if it is your notebook you left on the table to take a cup of coffee or your car.

FLYING FLOWERPOTS. Levitation used to be Simon Morris's childhood dream and as an adult he used it to create a product consumers would never think of demanding: an electric bulb that is floating in the air. Called Flyte, it relies on electromagnet in order to fly and on wireless charging in order to bring light. Frankly speaking, it is not the most practical thing one could think of and it costs 350 per piece; nevertheless it became a market sensation - and made Morris announce his next invention: levitating flowerpots.

MORE THAN JUST A HEADSET. Apple caused quite a stir to present the wireless headsets for its new iPhone. But Samsung Gear Icon X is currently superior: the model is wireless, too, it can measure your pulse while you are running, and needs no other device to operate as it has a built-in player and 4 GB memory.

The other impressive news in this field are Here One made by Doppler Labs, which enable you to filter particular noises coming from the environment due to a mobile application: for example, you could eliminate the baby constantly crying next to you on the airplane but still hear the flight attendant who is serving the drinks.

ESCAPE FROM CO2. Catching the CO2 emissions from the air could solve the greenhouse effect problem with no need to spend a tremendous amount on reshaping the entire industry. The problem is to find a way to store the gas cheaply and permanently. The University of Iceland claims that it has found a solution of this kind. According to the scientists, the CO2 can be dissolved in water and then injected in the granite rocks that are abundant on the island. In a number of years it would simply turn into plain limestone. ■

ГОСТИ ОТ УТРЕ

7 фантастични транспортни средства, които, колкото и да не ви се вярва, вече съществуват в наши дни

Текст КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

През следващите трийсет години още два милиарда души ще се присъединят към и без това многобройното градско население. Тоест отсега трябва да свикнете с мисълта, че задръстванията ще стават все по-лоши. Освен ако не последва пробиъ в някой алтернативен тип транспорт, който да разтовари изнемогващите улици. Нека прегледаме седем транспортни средства на бъдещето, които вече съществуват, в една или друга форма.

UberPool

Какво: Седани с автономно управление, които ще бъдат на ваше разположение 24 часа в денонощието и, понеже няма да плащат надницата на шофьор, би трябвало да са по-изгодни като цена. С тях, поне на теория, ще отпадне нуждата да имате собствена кола (която, ако се вярва на статистиката, европейците ползват средно в едва 4% от времето).
Кога: Изпитанията в Питсбърг започнаха през септември с 4 коли. От Нова година ще се появят нови 100. Но на този етап зад волана седи човек - първо, защото законът все още го изисква, и второ, защото технологията се нуждае от доусъвършенстване.

Hyperloop

Какво: Капсули, движещи се в пневматични тръби в безвъздушна среда със скорости като тези на реактивните самолети. Илон Мъск стои зад компанията, която се зае да ги реализира на практика. Изчисленията показват, че системата би позволила да се пътува от Лос Анджелис до Сан Франциско за 35 минути, вместо за сегашните 6 часа и половина с автомобил. Стойността на проекта? Най-малко 6 милиарда долара.
Кога: Първото изпитателно трасе край Лос Анджелис ще е готово още през 2017. Правителствата на Финландия, Холандия и ОАЕ проявяват интерес.

"Разкращените" автобуси

Какво: Гигантски автобуси на "кокили", които позволяват нормалният градски трафик да се движи под тях. Оригиналната идея е на двама американски архитекти от 60-те години - Крейг Ходжикс и Лестър Уокър. Практическата разработка е дело на китайската Shenzhen Hushi.
Кога: Първият прототип вече минава изпитания в китайския град Цинхуандао, макар и не без поредица скандали между компанията и местните власти. ►

Guests from Tomorrow

7 fantastic vehicles which, believe it or not, already exist nowadays

By KALIN NIKOLOV / Photography SHUTTERSTOCK

Over the next thirty years another two billion people will join the already numerous urban population. Which means that you should start getting used to the idea that traffic jams will go from bad to worse. Unless there's a breakthrough in an alternative means of transport to reduce traffic in overcrowded streets. Let's look at seven vehicles of the future, which already exist in one form or another.

UberPool

What: Self-driving sedans, available to you 24/7, and since you won't have to pay a driver, they should be more affordable. Thanks to them, at least in theory, you'll no longer need to own a car (which, if you believe the statistics, on average, Europeans use only 4% of the time).

When: Tests in Pittsburgh began in September with 4 cars. Another 100 will be launched in 2017. But at this stage there's a person behind the wheel – first, because the law still requires

it, and second, because the technology needs further improvement.

Hyperloop

What: Capsules moving in pneumatic tubes in airless environment at speeds similar to those of jets. Elon Musk is behind the company that decided to carry them out. Estimates show that the system would allow us to travel from Los Angeles to San Francisco in 35 minutes, instead of the current 6 and a half hours by car. The cost of the project? At least 6 billion dollars.

When: The first test track near Los Angeles will be completed as early as 2017. The governments of Finland, the Netherlands and the UAE are interested.

"Straddling" buses

What: Giant buses on "stilts" that allow regular city traffic to move beneath them. The original idea belongs to two 1960s US architects – Craig Hodgetts and Lester Walker. The practi-

cal design belongs to China's Shenzhen Hashi. **When:** The first prototype is already being tested in the Chinese city of Qinhuangdao, even though with a series of scandals between the company and the local authorities.

Airlander 10

What: Resurrecting the old dream of Count Zeppelin of an aircraft lighter than air. Originally developed for the needs of the US intelligence, now the technology is being further developed by the British company HAV for civil needs. The balloon with rigid construction is full of helium and can carry up to 10 tonnes of cargo at the speed of over 160 kph thanks to propellers powered by diesel engines.

When: Tests began this summer, but during the second test on August 24 the machine was forced to land and damaged the cockpit. The next session will be in spring.

SkyTran

What: A monorail system of suspended two-seater capsules, moving through magnet levitation. According to calculations by author Douglas Malevitski, the system is both very economical (it uses the equivalent of 1.2 litres of petrol for 100 km) and quite cheap to build – a kilometre will cost 10 million dollars, compared to nearly 100 million per kilometre of the conventional urban underground.

When: The first pilot project is being built in Tel Aviv, Israel, and had to be already completed, but construction was delayed. France, Germany, Malaysia and Slovenia are also developing projects.

Lockheed's Hypersonic Aircraft

What: The aviation giant is working on the SR-72 prototype – a hypersonic aircraft, capable of flying at Mach 6 – about 6400 kph (or three times faster than the famous Concorde). A company spokesperson said that its engineers had solved the technological challenges of building a reliable engine, type scramjet – where the fuel burns in an ultra compressed air flow, created not by turbines, but by the very speed of the aircraft.

When: Lockheed is expecting to have a working prototype no later than 2023. First, however, it'll be used for military purposes only.

Orion MPCV

What: NASA's next generation spacecraft, intended to be used for possible future missions to Mars. Work on the project began in 2011. The command module is developed by Lockheed Martin in the USA, and the service module – by the European Space Agency (with the participation of a few Bulgarian scientists). Orion will carry up to four astronauts.

When: The first test flights started as early as 2014, but the unit won't be ready for manned test flights until 2023. ■

Airlander 10

► Airlander 10

Какво: Възкресяване на старата мечта на граф Цепелин за летателен апарат, по-лек от въздуха. Разработена първоначално за нуждите на американското разузнаване, сега технологията се доразвива от британската компания HAV за граждански нужди. Балонът с твърда конструкция е пълен с хелий и може да превозва до 10 тона товар със скорост над 160 км/ч, благодарение на задвижваните от дизелови агрегати пропелери.

Кога: Изпитанията започнаха това лято, но при втория тест на 24 август машината се приземи принудително и повреди кокпита. Следващата сесия ще е напролет.

SkyTran

Какво: Монорелсова система от окачени двуместни капсули, движещи се чрез магнитна левитация. Според калкулации на автора Дъглас Малевицки, системата е едновременно много икономична (харчи еквивалента на 1.2 литра бензин за 100 км пробег) и доста евтина за изграждане - километър от нея ще струва 10 млн. долара срещу близо 100 милиона за километър от конвенционалната градска железница/метро.

Кога: Първият пилотен проект се изгражда в Тел Авив, Израел, и трябваше вече да е завършен, но строителството се забави. Франция, Германия, Малайзия и Словения също разработват проекти.

Хиперзвуковият самолет на Lockheed

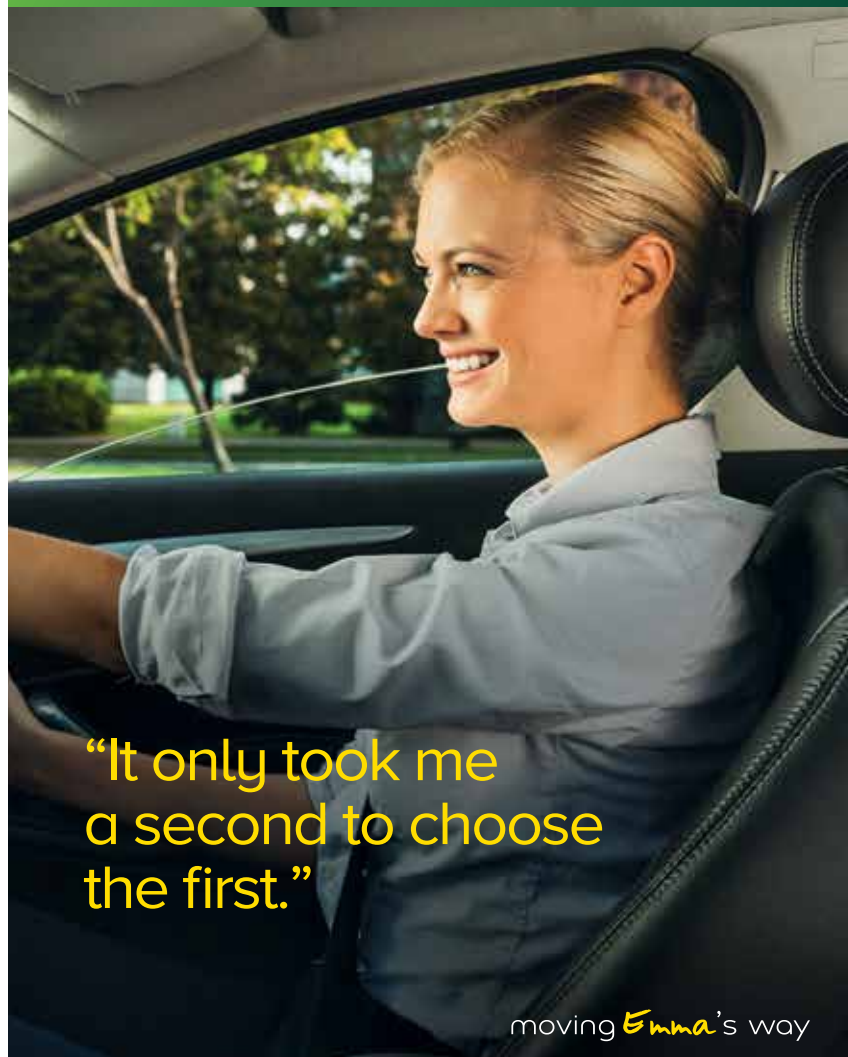
Какво: Авиационният гигант работи по прототипа SR-72 - хиперзвуков самолет, способен да лети при Mach 6 - около 6400 км/ч (или три пъти по-бързо от прословутия Concorde). Говорител на компанията обяви, че инженерите ѝ са решили технологичните предизвикателства по създаването на надежден двигател тип scramjet - при който горивото изгаря в поток от свърхкомпресиран въздух, създаден не от турбини, а от самата скорост на самолета.

Кога: Lockheed очаква да има работещ прототип не по-късно от 2023 година. Но на първо време ще е само за военни нужди.

Orion MPCV

Какво: Следващото поколение космически кораб на NASA, предвиден да се използва за евентуалните бъдещи мисии до Марс. Работата по проекта започна през 2011. Командният модул се изработва от Lockheed Martin в САЩ, а сервизният модул - от Европейската космическа агенция (с участието и на няколко български учени). Orion ще превозва до четирима космонавти.

Кога: Първите изпитателни полети започнаха още през 2014, но апаратът няма да е готов за пилотиран тестове по-рано от 2023. ■

**"It only took me
a second to choose
the first."**

moving **Emma's** way

**Our job is to keep you
mobile 24 / 7!**

**Leading car rental and operational
leasing company in Bulgaria**

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

For car rental reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page EuropcarBulgaria.

ЧЕШКИ ХИТРИНИ

Първият истински SUV на Skoda идва с глобални амбиции - и с множество трикове в джоба

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА, SKODA

Коудиак е името на един полуостров край бреговете на Аляска, мъничко по-голям от Кипър. А също и името на гигантската кафява мечка, която го обитава.

И в двата смисъла това изглежда подходящо название за първия пълноразмерен SUV на Skoda.

НО СЛЕД КАТО НАЙ-ПОСЛЕ се запознахме отблизо с тази кола, си мислим, че име на лисица щеше да е още по-на място. Защото Kodíaq е изтъкан от хитрости - като се започне от остроумните гребни решения в интериора и се свърши със самия начин, по който този автомобил си търси пазарна ниша.

Kodíaq е построен върху вездесъщата MQB платформа на Volkswagen и съответно е в почти кръвосмесителни отношения с VW Tiguan и Seat Ateca. Но той е най-голямото братче в семейството - с по-дълго междуосие и забележимо повече вътрешно пространство. В дължина мястото за пътниците е цели 180 см - повече от почти всички други в този клас. Можете да поръчате колата с трети ред седалки, които са си съвсем функционални, а не само за заблуда на данъчните.

В същото време външните габарити са удивително прилични. Kodíaq е само с 4 сантиметра по-дълъг от Octavia и няма да ви създаде никакви затруднения и в най-тесните градове.

SKODA ВЕЧЕ ЗАПИСА НЕМАЛКО ТОЧКИ с първия си кросоувър Yeti. Но неговият кубичен дизайн се харесваше на едни - примерно на нас - и отблъскваше други. При Kodíaq стилистиката е по-универсална. Не бихме го нарекли красив, но няма и да ви раздражи. Множеството резки линии и триъгълници са вдъхновени от легендарния бохемски кристал и по симпатичен начин отличават тази кола от пълчищата други SUV. Но като цяло Kodíaq запазва дискретния, ненапращив дизайнски език на Skoda. С него няма да привличате излишни погледи. Нито пък ще вземете акъла на минавачите с фантастични ускорения. Kodíaq идва с три бензинови и две дизелови разновидности, но мощността се простира в разумните граници от 125 до 190 коня. Най-силните варианти на фолксвагеновските мотори по обясними причини са запазени за Tiguan.

НО ИСТИНАТА Е, ЧЕ ТЕ НЕ СА ВИ И НУЖНИ. Kodíaq стои сигурно на пътя и се справя отлично и с остри завои, но все пак самите размери и масата не подтикват към вакханалии. В този смисъл 150-те коня на бензиновия 1.4 TSI ще са ви напълно достатъчни. Този мотор идва и с опцията за деактивация на два от цилиндрите при нужда, за да се пести гориво.

Все пак не се съмняваме, че на повече търсене ще се радва двулитровият турбодизел. Той също дава 150 коня, но с доста повече въртящ момент, и освен това може да се комбинира с един много плавен 7-степенен автоматик с два съединителя. Средният разход от 5.6 на сто съществува само в идеалния свят на брошурата, разбира се. Но по спокойните пътища на Майорка ние постигнахме 6.4, което е много добре за машина с тегло над тон и седемстотин.

Дизелът има и версия със 190 конски сили, но,

честно казано, не виждаме причина да се охарчват допълнително за нея. Не сме сигурни дори за системата 4x4. Тя ползва доказания съединител Haldex, макар и в изработка на Borg Warner, и като цяло се справя добре в кризисни ситуации. Но с максимален просвет от 19 см е ясно, че това не е кола за тежък офроуд.

ШКОДИТЕ ОТ ПРЕДИШНОТО ПОКОЛЕНИЕ търпяха упреци най-вече заради скъперническия интериор. Но тук няма и помен от икономии. Материалите са добри, сглобката - първокласна. Повисоките версии получават 8-инчов тъчскрийн, всякакви опции за свързване на смартфон и безжично зарядно за него. Всички електронни асистенти са налице, включително и отличният помощник за ремарке, който видяхме за пръв път в Audi Q7. Като минус бихме отбелязали малко объркващата работа на навигацията.

Естествено, понеже говорим за Skoda, най-важният въпрос е практичността. В това отношение Kodíaq не търпи никакви забележки. Седалките са удобни, мястото на първите два реда е изобилно, на третия спокойно могат да се возят деца. Получавате две жабки и още безброй места за прибиране на вещи. А багажникът е просто мечта - 720 литра. Третият ред седалки го намалява до 630, но и това е колкото на два Ford Focus, взети заедно.

ПРАКТИЧНИ СА И МНОЖЕСТВОТО гребни хитрости от серията Simply Clever: чадъри във вратите, стъргалка за лег в капачката на резервоара, специални шини, които придържат бутилката ви, за да ѝ отвиете капачката с една ръка, и много удобни странични облегалки за главата на задните седалки, ако на пътниците им се приспи. Черешката при Kodíaq е ето тази хитра гума, която ви предпазва да не одерете вратата си в друга кола. Естествено, гумени протектори са слагани и преди, но хората не ги искат по чисто естетически причини. Затова в Skoda са измислили начин да ги скрият, когато не са нужни.

Всичко това звучи чудесно, но присъгата на Kodíaq всъщност зависи от цената. Някога Skoda беше отлично бюджетно решение. Уви, отгавна вече не е така. Все пак Kodíaq е относително конкурентен: стартовата цена за най-слабия бензин с предно предаване е 45 хиляди лева. Това включва алуминиеви джанти, тъчскрийн, LED-светлини, кожен волан и безключов достъп.

ПО-МОЩЕН БЕНЗИН С 4x4 ще ви излезе 55 хиляди, върховият дизел е почти 70. Може да ви се стори доста солено за някогашната соц марка. Но всъщност зависи от доста по-изгодни от конкуренти като Tiguan и Kia Sorento, да не говорим за Hyundai Santa Fe или Ford Edge.

Накрай, в Skoda са си свършили добре работата. Но в това няма нищо чудно. Защото има и още една причина чехите да кръстят новия си модел на американска мечка: Kodíaq е колата, която най-последно трябва да им отвори вратите към отгавна мечтания щатски пазар. В този смисъл това е може би най-важният модел в цялата история на Skoda. Разбираемо е, че са се постарали. ■

1998

куб. см работен обем (TDI)
cub cm capacity (TDI)

10

секунди 0-100 km/h
seconds 0-100 km/h

194

km/h максимална скорост
km/h maximum speed

2.5

тона капацитет за теглене
tonnes towing capacity

Czech Tricks

Skoda's first real SUV comes with global ambitions, and plenty of surprises up its sleeve

Do you remember the famous paradox of the Kodiak is the name of a semi-wild island off the coast of Alaska, slightly bigger than Cyprus. And also the name of the giant brown bear which inhabits it.

Either way, it seems an appropriate name for Skoda's first full-size SUV.

BUT AFTER FINALLY closely getting to know this car, we think that the name of a fox would have been even more appropriate. Because the Kodiak is full of tricks – starting from the clever interior design touches and ending with the very way in which this car is looking for a niche market.

The Kodiak is based on Volkswagen's ubiquitous MQB platform and thus is almost in an incestuous relationship with the VW Tiguan and Seat Ateca. But it is the biggest brother in the family – with a longer wheelbase and noticeably more interior space. Passenger room is a full 180 cm long – more than almost any other others in this class. You can order the car with a third row of seats that are quite functional, not just to deceive the tax authorities.

At the same time, the external dimensions are surprisingly decent. The Kodiak is only four centimetres longer than the Octavia and won't give you any trouble even in the narrowest of city streets.

SKODA ALREADY SCORED A FEW POINTS with its first crossover Yeti. But although its cubic de-

sign appealed to some – us, for example – it put off others. The Kodiak style is more universal. We would not necessarily call it beautiful, but it won't irritate you either. The many sharp lines and triangles are inspired by the legendary Bohemian crystal, nicely distinguishing this car from the hordes of other SUVs. Overall though, the Kodiak retains Skoda's discreet, unobtrusive design language. You won't attract any unnecessary attention with it. Nor will you make people's heads spin by revving up the engine. The Kodiak comes in three petrol and two diesel versions, but power ranges within the reasonable limits of 125 to 190 hp. Understandably, the most powerful versions of the VW engines are reserved for the Tiguan.

BUT THE TRUTH IS THAT YOU DON'T REALLY NEED THEM. The Kodiak is safe on the road and copes perfectly even with sharp turns, although its sheer size and mass are not conducive to bacchanalias. In this sense, the 1.4 TSI petrol engine with 150 hp will be more than enough. The engine is also available with cylinder deactivation tech in case you need to save fuel.

Nevertheless, we don't doubt that the two-litre turbo diesel will enjoy greater demand. It also offers 150 hp, but with a lot more torque, and can additionally be combined with a very smooth seven-speed dual-clutch automatic. The average consumption of 5.6% exists only in the idyllic world of the brochure, of course. But on the quiet roads of

Mallorca we achieved 6.4%, which is very good for a machine that weighs over 1.7 tonnes.

The diesel version has 190 hp but, frankly, we see no reason why you should fork out more money for it. We're not even sure about the 4x4 system. It uses the proven Haldex/Borg Warner drivetrain, and generally does well in critical situations. But with a maximum ground clearance of 19 cm, it is clear that this is not a heavy off-road vehicle.

THE PREVIOUS GENERATION SKODAS were criticised mainly for their frugal interior. This has all changed. The materials are good, the assembly first-class. The higher-end versions feature an 8-inch touchscreen, smartphone connectivity and wireless charging. All electronic assists are in place, including the excellent trailer assist, which we saw for the first time in the Audi Q7. The slightly confusing sat-nav operation could be the only minus.

Naturally, since we are speaking of Skoda, the most important issue is practicality. In this respect, the Kodiak is beyond reproach. The seats are comfortable, there's plenty of room in the first two rows, and kids can easily ride in the third. You get two gloveboxes and countless other places to stash things away. And the boot is simply a dream – 720 litres. The third row of seats reduces it to 630 litres, but even that is as much as that of two Ford Focus combined.

THE MANY TOUCHES of the Simply Clever series are just as practical: umbrellas hidden in the front doors, an ice scraper inside the fuel cap, cupholders that safely hold your bottle, enabling you to unscrew the lid single-handedly, and very comfortable rear headrests if one of your passengers feels like a nap. Topping them all are plastic door protectors that pop out on the door edge to protect from car park dings. Of course, rubber protectors have been used before, but they always seemed to spoil the appearance. So now Skoda has come up with a clever way to hide them when they are not needed.

All this sounds great, but the verdict for the Kodiak really depends on the price. Once Skoda was an excellent budget solution. Alas, those days have long gone. Nevertheless, the Kodiak is relatively competitive: the starting price for the base petrol engine with front-wheel drive is 45,000 leva. This includes alloys, touchscreen, LED-lights, leather steering wheel and keyless entry.

A MORE POWERFUL PETROL ENGINE WITH 4x4 costs 55,000 leva, the high-end diesel is almost 70,000 leva. This may seem rather steep for the former socialist brand. But actually it is a lot more affordable than rivals like the Tiguan or Kia Sorento, not to mention the Hyundai Santa Fe or Ford Edge.

In short, Skoda has done a good job. And that's no surprise. For there is one more reason for the Czechs to name their new model after an American bear: Kodiak is the car that is to finally open the doors to the coveted US market. In this sense, this may well be the most important model in Skoda's entire history. No wonder they made an effort. ■

Graffit Gallery Hotel

65 Knyaz Boris I Blvd., 9000 Varna, Bulgaria
phone +359 52 989 900, fax +359 52 989 902
reservations@graffithotel.com
www.graffithotel.com

Създайте своята ЛЮБОВНА ИСТОРИЯ в Хотел-галерия Графит

ЕКСКЛУЗИВНА ОФЕРТА за Св. Валентин
Двойна стая – 145.00 евро*

*романтична декорация на стаята *вечеря *закуска
Офертата е валидна за периода 14.02. – 15.02.2017

Create your own LOVE STORY in Graffit Gallery Hotel

EXCLUSIVE OFFER for St. Valentine
DBL room – 145.00 EUR**

**special romantic decoration **dinner **breakfast
The offer is valid for the period 14.02. – 15.02.2017

*Rabbit leg, stuffed with chanterelle,
dried apricots, vegetables and herbs,
served with peas risotto,
crispy caramelized pancetta
and mustard sauce

Red Canape

Red Canape Restaurant is different. Just like you.

GRAFFIT GALLERY HOTEL VARNA, BULGARIA, 65 KNYAZ BORIS I BLVD. RedCanape +359 882 005 005 www.redcanape.com

ПО-ДОБРЕ ОТ 1000 ДУМИ

BETTER THAN A THOUSAND WORDS

Една снимка, както знаете, говори повече от всякакви думи. В потвърждение на това ви предлагаме победителите в няколко от най-престижните световни конкурси за научна и природна фотография през 2016 година.

A picture, as you know, is worth a thousand words. In confirmation of this, we offer you the winners in some of the most prestigious world science and nature photography contests in 2016.

Пробождашо главоболие, Матю Макинтош.
Природна фотография на годината според
Australian Geographic

Piercing Headache by Matthew McIntosh. Australian
Geographic Nature Photographer of the Year

Шпионин, Марк Сийбъри. Снимката
на годината според Nature
Conservancy Australia

Eye Spy by Mark Seabury, Nature
Conservancy Australia Photography
competition 2016

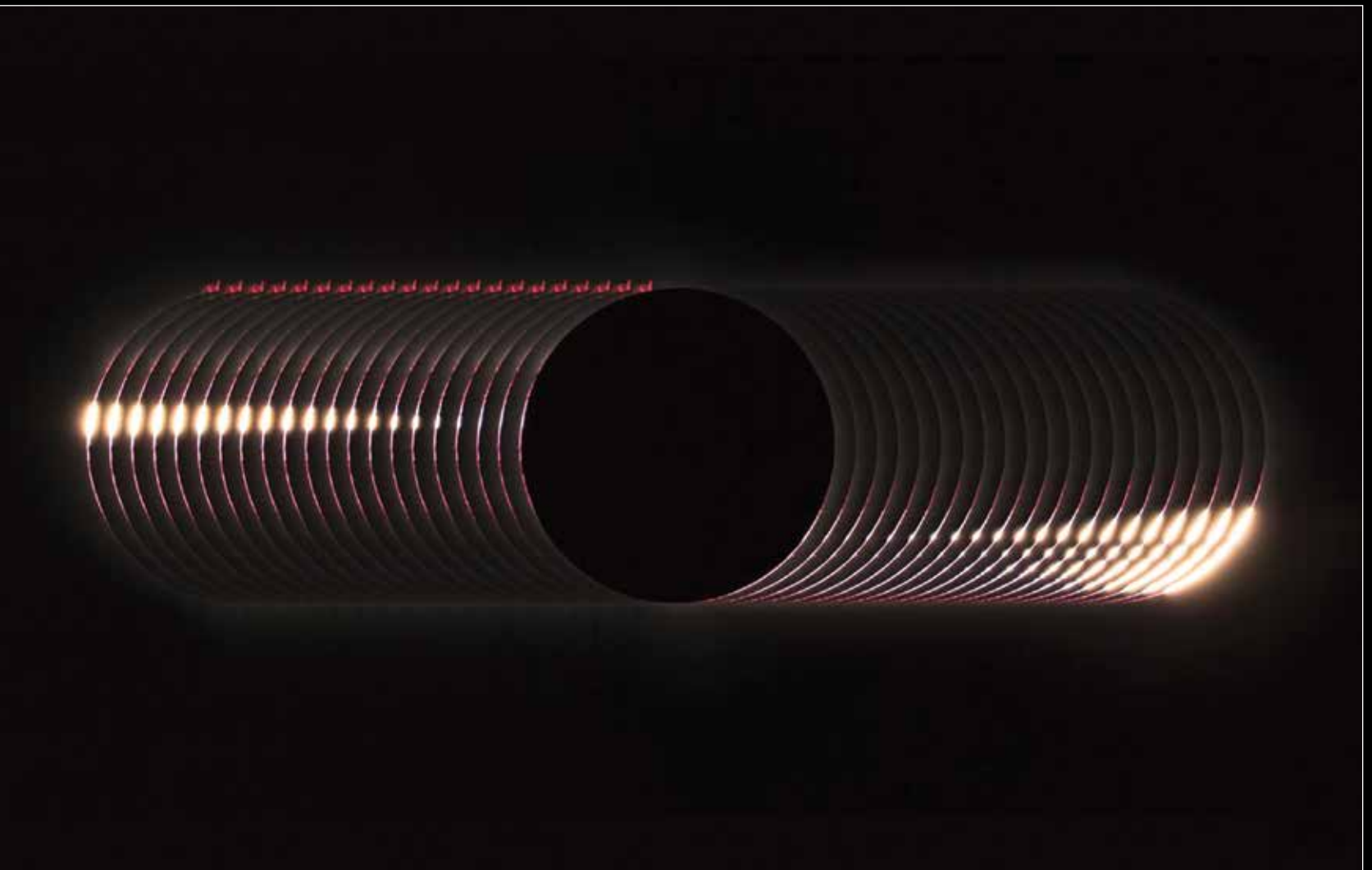
Танц със звездите, Имре Потьо, Конкурс на издателството на британското Кралско научно общество

Dancing with stars by Imre Potyo., Royal Society Publishing Photography Competition

Запалване на туристически газов котлон, Фред Питърсен. Победител в категорията "Международни научни снимки" на Кралското фотографско общество

Camping Stove Heat Plume by Phred Petersen. Gold Winner — Royal Photographic Society's International Images for Science 2016

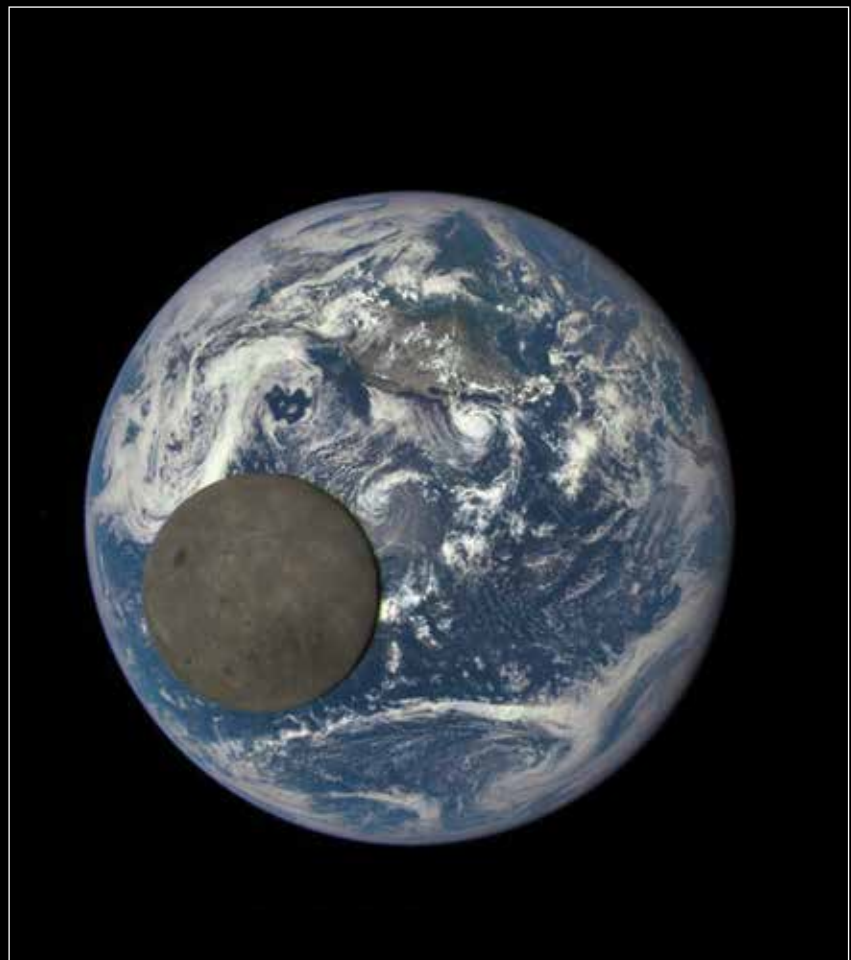

Трансграничен парк Кгалагади на зазоряване, Давид Галио. Победител в състезанието BMC Ecology Image
Kgalagadi Transfrontier Park during sunrise by Davide Gaglio. 2016 BMC Ecology Image Competition

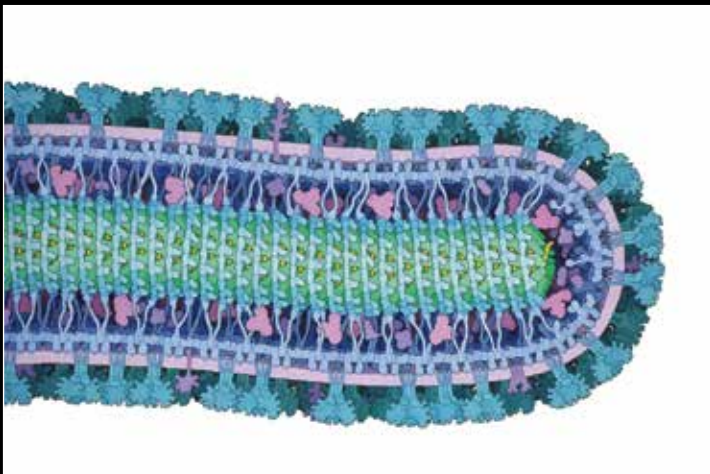
Тъмната и светлата страна, екип
DSCOVР EPIC. Водещият кадър 8
Tournament Earth 2016

The Dark Side and the Bright Side by
DSCOVР EPIC team, Winner - 2016
Tournament Earth

Вирусът на ебола, Дейвид Гудсел,
Wellcome Image Award

Ebola virus by David Goodsell,
Wellcome Image Award

Усмиващият се Орион, Трой Касвел, Награду David Malin.
Smilin' Orion by Troy Casswell, "David Malin Awards"

Преплетен живот, Тим Ламан. Най-добър фотограф на дивата
природа 2016 според Музея по естествена история, Лондон
Entwined lives by Tim Laman. Wildlife Photographer of the Year 2016,
Natural History Museum, London

СВЕТИНА В МРАКА

За доскоро обречения храм в Чуковец най-после има надежда

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Понякога българските топоними могат да бъдат, меко казано, подвеждащи. Районът около Радомир и Земен например от близо хиляда години е известен като Мрака - макар в течение на векове да е бил всъщност сред най-будните и просветени части на страната. А селото с недотам елегантното име Чуковец приютава един от най-красивите и ценни храмове в Западна България.

ОТБИВАМЕ КЪМ ЦЪРКВАТА "СВЕТИ НИКОЛА", разположена до гробищата над селото, с леко свити сърца. Последните изследователи, посетили я преди десетина години, говорят за пълна запустялост и едва крепящ се покрив. Но всъщност ни очаква приятна изненада. Покривът е нов. Нартиката също е изцяло възстановена, за да опази толкова редките в тази част на България външни стенописи. При това е възстановена не просто да се отчете дейност, както неведнъж сме били свидетели напоследък, а със старание и дори с опит да се повтори изкусната дърворезба по тавана. "С помощта на гарители имаме възможност да оправим покрива, който бе много важен за опазване на стенописите. След това успяхме да направим и покривната част", разказва ни отец Александър Стоев, свещеникът, който отговаря за храма.

ОСТАВАМЕ ДА СЕ ПОЛЮБУВАМЕ на ефектните сцени от Страшния съд, изписани някъде около 1865 година, и после прекриваме в храма, където ни очакват доста по-стари фрески. Както и за толкова много други средновековни храмове в България, и за този не са съхранени никакви документи, нито надеждни извори. Архитектурните особености обаче го датират към втората половина на XVI век, някъде между 1560 и 1600 година. Тогава църквата е била доста по-малка, разбира се. Но очевидно е била важно средище, защото тъкмо

тук в началото на XX век е открито скъпоценно Четвероевангелие от 1560 година, писано в Света Гора.

ПО-КЪСНО, ЯВНО СЪС ЗАМОГВАНЕТО на местното население, храмът е бил значително разширен. И повторно изрисуван. От оригиналната църква е запазена най-източната част с апсидата. Тъкмо в нея са и единствените видими днес остатъци от средновековните фрески - изображения на Богородица и на Великите отци на църквата. За жалост те са вече в много лошо състояние. Силното земетресение в Пернишко преди четири години е причина за някои от видимите пукнатини.

Все пак не е изключено под възрожденските стенописи да се крие и още от работата на старите майстори. На някои места ясно се вижда, че фреските са дори не два, а цели три слоя. Част от по-новите са внимателно отстранени и пренесени за съхранение в Пернишкия исторически музей. Но като цяло този удивителен паметник на средновековната българска живопис се нуждае от спешно внимание.

ПОПРАВЕНИЙТ ПОКРИВ Е ЗАБАВИЛ разрухата, но не я е прекратил. В Чуковец трябва да поработят реставратори. Отец Александър се надява това да стане сравнително скоро. "Следващата стъпка е кандидатстването в европейските проекти... по мярка 7.6 за развитие на селските райони. Проектът е много хубав, одобрен е от Националния институт за недвижимо културно наследство, както и от Министерство на културата". Накратко, за храма в Чуковец има надежда. А след това - кой знае? Може би някой ден ще се намерят средства и желание и за археологически разкопки на други дъве, още по-старинни църкви в хълмовете над селото. За Божията прослава, както казва отец Александър, или просто като почит към предците ни, които са ни ги оставили. ■

Light in the Dark

Finally there is hope for the until recently doomed church in Chukovets

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

Sometimes Bulgarian toponyms can be misleading, to put it mildly.

The area around Radomir and Zemen, for example, has been known for nearly a thousand years as the Dark – although for centuries it was actually one of the most enlightened parts of the country.

And the village with the not-so-elegant name Chukovets houses one of the most beautiful and precious churches in Western Bulgaria.

WE TURN TOWARDS ST. NICHOLAS CHURCH, situated next to the cemetery above the village, in apprehension. The last researchers who visited it some ten years ago, had found it abandoned and with a rickety roof.

But we are in for a pleasant surprise. The roof is new. The narthex has also been fully restored to preserve the exterior murals, so rare in this part of Bulgaria. Besides, it was not restored just for the sake of it, as is often the case lately, but with diligence and even an attempt to reproduce the skilful carving on the ceiling.

"With the help of donors we were able to fix the roof, which was very important for the conservation of the murals. Then we were also able to do the floor," Father Alexander Stoev, the priest in charge of the church, tells us.

WE STAY TO ADMIRE the spectacular scenes from the Last Judgement, painted sometime around 1865, before we enter the church where much older frescoes await us.

As in the case of so many other mediaeval churches in Bulgaria, there are no documents or reliable sources of information for this one either. The architectural features, however, date it to the second half of the 16th century, sometime between 1560 and 1600.

At that time the church was much smaller, of course. But it was obviously an important centre for this is where the precious Tetraevangelia from 1560, written on Mt. Athos, was discovered in the early 20th century.

LATER, ALONG WITH THE PROSPERITY of the local population, the church was considerably enlarged and new murals were painted. The easternmost part with the apse is left from the original church. This is where you will now find the only visible remains of the mediaeval frescoes – images of the Virgin Mary and the Great Fathers of the Church. Unfortunately, they are in very poor condition. The strong earthquake in the Pernik area four years ago caused some of the visible cracks.

However, it is possible that the National Revival period murals hide much earlier frescoes. In some places one can clearly see even three layers of frescoes. Part of the newer ones have been carefully removed and are now kept in the Pernik Museum of History. But as a whole, this amazing monument of mediaeval Bulgarian painting is in need of urgent attention.

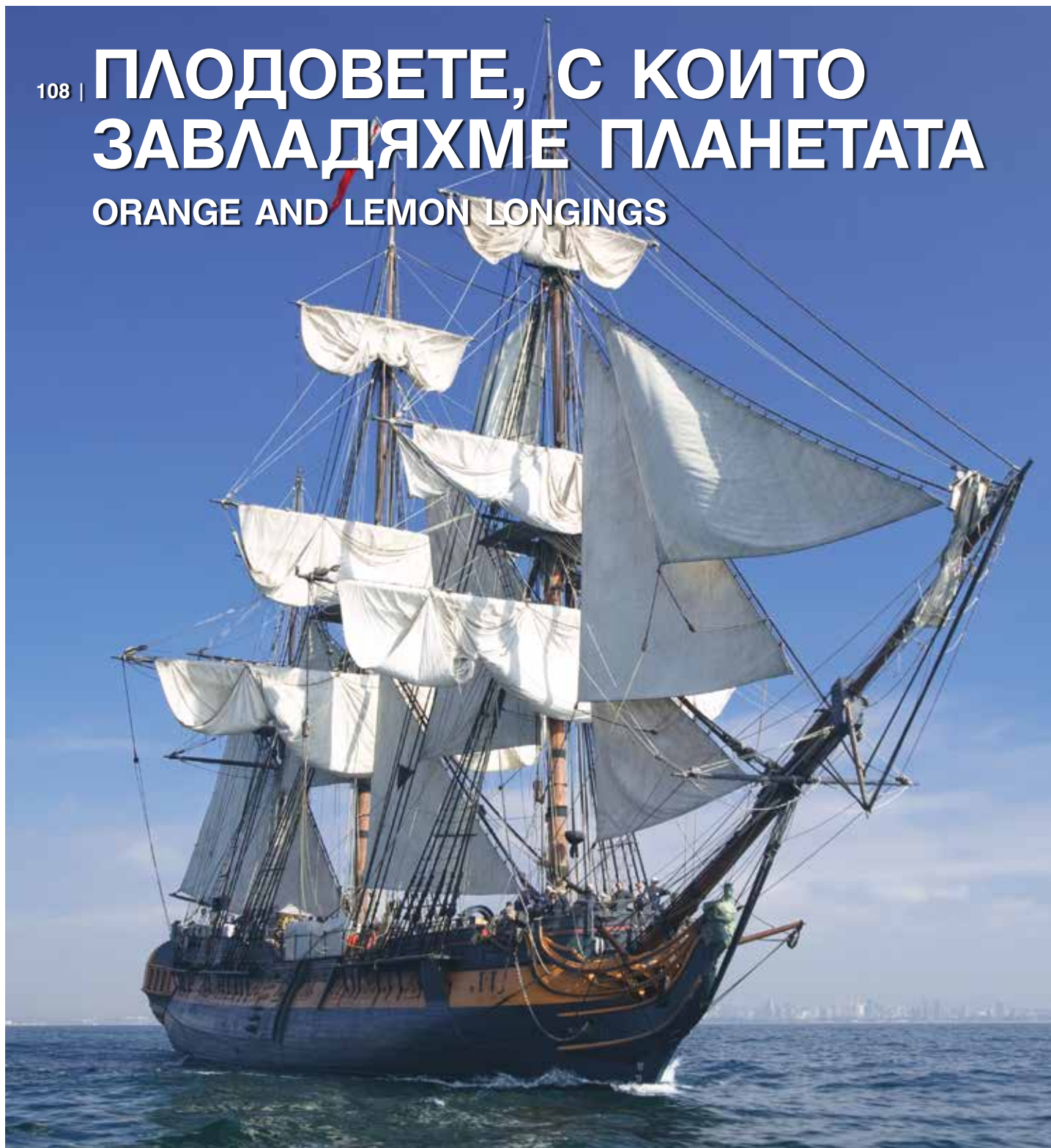
THE MENDED ROOF HAS DELAYED the destruction, but has not ended it. Restorers are badly needed in Chukovets. Father Alexander hopes they will not be long in coming. "The next step is to apply for funding under EU projects...

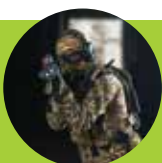
under Measure 7.6 for the development of rural areas. The project is very good; it has been approved by the National Institute of Immovable Cultural Heritage and by the Ministry of Culture."

In short, there is hope for the church in Chukovets. After that – who knows? Perhaps one day funds will be found to begin archaeological excavations of another two, even older churches in the hills above the village. For the Glory of God, as Father Alexander says, or simply as a tribute to our ancestors who left them to us. ■

108 | **ПЛОДОВЕТЕ, С КОИТО
ЗАВЛАДЯХМЕ ПЛАНЕТАТА**
ORANGE AND LEMON LONGINGS

90 | **ГЕРОЙ ЗА ЕДИН ДЕН**
A HERO FOR A DAY

99 | **ЛЕГЕНДИ В ЧАША**
LEGENDS IN A GLASS

АФИШ

Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
януари

КИНО

ТЕ ЖИВЕЯТ В НОЩТА // Четвъртият филм на Бен Афлек като режисьор (тук той отново изпълнява и главната роля, както в „Градът“ и „Арго“) е по едноименния роман на Денис Лихейн. Действието се развива в Бостън по време на Сухия режим, а в центъра му е син на полицай, който се превръща в най-успешния контрабандист на ром. Въпросът е възможно ли е Джо Кофлин да е едновременно гангстер, но и добър човек?

От 13 януари на екран

КЛАСИКА

РАДОСТТА ОТ МУЗИКАТА // Концертът е истинско пиршество за почитателите на класическите американски композитори – в програмата са „Един американец в Париж“, и „Концерт във фа“ на Джордж Гершуин, прочутото „Адажио за струнен квартет“ на Самюел Барбър и симфоничната сюита от филма на Елия Казан „На кея“ от Ленард Бърнстейн. Диригент е Бернхард Гюлер, а на пианото застава една от най-популярните солистки в момента - Йоръм Сон.

12 януари, Зала България, София

ТРАДИЦИИ

СУРВА // Фестивалът на маскарадните игри се организира от общината в Перник още от 1966, но напоследък придоби международна слава. Страховитите, но колоритни маски и препасаните с чанове мъже всъщност възстановяват езически ергенски обред. Както всяка година, и тази ще има конкурс за най-добра маска и пресъздаване на традицията за участниците от България, докато чуждестранните групи (а те не са малко) участват извън състезателната програма.

29 – 31 януари, Перник

EN

CINEMA

LIVE BY NIGHT // Ben Affleck's fourth film as director (here he also plays the lead, like in *The Town* and *Argo*) is based on Dennis Lehane's novel of the same name. Set in Boston during the Prohibition, the story follows a policeman's son, turned the most successful rum smuggler. The question is whether it is possible for Joe Coughlin to be both a gangster and a good man?

Release date: January 13

CLASSICS

THE JOY OF MUSIC // The concert is a real feast for the fans of classic American composers – the programme includes George Gershwin's *An American in Paris* and *Concerto in F*, Samuel Barber's famous *Adagio for Strings* and the symphonic suite from Elia Kazan's film *On the Waterfront* by Leonard Bernstein. Bernhard Guler is conducting, and one of today's best-known soloists Jor'm Sohn is at the piano.

January 12, Bulgaria Hall, Sofia

TRADITIONS

SURVA // Pernik Municipality has been organizing the Festival of the Masquerade Games since 1966, but recently it's gained international fame. Scary but colourful masks and men with bells hanging from their belts, actually reinstate a pagan bachelor rite. Like every year, there will be best mask competition and recreation of the tradition for the Bulgarian participants, whereas foreign groups (they're quite a lot) take part outside the competition programme.

January 29 – 31, Pernik

Events and
things that
will be
discussed in
January

POSTER

КНИГА

БИБЛИЯТА НА ДЯВОЛА // Немецът Рихард Дюбел ни осигурява история, с която да забравим зимната депресия след края на празниците. Комбинация между криминален роман, средновековен трилър, теория на конспирацията и сатира, „Библията на дявола“ разхожда читателя между Виена, Толедо, Прага и Рим, между покоите на императори и мизерни приюти, за да разгадае трагедията на монах, продал душата си на дявола.

Издателство Enthusiast

КОНЦЕРТ

ВЕСЕЛИТЕ МУЗИКАНТИ // Внуците на Панчо Владигеров изпълняват произведения на баща си Александър Владигеров. Константин (пиано) и Александър (тромпет и флюгелхорн) Владигерови се качват на сцената на зала България, за да почетат творчеството на баща си, създал най-популярните български мюзикъли за деца. Заедно с тях свирят още Стоян Янкулов (ударни инструменти) и Димитър Карамфилов (контрабас), а Прейя добавя гласа си.

16 януари, Зала България, София

ЕКСПОЗИЦИЯ

ВИЗУАЛНИ ХРОНИКИ // Идеята на изложбата е да създаде архив на изкуството в България от втората половина на XX век под формата на видео интервюта с художници, преживели това време. Това са Дария Василянска, Антон Дончев, Анета Дръгушану, Любен Зидаров, Анастасия Панайотова, Светлин Русев, Валентин Старчев, Борислав Стоев и Калина Тасева, които говорят на теми като проблемите в сферата и отношенията в артистичната общност.

До 29 февруари, СГХГ, София

EN

BOOK

THE DEVIL'S BIBLE // German Richard Dubel provides us with a story to help us forget winter depression, after the end of the holidays. A combination of detective story, medieval thriller, conspiracy theory and satire, "Devil's Bible" takes the reader among Vienna, Toledo, Prague and Rome, between emperors' rooms and wretched shelters, to solve the tragedy of the monk who has sold his soul to the devil.

Enthusiast Publishing House

CONCERT

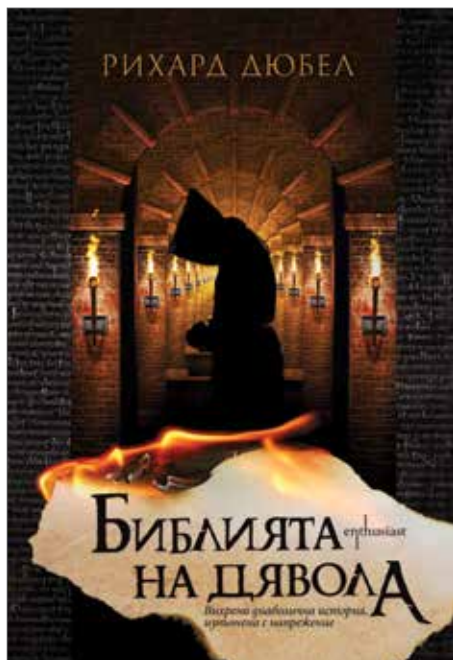
THE HAPPY MUSICIANS // Pancho Vladigerov's grandsons perform works by their father Alexander Vladigerov. Constantine (piano) and Alexander (trumpet and flugelhorn) Vladigerovi step on the Bulgaria Hall stage to honour the work of the their father, who has created the most popular Bulgarian children's musicals. Stoyan Yankulov (percussions) and Dimitar Karamfilov (double bass) will perform with them, and Preya will contribute with her voice.

January 16, Bulgaria Hall, Sofia

EXHIBITION

VISUAL CHRONICLES // The concept of the exhibition is to create an archive of the art in Bulgaria in the second half of the 20th century in the form of video interviews with artists who survived that time. These are Daria Vasilyanska, Anton Donchev, Aneta Dragushanu, Lyuben Zidarov, Anastasia Panayotova, Svetlin Rusev, Valentin Starchev, Borislav Stoev and Kalina Taseva, who discuss topics such as problems in the field of relationships in the artistic community.

Until February 29, Sofia City Art Gallery, Sofia

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By: CRISTINA NIGOHOSIAN

НОВИТЕ МОДИ В ПЪТУВАНЕТО

От кулинарията до изчезващите дестинации:
седемте най-актуални тенденции през 2017

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

„Световна година на устойчивия туризъм с цел развитие“ - така определи започващата година ООН и поясни, че целта е „подтикване на разбирателството между хората по света, насочване на вниманието към богатото културно наследство на различните цивилизации и уважение на ценностите на различните култури“.

Всичко това, според ООН, ще

доведе до един по-мирен свят. Според нас, ако сте тръгнали да пътешествате, няма как да не сте мирно настроени. Но може също така да търсите уединение, да искате да спасявате природата, да предпочитате почивка с цялото семейство или дори да релаксирате, докато сте в командировка. Нека прегледаме седемте тенденции в пътуванията, които ще са най-актуални през 2017.

Занзибар / Zanzibar

Косма Пука / Costa Rica

ИЗЧЕЗВАЩИТЕ МЕСТА

Покачващото се ниво на океаните и температурните промени са причина някои от най-зрелищните кътчета на планетата да са заплашени от безвъзвратна промяна. Сред тях са Големият бариерен риф, чиято площ от 344 400 кв. км постоянно намалява, потъващите Малдиви и Венеция, а също и Мъртво море, което се е стопило с повече от една трета за последните 40 години заради безмилостното използване на водите на река Йордан - единствения му водоизточник. Драстични са и промените в ледената покривка на планетата, която през 2016 отбеляза рекордно ниски показатели. И ето че всички се втурнаха да гледат белите мечки в Арктика и айсбергите в Антарктида, преди те да останат в миналото. Изненадващо в категорията „бързо променяща се дестинация“ попада и Куба – романтичният образ на страна, застинала в миналото си, постепенно е изместен от отварянето на пазара, навлизането на частния сектор и, разбира се, липсата на Фигел Кастро.

МОЕТО ЩУРО СЕМЕЙСТВО

Родителите с децата, но също бабата и гядото, а защо не и братовчедите с техните родители? Ако това ви звучи като сценарий за телевизионна комедия, сте

в грешка. Новата тенденция в туристическия бизнес е именно общата ваканция на няколко поколения от едно семейство. Местата, където удобна шумна почивка може да се осъществи, са специфични. Трябва да се насочите или към пъстри го-

леми градове, където всеки от фамилията ще намери своето забавление (Барселона, Лондон, Флоренция) или към курорти, които са специализирали в семейния туризъм. В противен случай рискувате да изнервите някои от останалите почиващи.

Хавана, Куба / Havana, Cuba

Част от този тренд са ваканциите „по повод“ - сватби, годижи, рождени дни, предвидени да събират на куп голям брой близки хора.

ПРИКЛЮЧЕНИЯ В КРЪВТА

Активният туризъм продължава да е от популярните тенденции и през 2017. Той е обратното на излежаването на плажа в all inclusive комплекс – трябва ви раница, добри обувки и нагласата, че може да се ожулите, да бъдете нахапан от комари и да не спите особено комфортно, защото ще сте под открито небе. Подходящи дестинации за преходи сред величествена природа предлага Южна Африка, Коста Рика, Чили, Исландия. Може да изберете и някакво средно положение – опознаване на дивия живот в Галапагос или управление на яхта около вулканичните острови край Сицилия.

ВИЖ ТАНЗАНИЯ, ДОКАТО СИ В КЕНИЯ

Дали заради ограниченото време, от прекалено любопитство и просто от „алчност“ да отметнете повече места, комбинираните почивки с няколко дестинации накуп стават все по-популярни. Западна Африка е подходящо място - така и така сте пътували надалеч, защо да не видите едновременно Кения, Занзибар и Танзания? Източна Азия също предлага

разнообразни култури и вкусове, скупчени на близко разстояние. Да не говорим пак за Европа, където със сигурност може да комбинирате екскурзията до Амстердам с обиколка на Белгия, или да направите приятен средиземноморски тур през Италия, Франция и Испания.

ГУРМЕ ПЪТУВАНЕ

Готвачите са новите супер звезди. Кое е чудесно, защото кулинарната култура на света като цяло се повишава, а с нея расте и желанието да се опитват нови вкусове и традиционни специалитети на място. Европа предлага разнообразни дестинации за това – първо се сещате за Париж и Лион, след това за Тоскана, но не трябва да забравяте и новата кулинарна звезда на картата на Стария континент – Билбао. А след това се отправяме на север за малко по-достъпни и уж обикновени вкусове в Германия и Чехия, за да стигнем до Копенхаген с прословутия Нота, обявяван за най-добър ресторант в света през 4 различни години. Източна Азия в лицето на Виетнам, Япония, Тайланд е друга мечтана кулинарна спирка. Ние лично бихме избрали Пенанг в Малайзия, който се слави като Меката на уличната храна. Лима в Перу е най-новата дестинация за кулинарните мании, с цели 3 ресторанта в списъка с 50-те най-добри в света.

ПОЛЕЗНОТО С ПРИЯТНОТО

Bleisure (комбинация от Business и Leisure – бизнес + почивка) е дума, измислена от списание Fortune, за да опише нова тенденция в пътуванията. Командировките вече са много повече от бизнес пътувания – госта компании предлагат на служителите си възможността да прекарат малко повече време от предвиденото за работни срещи на мястото, да вземат семейството със себе си, ако продължителността на командировката е по-голяма, и дори да работят малко повече в замяна на по-голяма сума командировъчни.

СОЛО ПЪТЕШЕСТВЕНИЧКИ

Проучвания от края на 2016 показват, че броят на хората, решили да пътуват и почиват сами, се е увеличил сериозно. Цели 80 % от германците казват, че предпочитат усамотеното пътуване, последвани от 69% от британците и 67 % от канадците. Ако това ви изненадва, ето още нещо – все повече жени решават да изкарат отпуската си соло. А с това и броят на хотелите и курорти, които предлагат настаняване единствено на дами също е нараснал. Болшинството от тях са специализирани в спа процедури, сеанси по йога и медитация, сърф уроци и всякакви wellness услуги. ■

2017 is the year of sustainable tourism. Here are the other travel trends to subject your holiday to

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography SHUTTERSTOCK

IN SEARCH OF NEW DESTINATIONS

“International Year of Sustainable Tourism for Development” - this is how the United Nations declared the starting year and said the aim was to “foster better understanding among peoples everywhere, in leading to a greater awareness of the rich heritage of various civilizations and in bringing about a better appreciation of the inherent values of different cultures”. All this, according to the United Nations, will contribute to the strengthening of peace in the world. In our view, if you’re going to travel, you’re surely in a peaceful state of mind. But you may just as well search for seclusion, want to save nature, prefer a holiday with the whole family or even relax, while on a business trip.

ENDANGERED PLACES

Rising sea levels and temperature changes are the reason why some of the most spectacular spots on the planet are threatened by irreversible change. They include the Great Barrier Reef, whose area of 344,400

square kilometres is steadily declining, the sinking Maldives and Venice, the Dead Sea, which has reduced its area by 1/3 for the past 40 years, and the relentless use of the Jordan River waters threatens to discontinue its only source of water. The changes in the ice sheets of the planet are also drastic and in 2016 they marked record low indexes. Hence, everyone rushed to see polar bears in the Arctic and icebergs in Antarctica, before they become a thing of the past. Surprisingly, Cuba also falls into the “rapidly changing destination” category – the romantic image of a country frozen in time is gradually being replaced by opening the market, entry in the private sector, and, of course, Fidel Castro’s absence.

MY CRAZY FAMILY

Parents with the children, but also the grandparents; why not the cousins with their parents? If it sounds like a TV comedy script, you’re wrong. The

Санторин, Гърция / Santorini, Greece

new trend in tourism is precisely the common holiday of several generations in a family. The places where such a loud holiday can be spent are specific. You need to either head for large vibrant cities, where any family member can find their type of entertainment (Barcelona, London, Florence), or to resorts specialized in family tourism. Otherwise, you run the risk of annoying the rest of the holidaymakers.

Part of this trend are the "special occasion" holidays – weddings, engagements, birthdays, intended to gather a large number of close people.

ADVENTURE IN THE BLOOD

Active tourism is still among the popular trends in 2017. It's the opposite of lying on the beach in an all inclusive resort – you need a backpack, good shoes and the attitude that you can get abraded, be bitten by mosquitoes and not sleep particularly comfortably as you're under the open sky. South Africa, Costa Rica, Chile, Iceland offer suitable ►

World Luxury
Spa
Awards
WINNER 2015

RAMADA.
SOFIA

+ 359 895 792938

★★★★★
VICTORIA SPÄ

THE REAL ASIAN SPA

www.victoria-spa.com

**VICTORIA SPA HOTEL RAMADA
SOFIA / BULGARIA**

**IF YOUR FLIGHT DESTINATION IS SOFIA, BULGARIA, DON'T
FORGET TO TRY ONE OF OUR SPA TREATMENTS AT VICTORIA
SPA, HOTEL RAMADA.**

**A HUGE SPA WITH INDOOR SWIMMING POOL,
4 SAUNAS, STEAM BATH, TURKISH BATH HAMMAM,
JAKUZI, VITAMIN BAR, V.I.P. SPA APARTMENT, 8 LUXURY
MASSAGE ROOMS, SUN BED, SUMMER GARDEN,
FITNESS CENTER, SPORTS HALL FOR GROUP CLASSES /
BODY PUMP, PILATES, KANGOO JUMPS, TABATA, BELLY
DANCE, ATIONAL DANCES, CONDITIONAL TRAININGS /;
SPA SHOP; HAIR DRESSERS; MANICURE & PEDICURE**

Пенанг, Малайзия / Penang, Malaysia

► trekking destinations amidst magnificent scenery. You can also choose a middle ground – exploring wildlife on the Galapagos Islands or yachting around the volcanic islands off the coast of Sicily.

SEE TANZANIA, WHEN IN KENYA

Whether it's because of the limited time, out of too much curiosity and simply out of "greediness" to check out more places, combined holidays with several destinations together are becoming increasingly popular. West Africa is a suitable place – anyway you've gone far, why not see Kenya, Zanzibar and Tanzania at the same time? East Asia also offers a variety of cultures and tastes, clustered at close range. Not to mention Europe where you can certainly combine a trip to Amsterdam with a tour of Belgium, or make a pleasant Mediterranean tour across Italy, France and Spain.

GOURMET TRIPS

Chefs are the new superstars. Which is wonderful, because world's culinary culture in general has improved, and along with it, the desire to try new tastes and traditional local dishes. Europe offers a variety of destination for this – first you think of Paris and Lyon, after that of Tuscany, but you must remember the new culinary star on the map of the Old continent – Bilbao. Then, we head north a little more affordable and seemingly ordinary delicacies in Germany and Czechia to get to Copenhagen with the famous Noma, declared the best restaurant in the

world in four separate years. East Asia in the person of Vietnam, Japan, Thailand is another dream culinary stop. We personally would choose Penang in Malaysia, known as the Mecca of street food. Lima in Peru is the latest destination for gourmet maniacs with as many as 3 restaurants on the world's 50 best restaurants list.

BUSINESS AND PLEASURE

Bleisure (a combination of Business and Leisure) is a word coined by the Fortune Magazine to describe a new traveling trend. Business trips are now a lot more than work travel – a lot of companies offer their employees the opportunity to spend some more time than the expected for having work meetings, to take the family with them if the business trip is longer and even to work a bit more in exchange for a larger allowance.

SOLO FEMALE TRAVELERS

Research in late 2016 shows that the number of people who have decided to travel and go on holiday on their own has increased considerably. As much as 80% of Germans say they prefer solo travelling, followed by 69% of Britons and 67% of Canadians. If this comes as a surprise, here's another thing – more and more women decide to spend their holiday solo. Along with that the number of hotels and resorts, offering accommodation only to ladies has also increased. The majority of them are specialized in spa treatments, yoga and meditation sessions, surfing lessons and various wellness services. ■

11 ГОДИНИ BEDROOM PREMIUM CLUB

За поредна година в Bedroom Premium Club се събраха приятели, партньори и звезди, за да отпразнуват с грандиозно парти 11-ия рожден ден на клуба!

Към историята си Bedroom добави още една година, пълна с прекрасни емоции. Отбелязахме я с много блясък, екстравагантен ентъртеймънт и музикална селекция от горещи хаус сетове на DIMO BG, ANDREW BG и VASCO C.

За тези 11 години посрещнахме много от клиентите и най-важното – спечелихме доверието им! Bedroom Premium Club е място, което в продължение на 11 години труд и вдъхновение сътворихме, благодарение на клиентите и нашите безспирни усилия. През цялото това време трупахме опит, развивахме се и се учехме заедно! Развахме се на крачките, които поемахме напред, и стигнахме дотук!

За тези 11 години най-важни бяха клиентите! За нас е удоволствие да им предлагаме най-доброто и, верни на принципите си, ще продължим да налагаме качество и нови стандарти!

Благодарим на всички наши клиенти и партньори за доверието!

Весела Коледа и Щастлива Нова Година!

11YEARS BEDROOM PREMIUM CLUB

For yet another year, friends, partners and celebrities gathered in Bedroom Premium Club to celebrate the club's 11th birthday with a spectacular party!

Bedroom added another year to its history – full of wonderful emotions. We marked it with great splendor, extravagant entertainment and a music selection of hot house sets by DIMO BG, ANDREW BG and VASCO C.

Over these 11 years we've welcomed many of our customers and most importantly – we've won their trust! Bedroom Premium Club is a place created for 11years of hard work and inspiration,

thanks to the customers and our continued efforts. All this time we've gained experience, we've developed and learnt together! We've enjoyed the steps we've taken forward, and we've got here!

Over these 11 years customers have been essential! We're pleased to offer them the best, and, true to our principles, we'll continue to set new standards and quality!

We thank all our customers and partners for their trust!

Merry Christmas and Happy New Year!

www.bedroom.bg

phone: +359 888 860 666, +359 888 764 422

ГЕРОЙ ЗА ЕДИН ДЕН

Забравете Call of Duty и другите компютърни "войни". Истинската адrenalинова тръпка се нарича "еърсофт"

Текст БОЖИЛА СИМОВА / Фотография SHUTTERSTOCK

"Хората са родени за игри и за нищо друго", пише Кормак Маккарти в "Кървав меридиан". "Всяко дете знае, че играта е по-благородна от работата. И също знае, че стойността на играта не се крие в самата нея, а в стойността на онова, което е изложено на риск". Което обяснява защо винаги на най-голяма популярност са се радвали игрите, имитиращи най-рисковата човешка дейност: войната.

ПРЕЗ XXI ВЕК най-често задоволяваме най-грезните си инстинкти виртуално, в компютърните игри. От няколко години обаче все по-голяма популярност набира едно занимание, което имитира войната на далеч по-реалистично ниво - и е на път да измести джойстика. Нарича се Airsoft, или още Strikeball и Soft-Air. Много хора правят асоциация с пейнтбола, който бе толкова популярен миналото десетилетие. Но истината е, че двете са доста различни.

Преди всичко еърсофт е военна симулация, в която участниците боравят с абсолютно точни реплики на реални оръжия и в реални условия - на терени, които сами създават.

СТРАЙКБОЛЪТ ВОДИ НАЧАЛОТО СИ от Япония през 80-те години на миналия век, а през 90-те идеята започва постепенно да завладява Европа и Америка.

По онова време започват да се произвеждат нов вид газови пистолети, които първоначално се използват за стрелба по мишени, но по-късно и за бойни игри. Притежанието на оръжия от цивилни в Страната на изгряващото слънце с абсолютно забранено и го днес. Еърсофтът е начинът оръжейните любители да притежават любимите си пушки и пистолети, без да нарушават закона.

МНОГО ЧЕСТО ТЕЗИ РЕПЛИКИ са безукорно точни образци на реалните пушки и пистолети - повечето производители имат лицензни споразумения, чрез които могат да копират оригиналите. Началото на тази практика бе поставено с копия на Глок, М16,

АК47, М249 и дори на шестцветната М134а Minigun от филма „Хищникът“. В много от случаите аксесоари за бойно оръжие могат да бъдат приложени на еърсофт реплика, заради сходните размери и дизайн. Заради това страни като САЩ изискват всички вносни еърсофт оръжия да имат специална маркировка в яркооранжево. Немалка част от полицейските части по света ги използват за тренировъчни цели.

ЕЪРСОФТ РЕПЛИКИТЕ стрелят с 6-милиметрови пластмасови топчета, чието тегло е от 0.12 до 0.45 грама. В България най-разпространени са тези от 0.20 грама. Те са пълни с боя, но може и да са пълни. Изстрелват се с помощта на газ под налягане, като скоростта зависи от вида пружина.

Еърсофт репликите не могат да стрелят с груг боеприпас, освен със специално предназначения топчета. У нас можете да си купите няколко хиляди топчета на цена от 20-30 лева. В сравнение с пейнтбола еърсофтът е по-евтин като игра и боеприпаси - но не и като оръжия и екипировка. Единственото задължително условие са защитните очила. Оттам нататък всеки сам може да избере дали иска да прилича на български, американски или афганистански войник, да речем. За истинските манасти се предлагат и идеално точни реплики на бойна екипировка.

САМИТЕ ВИДОВЕ еърсофт игри са много разнообразни, а в социалните мрежи и форумите всяка седмица има организации с подготвени терени и отбори. Най-важното, което трябва да знаете, е че, за разлика от реалните бойни действия, тук всяка грешка е поправима и може да се анализира и коментира на момента. Така се развиват и утвърждават рефлекс и навици, които биха спасили човешки живот в евентуална критична ситуация. Ако сте почитател на бойните спортове, или просто обичате адrenalина, еърсофтът е едно добро спортно хоби, развито на основата на сблъсък в битката и стремежът за оцеляване в сражението. ■

A HERO FOR A DAY

Forget about Call of Duty and other computer 'wars'.
The real adrenaline thrill is called "Airsoft"

Text BOZHILA SIMOVA // Photography SHUTTERSTOCK

'Men are born for games. Nothing else', says Cormac McCarthy in *Blood Meridian*. 'Every child knows that play is nobler than work. He knows too that the worth or merit of a game is not inherent in the game itself but rather in the value of that which is put at hazard.' Which explains why the most popular games have always been the ones imitating the riskiest human activity: war.

IN THE 21ST CENTURY, we satisfy our most ancient instincts mainly virtually, in computer games. However, for a few years now, an activity imitating war far more realistically, has been gaining popularity – and it's about to replace the joystick. It's called Airsoft, Strikeball or Soft-Air. Many people associate it with paintball that used to be so popular over the last decade. But the truth is that the two of them are quite different. Above all, Airsoft is a military simulation in which participants handle absolutely exact replicas of real weapons in real-world conditions – on fields they create themselves.

STRIKEBALL ORIGINATED in Japan in the 1980s, and in the 1990s the idea gradually started to conquer Europe and America.

At that time, a new kind of gas pistols was launched. Originally, they were used for target shooting, but later on for fighting games too. Civilian possession of firearms in the Land of the Rising Sun is still absolutely forbidden. Airsoft is the way firearm fans can own their favourite rifles and pistols, without breaking the law.

VERY OFTEN, THESE REPLICAS are impeccably accurate models of real guns and pistols – most manufacturers have licensed agreements to copy the originals. The beginning of this practice was launched with Glock, M16, AK47, M249 replicas and even the 6-barrel M134a Minigun used in the film 'Predator'. In most cases, weapon accessories can be applied to an Airsoft replica, thanks to the similar size and design. That's why countries like the USA require all imported Airsoft guns to have a special mark in bright orange. A number of police forces around the world use them for training.

AIRSOFT REPLICAS fire with 6mm plastic balls, weighing from 0.12 to 0.45 grams. In Bulgaria most common are the 0.20 gram ones. They're filled with paint, but may also be compact. They're fired out by compressed gas, the speed depends on the type of spring.

Airsoft replicas can't shoot with another ammunition, except with the specially designed balls. In Bulgaria you can buy several thousand balls at the price of 20-30 leva. Compared to paintball, Airsoft is cheaper as a game and ammunition – but not as weapons and equipment. The only mandatory condition are the goggles. From there on, everyone can decide whether they want to look like, say, a Bulgarian, US or Afghan soldier. Real gamers are offered exact replicas of military equipment.

THERE IS A GREAT VARIETY of Airsoft games, and every week in the social media and forums there are organized events with prepared fields and teams. The most important thing to know is that unlike real combat, here each mistake is correctable and can be analyzed and discussed on the spot. It's a way to develop and reinforce reflexes and habits that would save lives in any critical situation.

If you're a fan of combat sports, or just love adrenaline, Airsoft is a good sports hobby developed on the basis of the clash in a battle and the striving to survive. ■

В куфара на Томас Монахън

Томас Монахън е вицепрезидент и регионален мениджър за България и Македония на TeleTech - глобален лидер в управлението на потребителско преживяване и клиентски решения за компании от Fortune 1000. В компанията е повече от 10 години, като минава през Северна Америка, Мексико, Бразилия, Филипините, Гана, Великобритания и България. Нещата, които винаги носи в куфара си:

Lenovo thinkpad: Трудно беше да намеря лаптоп, който да се справи с количеството работа и пътувания, на които го подлагам. Този обаче още не ме е предал.

iPhone 6s: Винаги съм бил голям фен на iPhone, това ми е нещо като втора природа. Използвам го основно за работа, но и за видеоразговори със семейството ми.

Зарядно Mophie: Батерията на телефона никога не ми е достатъчна, а това малко устройство е от помощ, защото осигурява зареждане и половина – нещо жизненоважно по време на път.

Tile app: Страхотна малка гжаджа, която закрепям за портфейла, ключовете и чантата си. Където и да попаднам те, винаги мога да ги проследя през телефона си. Ако съм ги загубил, Tile свири музика, за да ме ориентира или получавам локацията им на картата. Много добър продукт!

Афтершейф: Amazing Green на Comme des Garcons. Страхотен аромат, който ме кара да се чувствам свеж и зареден с енергия за всяка среща. ■

In the Suitcase of Thomas Monaghan

Thomas Monaghan is a Vice president of TeleTech and country manager for Bulgaria and Macedonia. TeleTech has been a world leader in customer experience and solutions for many Fortune 1000 companies. He has been with TeleTech for over 10 years and ran operations around the globe including North America, Mexico, Brazil, Philippines, Ghana, UK and Bulgaria. The things he always puts in his suitcase:

Lenovo thinkpad: It is very hard to find a laptop that can handle the amount of travel and work that I put mine through, but this one hasn't gave up on me yet!

iPhone 6s: I have always been a big iPhone fan, its just something that now is 2nd nature. I use it for work mainly but also for facetime when calling home to my family.

Mophie charging case: I can never have enough battery on my phone, and this little gadget helps me by providing an extra full battery and a half which is just crucial when on the move.

Tile app: It's a great little device that I put in my wallet, on my keys and in my bag - anywhere that they go I can track it on my phone and if I have misplaced them somewhere I can either have the tile play music or I can use the map to get to its location. A very cool product!

Aftershave spray: Amazing Green by Comme des Garcons. Such a great fragrance which makes me feel fresh and energized for every meeting. ■

Samsnite

BY YOUR SIDE

до
60 000 лв.

срок на изплащане до

12 години

**НИСКА
ЛИХВА**

възможност за кредит

без поръчител

до 40 000 лева

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

0800 11 400
www.ccbank.bg

НОВА ГЕНЕРАЦИЯ

От Петър Петров до Джун Ли: осем изгряващи модни марки, за които ще се говори през 2017

Съединените щати са необятен пазар с разнородни вкусове, но все повече любопитни млади дизайнери идват от Европа и Източна Азия. Някои от създателите на 8-те бранда по-долу са възпитаници на най-сериозните училища по

мода в света - Central Saint Martins в Лондон, Istituto Marangoni в Милано, ESMOD в Париж и, разбира се, Antwerp Royal Academy of Fine Arts в Антверпен. Други са самородни таланти, които черпят вдъхновението си от улицата.

Y/PROJECT

Белгиецът Глен Мартенс е завършил академията в Антверпен, но работи в Париж. Лейбълът му създава мъжки и дамски колекции, вдъхновени от уличната мода, чиято основна характеристика са обемните силуети и възможността за модификация – дрехите могат да се носят по различни начини, благодарение на регулируемите ръкави и подгъви.

Belgian Glenn Martens graduated from the Academy of Antwerp, but works in Paris. His label creates menswear and womenswear collections inspired by street fashion, whose main characteristic is voluminous silhouettes and the possibility of modification – the clothes can be worn in different ways, thanks to the adjustable sleeves and hems.

Petar Petrov

Петър Петров не е ново име за почитателите на авангардната мода в Европа и Хонконг. Австрийският дизайнер с български корени повече от 10 години показва моделите си на дефилетата в Париж. Специално внимание обръща на качествените материали, а изчистените елегантни силуети устояват на сезонната мода. „Луксът и устойчивостта са свързани“, твърди самият той.

Petar Petrov isn't a new name to the fans of avant-garde fashion in Europe and Hong Kong. The Austrian designer of Bulgarian descent has been demonstrating his models in fashion shows in Paris for more than 10 years. He pays special attention to high-quality fabrics, and the simple elegant silhouettes withstand seasonal trends. "Luxury and stability are linked", he says.

Atlein

Лейбълът на Антоан Трон е едва на две години, но вече има верни последователи. Стажувал при титаните на авангардния силует Balenciaga и Givenchy, Трон се концентрира върху плавни линии и една-единствена материя - трико. Акцентите са асиметричните модели и неочакваните комбинации цветове.

Antonin Tron's label is only two years old, but already has its loyal followers. Trained at titans of avant-garde silhouette like Balenciaga and Givenchy, Tron concentrates on smooth lines and just one material – jersey. Highlights include asymmetric designs and unexpected colour combinations.

Alfie Douglas

Британската марка за ръчно изработени чанти е създаден през 2014 година от сестрите Емили и Джесика Хадън. Двете работят в Лондон и създават минималистични по дизайн, качествени като изработка и на достъпна цена унисекс чанти и кожени аксесоари. Моделите наистина са универсални и безвременни, което значи, че си струват инвестицията.

The British handmade bags brand was founded in 2014 by sisters Emily and Jessica Hadden. Both of them work in London and create minimally designed, quality unisex handbags and leather accessories at affordable prices. The models are truly universal and timeless, which means they're worth the investment.

NEW GENERATION

From Petar Petrov to Jun Li: eight aspiring fashion brands we'll be talking about in 2017

The United States is a vast market with diverse tastes, but more and more intriguing young designers are coming from Europe and Eastern Asia. Some of the founders of the eight brands below are graduates of the world's most prestigious fashion schools

— Central Saint Martins in London, Istituto Marangoni in Milan, ESMOD in Paris and, of course, the Antwerp Royal Academy of Fine Arts in Antwerp. Others are natural talents, drawing inspiration from the street.

Sies Marjan

Както подсказва името, брандът е последовател на белгийската школа. Основателят ѝ Сандер Лак е ученик на Дрис Ван Нотен и взема доста от естетиката на ментора си — неочаквани кройки, обилни драпери, оригинални пъстри принтове и изобилие от оранжево, жълто и розово. Ключовата дума е „еклектика“.

As the name suggests, the brand is a follower of the Belgian tradition. Its founder Sander Lak is Dries Van Noten's student and has taken quite a lot of his mentor's aesthetics — unexpected cuts, lavish drapes, unique colourful prints and plenty of orange, yellow and pink. The key word is "eclectic".

Atelier Neutre

Френският бранд е от онези, които се смятат за творци не просто на дрехи, а на цялостен лайфстайл. Есенно-зимната им колекция е вдъхновена от японската естетика, а тази лято 2017 — от Африка. Което означава какви панталони, бандани, напастени дрехи и пъстри цветове — истинско олицетворение на уличната мога.

The French brand is one of those considering themselves creators not only of clothing, but of a complete lifestyle. Their autumn-winter collection has been inspired by Japanese aesthetics, and the summer 2017 one — from Africa. Which means khaki pants, bandanas, layered clothing and bright colours — a true personification of street fashion.

Jun Li

Родом от Китай, Джун Ли завършва Лондонския колеж и по мода и предпочита да използва старомодните техники по конструкция на облеклото. Въпреки това дизайните му са иновативни — блейзъри без ревери, открити шевове и груб подгъв. Палтата са прекалено дълги, а цветовете — монохромни. Вниманието е насочено към контрастите и баланса на линиите.

Born in China, Jun Li is a graduate of the London College of Fashion and prefers to use old-fashioned clothing construction techniques. However, his designs are innovative — blazers sans lapels, exposed seams and raw hem. The coats are really long, and the colours — monochromatic. The focus is on contrasts and line balance.

Capital Goods

„Семпли дрехи, при които по-важно е вниманието към детайла и добрата кройка“. Така определят сами себе си Capital Goods — марка, родена в Копенхаген. Ако Atelier Neutre и Jun Li са ви прекалено авангардни, то традиционните модели и първокласните материали на датския бранд ще са точно за вас. Все пак ненапратчивата елегантност никога не излиза от мога.

"We create simple attire, with the highest attention to detail and a perfect fit in all categories". That's how Capital Goods define themselves — a brand based in Copenhagen. If Atelier Neutre and Jun Li are too avant-garde for you, then the traditional designs and high-quality fabrics of the Danish brand will be just right for you. Yet, modest elegance never goes out of fashion.

ЛЕГЕНДИ В ЧАША

LEGENDS IN A GLASS

От калвадоса до "Йегермайстер" - какво не знаете за онзи екзотичен най-горен ред бутилки в баровете

From Calvados to Jägermeister - what you don't know about the most exotic top-shelf bottles in bars

Текст МАРГАРИТА СПАСОВА / By MARGARITA SPASOVA

НОРМАНДИЯ УХАЕ НА КАЛВАДОС

Ако сте чели романите на Ремарк, сигурно помните ароматното присъствие на амброзията с вкус на ябълки, носталгия и обречена любов. Наричан „слънцето на Нормандия“ и „течният кехлибар“, калвадосът се получава чрез вторична дестилация на ябълков сайдър. Макар да не отстъпва по достойнства на най-добрите марки коняк, ябълковото бренди не може да се похвали със същата слава, защото „французите изнасят коняка, а оставят калвадоса за себе си“. Първите исторически сведения сочат към XI век, когато викингите завладели Северна Франция и започнали да приготвят ябълков сайдър. От него с течение на времето се научили да дестилират бренди - eau de vie des pommes (ябълкова вода на живота). Смята се, че френската провинция Калвадос носи името на кораб от испанската Армада, който се разбил в скалистия бряг. Трябва да се отбележи, че калвадосът никога не се прави от само един вид ябълки. Неповторимият букет се получава благодарение на смесването в определени пропорции на сладки, тръпчиви, тръпчиво-сладки и кисели сортове. Нормандските ябълки са гребнички, но надарени с великолепен, наситен аромат. Подобно на коняка, калвадосът е продукт на внимателно купажиране и може да бъде млад (Fine), отлежавал под 2 години, с ярък аромат и вкус на свежи ябълки, четиригодишен V.S.O.P. с наситен златист цвят и балансирани фруктови и дъбови ноти, зрял калвадос (ХО, отлежавал 10, 15 и 20-годишен), с цвят на кехлибар и богат букет от вкусове на печени ябълки и ванилия, кафе и подправки, шоколад и препечени бадеми.

Познавачите препоръчват чашата калвадос да се пие съвсем бавно, на малки глътки, за да усетите как топлината се разлива по тялото, разпуска и успокоява. Гастрономическите достоинства на калвадоса се проявяват отлично в десертите и сладкишите, в изисканите сосове, в топлия предястия с камамбер и фондюто. Коктейлите с калвадос също заслужават внимание.

NORMANDY AND THE SCENT OF CALVADOS

If you have read Remarque's novels you would probably remember the fragrant presence of ambrosia with a taste of apples, nostalgia and doomed love. Often called "the sun of Normandy" and "the liquid amber", calvados is obtained by a second distillation of cider.

Even though, it has the merits of the best brands of cognac, the apple brandy does not share the same fame because "The French export the cognac but leave the calvados for themselves". The first historical evidence is dated back to the XIth century when the Vikings who conquered Northern France started to make apple cider. As time went by, they learned how to distill brandy - eau de vie des pommes (the apple water of life). It is believed that the French province of Calvados is named after a ship of the Spanish Armada, which had crashed into a rocky shore.

It should be noted that calvados is never made by only one variety of apples. The unique bouquet is achieved by mixing in certain proportions of sweet, tart, tart-sweet and sour varieties of apples. Normandy apples are small but gifted with a magnificent and intense aroma. Like cognac, calvados is a product of careful blending and the age terms on the labels are Fine - aged up to two years with distinctive aroma and a flavor of fresh apples, four-year-old V.S.O.P with a brilliant golden color, balanced fruit and oak flavor notes and mellow calvados XO aged 10, 15 or 20 years with an amber color and a rich bouquet of flavors of baked apples and vanilla, coffee and spices, chocolate and toasted almonds.

Connoisseurs recommend to drink a glass of calvados very slowly with small sips in order to feel how the warmth spreads throughout your body, relaxes and soothes you. Gastronomic qualities of calvados are excellently applied to desserts and sweets, exquisite sauces as well as warm appetizers with Camembert and fondue. Cocktails with calvados are also worthy of attention.

ПРИКАЗКА ЗА ТАЙНИ БИЛКИ

Бенедиктин е силен ликьор от захарно цвекло, билки и мед, който носи името на своите създатели, монасите бенедиктинци. През 1510 гон Бенардо Винчели от манастира Сен Бенедикт във Фекан, Горна Нормандия приготвя еликсир от 27 билки и подправки. Върху етикета на всяка бутылка бенедиктин са изписани инициалите D.O.M. - съкращение на латинския израз Deo Optimo Maximo, „за Бог, най-добрия и най-великия“, девиз на Бенедиктинския орден. Според друга версия тези гumi произнесъл добрият монах, когато опитал творението си и го нарекъл Бенедиктин, тоест благословен. В бурната и трагична епоха на Френската революция абатството опустяло, а рецептата за ликьора била изгубена. Но през 1863 норманският търговец на вино Александър Лео Гран намерил старинен ръкопис със зашифрованите рецепти на монасите и успял да възстанови една от тях.

През 1876 Лео Гран създава компанията „Бенедиктин“, след като получава официално право от главата на ордена с изключителните права да произвежда прочутия ликьор. С част от огромната печалба той отваря разкошен замък-музей във Фекан. Съставът на ликьора се пази в най-строга тайна и само трима човека могат да знаят едновременно всички нюанси на неговото приготвяне. Известно е, че в състава влизат ангелика, смирна, шафран, алое, арника, хвойна, канела и други диворастящи треви, които се събират край морския бряг.

A TALE OF SECRET HERBS

Bénédictine is a strong liqueur made from sugar beet, herbs and honey and it bears the name of its creators the Benedictine monks. In 1510 Dom Bernardo Vincelli from the Benedictine Abbey of Fécamp in Upper Normandy made an elixir of 27 herbs and spices. Every bottle of Bénédictine has the initials D.O.M. on the label, which stands for the Latin "Deo Optimo Maximo" ("To God, most good, most great") – the motto of the Benedictine order. Another version of the story is that these words had been said by the best monk who tried his creation and called it Bénédictine, i.e. blessed. In the turbulent and tragic era of the French Revolution the abbey was deserted and the liqueur recipe had been lost. However, in 1863 the Norman wine merchant Alexandre Le Grand discovered an old script with coded recipes of the monks and managed to decode one of them.

In 1876 Le Grand founded the company Bénédictine S.A after he received a permission and the exclusive rights from the head of the Benedictine order to produce the famous liqueur. Using part of his huge profit he raised the Palais Bénédictine – a magnificent Castle Museum in Fécamp. The ingredients of the liqueur are kept in utmost secret and only three people may know simultaneously all the details of its preparation. It is well known though, that the composition includes angelica, myrrh, saffron, aloe, arnica, juniper, cinnamon and other wild grasses collected at the seaside.

ПОКРОВИТЕЛЯТ НА ЛОВЦИТЕ

Йегермайстер (в превод „майстор ловец“) е значително по-млад от своите знаменити събратя. Създаден е през 1934 във Волфенбиютел, Германия от известния предприемач и страстен ловец Курт Маст. Благородният елен върху етикета интерпретира една древна легенда. Преданието разказва, че граф Хуберт, жесток варварин и страстен ловец, излязъл на лов в навечерието на Рождество и зърнал в горите прекрасен бял елен. Животното побягнало, но след няколко скока спряло и се обърнало, а между рогата му проблеснал голям кръст. Потресен, Хуберт станал смирен християнин, дарил цялото си имущество на католическата църква, издигайки се до епископ на Маастрихт и Лиège. След смъртта си през 727 година бил канонизиран като светец. Напитката представлява силна настойка от 56 билки, плодове, корени и подправки, сред които портокалови кори, женско биле, анасон, маково семе, шафран, джинджифил, хвойнови плодчета и женшенен. Въпреки легендата, йегерът не съдържа кръв от елен. Питието отлежава в дъбови бъчви и е прекрасен битер, който сгрява и раздвижва кръвта. Етикетът е забележителен, тъй като цитира поемата „Поздравя на ловците“ на немския орнитолог и ловец Оскар фон Ризентал. Известен като „шнапса на Гьоринг“ и любимият шот на метъл бандите, йегерът е способен да съживи всяко оклюмало празненство, ако бъде поднесен в точния момент и с точната температура - между -11° и -15° по Целзий.

THE PATRON SAINT OF HUNTERS

Jägermeister (Hunting Master) is significantly younger than its famous fellows. It was created in 1934 in Wolfenbüttel, Germany by the renowned entrepreneur and passionate hunter Curt Mast. The stag on the label is a reference to an old legend. Tradition says that Count Hubert, cruel barbarian and passionate hunter, went out hunting on Christmas Eve when he caught a glimpse of a beautiful white stag in the woods. The animal fled, but after a few jumps stopped and turned, and between his antlers a large crucifix flashed. Shocked, Hubert became a humble Christian, donated all his possessions to the Catholic Church, and later became Bishop of Maastricht and Liège. After his death in 727 he was canonized as a saint. The beverage is a strong infusion of 56 herbs, fruits, roots and spices including orange peel, licorice, anise, poppy seeds, saffron, ginger, juniper berries and ginseng. Despite the legend, Jägermeister does not contain deer blood. The drink is aged in oak barrels and is a wonderful digestive bitter that warms and stirs the blood. The label is remarkable as it quotes the poem "The greeting of the hunters" of the German ornithologist and hunter Oskar von Riesenthal. Known as the "Göring-Schnaps" and a favorite shot of metal bands, Jägermeister can revive any party if served at the right time and at the right temperature between -11 ° and -15 ° Celsius.

ПАРИЖ И БУРНАТА ИСТОРИЯ НА АБСЕНТА

PARIS AND THE TURBULENT STORY OF ABSINTHE

Представете си belle époque: изгубеният рай, тази златна епоха на технически прогрес, икономическо благоденствие, разцвет на изкуството, фотографията и естетиката. Парижката бохема привечер се събира в легендарните кафенета на Монмартр, за да се потопи в зеления час на абсента - напитка на основата на пелин (*Artemisia absinthium*), резене, корен от ангелика, кориандър, хвойна, индийско орехче и планински билки. Нещо подобно са приготвяли още в Древен Египет и Елада, но абсентът се прославя истински като пристрастяващ и привличащ музите еликсир в края на XIX век, когато се превръща в любима отрова на някои от най-знаменитите интелектуалци, писатели и художници – Артюр Рембо, Анри гьо Тулуз Лотрек, Пол Верлен, Едгар Алан По, Винсент Ван Гог и Оскар Уайлд. Абсентът се смята за силен афродизиак и пътека към неземни видения, но прекаляването с него може да предизвика мускулни конвулсии и безумие. За създател на абсента сочат живялия в Швейцария френски лекар Пиер Ординар, който през 1792 година приготвя настойка от пелин, зелен ананас, див копър и планински билки като лекарство срещу епилепсия, холера и треска. През 1797 Анри-Луи Перно открива фабрики за абсент в Швейцария и Франция. Поднасян с малко вода и бучка захар, за да се притъпи горчивият вкус, през 1860 абсентът става толкова популярен, че в повечето френски кабарета и кафенета съществува „зелен час“ (l'heure verte). Забранен от 1915 до 1990 година поради предполагаемата токсичност, днес абсентът се произвежда и консумира в много европейски страни, най-вече Швейцария, Франция и Чехия.

Imagine the Belle Époque: the lost paradise, the golden age of technical progress, economic prosperity, the flourishing of art, photography and aesthetics. Parisian Bohemians gather in the evening in the legendary cafes in Montmartre as to immerse into the green hour of the absinthe – a beverage derived from artemisia (*Artemisia absinthium*), fennel, root of angelica, coriander, junipers, nutmeg and mountain herbs. Even in Ancient Egypt and Greece people had prepared similar drink but the real glory of absinthe as addicting and muses attracting elixir comes at the end of the XIX century, when it becomes a favorite poison of some of the most renowned intellectuals, writers and artists – Arthur Rimbaud, Henri de Toulouse-Lautrec, Paul Verlaine, Edgar Allan Poe, Vincent van Gogh and Oscar Wilde. Absinthe is believed to be a strong aphrodisiac and a path to unearthly visions but overdrinking can cause muscle convulsions and madness.

The person credited with creating the absinthe is Pierre Ordinaire, a French doctor living in Switzerland who in 1792 made an infusion of artemisia, green anise, wild fennel, and mountain herbs as medicine against epilepsy, cholera and fever. In 1794 Henri-Louis Pernod founded distilleries for absinthe in Switzerland and France. Served with a little water and a lump of sugar to soften the bitter taste, absinthe becomes so popular in 1860 that in most French cabarets and cafes there was a “green hour” (l'heure verte). From 1915 to 1990 absinthe was forbidden for being allegedly toxic, however at present it is produced and consummated in many European countries mostly in Switzerland, France and the Czech Republic.

СИЦИЛИЯ С ВКУС НА ГОРЧИВИ БАДЕМИ

Амарето е искряща амброзия от горчиви бадеми и кайсиеви ядки, която синтезира упойващото ухание и сладкия вкус на сицилианското лято. Легендата разказва, че през 1525 година възложили на Бернардино Луини, ученик на Леонардо да Винчи, да изпише фреските в манастира на град Сароно. За образа на Мадоната му позирала млада вдовица. За спомен и благодарност тя му приготвила ликьор от горчивите бадеми. Постепенно амаретото се превръща в незаменима съставка в много италиански десерти и коктейли, прекрасен дигестив, любима добавка към топлото мляко преди сън на деца и възрастни, която слепва клепачите и извиква феята на сладките сънища. Квадратната бутилка с масивна черна запушалка е визитната картичка на този ликьор. Разказват, че майсторите стъклари на остров Мурано измислили тази уникална форма, така че човек да може да я намери пипнешком в тъмното, за да си налее няколко пръста амарето за хубав сън. Италианците се кънат, че добавено към кафето, амаретото се превръща в афродизиак, способен да съблазни обектът на вашите желания.

SICILY WITH A FLAVOR OF BITTER ALMOND

Amaretto is a sparkling ambrosia from bitter almonds and apricot pits, which combines the intoxicating scent and the sweet flavor of a Sicilian summer. The legend says that in 1525 Bernardino Luini, who was Leonardo da Vinci's pupil, was assigned the task of completing a series of frescoes in the sanctuary in Saronno. To depict the image of the Virgin Mary he used a young widow as a model. For a keepsake and out of gratitude she made him a liqueur of bitter almonds. Gradually, amaretto becomes an irreplaceable ingredient in many Italian desserts and cocktails, a wonderful digestive, a favorite addition to the warm milk before bedtime for children and adults that closes the eyelids and evokes the fairy of the Sweet dreams. Its rectangular bottle with massive black stopper is the business card of this liqueur. The story goes that the master glassblowers of Murano island invented this unique form so that

a man could find it by groping in the dark as to pour a few fingers of amaretto for a good sleep.

Italians swear that added to a coffee, amaretto becomes an aphrodisiac able to seduce the object of your desires.

ГРАН МАРНИЕ - ЕКЗОТИЧНА КЛАСИКА

Гран Марние е френски конячен ликьор с дъх на зелени портокали, който донякъде напомня на кюрасао – питие, което се произвежда на едноименния карибски остров от кората на горчивите дивы портокали. Но за разлика от кюрасаото, Гран Марние е много по-силен (40%) и подобно на коняка отлежава в дървени бурети. Напитката е създадена от Луи-Александър Марние, който се жени за дъщерята на Жан-Батист Лапостол и така влиза в основания през 1827 г. бизнес за производство на ликьори. Той измисля оригиналната рецепта през 1880, съчетаваща знойния вкус на тропически портокали и аромата на коняка. Ликьорът става популярен в началото на XX век и влиза в листите на най-изисканите френски хотели и ресторанти. Сред останките от "Титаник" е намерена бутилка Гран Марние, която сега е музеен експонат. Днес ликьорът е главен компонент в такива класически коктейли като Космополитън, Б-52, Ред Лайън и Оргазъм.

GRAND MARNIER – EXOTIC CLASSICS

Grand Marnier is a French cognac liqueur with the flavor of green oranges, which is somewhat reminiscent of Curaçao – a beverage produced on the eponymous Caribbean island from the peels of bitter wild oranges. But unlike Curaçao, Grand Marnier is much stronger (40%) and similarly to cognac is aged in wooden barrels. The beverage is created by Luis-Alexandre Marnier who married Jean-Baptiste Lapostolle's daughter and thus entered the established in 1827 business for liqueur distillation. He invented the original recipe in 1880 combining the sultry taste of tropical oranges and cognac aroma. The liqueur became popular at the beginning of the twentieth century and got into the beverage lists of the finest French hotels and restaurants. A bottle of Grand Marnier was found among the debris of Titanic, which now is exhibited in a museum. At present, the liqueur is an essential ingredient in classic cocktails such as Cosmopolitan, B-52, Red Lion and Orgasm.

КАКВО ТЕ
ОЧАКВА ПРЕЗ

2017

ПРОЧЕТИ ГОДИШНИЯ СИ

ХОРОСКОП

НА

Az-jenata.bg

ПЛОДОВЕТЕ, С КОИТО ЗАВЛЯДАХМЕ ПЛАНЕТАТА

Без лимоните и портокалите Великите географски открития нямаше да бъдат възможни

Текст ЯСЕН БОРИСЛАВОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Със сигурност все още има хора, у които ароматът на току-що обелен портокал или мандарина пробужда лека носталгия по миналото, когато около тези плодове витаеше атмосфера на нещо празнично, новогодишно и почти луксозно. В спомените на мнозина тези плодове трайно са превърнати в емблема на характерния за социалистическия пазар дефицит. Портокалът явно спада към продуктите, които, след като веднъж е опитал, човек иска да има навсякъде и по всяко време.

ГЕОГРАФСКИЯТ ПРОИЗХОД на citrusите не е точно локализиран. Према се, че тяхната родина е някъде в Югоизточна Азия и Малайския архипелаг. Там преди около 6000 години започнало тяхното култивиране. Придвижването им на запад ставало бавно, като в хода на този процес чрез преднамерени или спонтанни хибридизации се увеличавали и видовете. Днес в голямото citrusово семейство влизат стотици видове лимони, портокали, мандарини и грейпфрути, както и някои все още екзотично звучащи разновидности като лайм, помело, цитрон, суити.

ПЪРВИЯТ ЕВРОПЕЕЦ, КОЙТО СПОМЕНАВА лимоните, бил Теофраст (IV в. пр. Христа). Нарича ги „мидийски ябълки“, от което личи, че свързва произхода им с Персия. Предполага се, че са споменати и в Библията, без обаче това да е категорично доказано. Приема се, че думата *hadar*, употребена в Моисеевите книги, се отнася за лимона, поради което той трайно присъства в някои еврейски религиозни празници.

Вергилий (70-19 г. пр. Хр.) е един от първите римски автори, които описват лимона, но не толкова като храна, а по-скоро като атрибут в някои магически

практики. Впрочем до края на I век античните автори пишат за лимона повече като за екзотичен и коварен плод. Едва през следващите векове жагните за лукс и разнообразие римски аристократи постепенно го приели и като хранителен продукт. В „Естествена история“ Плиний Стари нарича лимона *malus medica* (като *medica* в случая не значи медицински, а мидийски, от Мидия), *malus assirica* и *citrus*. Той го описва като медицинско растение, което може да бъде и отровно, а също като съставка в парфюмите и средство за борба с молци.

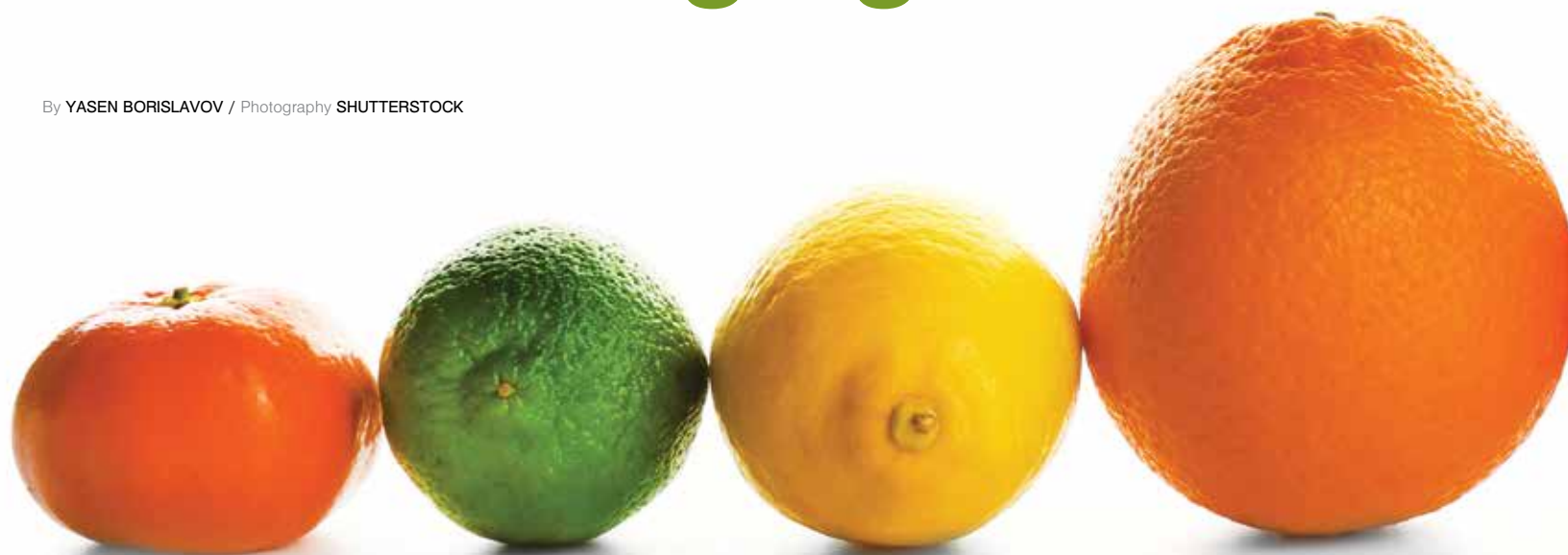
БОЯЗЛИВОТО ОТНОШЕНИЕ към лимоните добре личи в един анекдотичен разказ от живота на най-известния римски кулинар – Марк Гавий Апиций. Негови зложелатели от Сиракуза решили да го ликвидират и накарали някаква врачка да му направи магия с лимонов сладкиш и специални заклинания. Планът бил след като жертвата хапне от лакомството, да се превърне в бухал. Но както често става в подобни сюжети, друг излял ястието – в случая един от готвачите на Апиций. После заговорниците му разкрили своя план и нещастникът дълго чакал да му поникне перушина. Което обаче така и не станало, а лимонът бил реабилитиран като достоен прогроволствен ресурс.

НЕКА ВМЕТНЕМ, ЧЕ В ИСТОРИЯТА на Европа лимоните са изиграли твърде важна, макар и незабележима на пръв поглед роля. Без тях английският флот вероятно никога нямаше да превърне Великобритания в световна империя, над която слънцето никога не залязва. Лимоните избавили английските моряци от скорбута, който през Средновековието е бил истинско бегство за мореплавателите. ►

Orange and Lemon Longings

By YASEN BORISLAVOV / Photography SHUTTERSTOCK

No doubt, there are still people for whom the aroma of a freshly peeled orange or tangerine evokes a mild nostalgia for the past, when these fruits were shrouded in a festive New Year's atmosphere that was almost luxurious. In the memories of many, these fruits have become a permanent emblem of typical socialist market shortage. This was by no means the only or the most important problem of the time, but many still continue to long for the then unavailable oranges. It seems that the history of this fruit reflects in a peculiar way the constant struggle between man and shortages. Oranges are clearly among the products which, once you've tried them, you want to enjoy everywhere and at any time.

THE HISTORICAL ORIGIN OF CITRUS FRUITS is not exactly localized. Their homeland is assumed to be somewhere in Southeast Asia and the Malay Archipelago, where they started being cultivated some 6,000 years ago. Their move to the West was slow, and in the course of this process the varieties, too, increased, due to deliberate or spontaneous hybridization. Today the big citrus family includes hundreds of different types of lemons, oranges, tangerines and grapefruit, as well as some still exotic-sounding varieties like lime, pomelo and citron.

THE FIRST EUROPEAN to mention lemons was Theophrastus (4th c. BC). He called them "Median apples", evidencing that he associated their origin with Persia. Presumably, they are also mentioned in the Bible, without this having been categorically proven. It is assumed that the word *hadar*, used in the Books of Moses, refers to lemons, explaining their lasting presence in some Jewish religious holidays. Virgil (70-19 BC) was one of the first Roman authors to describe the lemon, although not as a food, but rather as an attribute in some magical practices. In fact, until the end of the 1st century AD, ancient authors described lemons as an exotic and insidious fruit. Only in the next centuries did the Roman aristocrats, thirsting for luxury and variety, gradually accept it as a food product. In his *Natural History*, Pliny the Elder called

the lemon *malus medica* (*medica* in this case not meaning medical, but median, i.e. from Media), *malus assirica* and *citrus*. He described it as a medicinal plant that could even be poisonous, but also as a perfume ingredient and a means to ward off moths.

THE APPREHENSIVE ATTITUDE to lemons is demonstrated in an anecdote from the life of the most famous Roman epicure - Marcus Gavius Apicius. His detractors from Syracuse decided to kill him, asking a fortune-teller to cast a spell on him with a lemon cake. The idea was that once the victim had a bite of it, he would turn into an owl. But as often happens in such stories, somebody else ate the cake, in this case one of Apicius' own chefs. The plotters then revealed their plan and the wretched fellow waited long to grow his feathers. But that never happened and the lemon was rehabilitated as a valuable food.

LET'S ADD THAT IN THE MODERN HISTORY OF EUROPE, lemons played a very important, albeit seemingly imperceptible role. Without them the Royal Navy would probably never have turned Britain into a world empire on which the sun never sets. Lemons saved British sailors from scurvy which in the Middle Ages was a genuine plague for navigators. Because of the special attitude towards this fruit in the Royal Navy, words like *limejuicer* and *limey* became a nickname for a British ship or sailor.

UNLIKE LEMONS, which were known in the ancient world before the Christian era, oranges appeared there somewhat later. A mosaic from Pompeii depicts an orange tree with fruit, which means that even before 79 AD, the second most important representative of the citrus family was known in Italy. There are also other similar images from later periods. Emperor Constantine the Great (274-337) is said to have loved these fruits and personally controlled their planting near a mausoleum. However, they only truly entered Europe in the Middle Ages with the help

of the Arabs. In the 6th-7th centuries they inhabited vast territories from India to Spain, and in many places orange groves were planted along their historical routes. No doubt, the first orange trees in the Pyrenees were planted by them, although some believe that it could also have been done by sailors returning from India and China.

IN 1811 an orange tree grew in the courtyard of the Santa Sabina Basilica in Rome that legend claimed was planted by St. Dominic in the early 13th century. The monks gave the fruits to the sick, believing in their miraculous properties. In fact, their healing qualities were one of the reasons for the fairly wide spread of oranges in the Late Middle Ages. Sailors found them to be an excellent means to combat scurvy and began to systematically plant them in places along their distant routes. Thus Portuguese, Spanish, Danish and Arab sailors planted the first orange trees on the island of St. Helena, the Azores, Madeira Island and in South Africa. During his second voyage to America, Columbus brought seeds to the island of Haiti. In 1513 the first oranges were planted in Florida, and in 1530 in Brazil. The rule was that at that time every sailor had to carry one hundred seeds with him.

OBVIOUSLY, THE LONGING FOR ORANGES is not a specific feature reserved only for the spiritual make-up of the socialist worker. The sweet thought of its pleasant freshness haunts people in all parts of the world and somehow they have always found a way to obtain it.

The word orange in French and English derives from Sanskrit and its name in the different languages allows to fairly accurately trace its historical path: arancia (Italy), laranja (Portugal), naranja (Spain), arangium (New Latin), nerantzium (Byzantium), naranj (Persia), naranga (India). An important role for popularizing oranges was also played by the Portuguese. In the 16th-17th centuries, alongside their trade contacts with China and India, they managed to cultivate new, superior varieties, which is why the name of the orange in some languages (e.g. Bulgarian) is associated with their country.

THE STORY OF THE GRAPEFRUIT is much more modest. Some researchers argue that it is a hybrid created in America in the early 19th century on the basis of a sweet orange and a pomelo. Others believe that the English Captain Shaddock brought it from India in the 17th century, due to which the fruit is known with this name in some languages.

In 1814 it was mentioned for the first time with its present-day English name grapefruit. Some give special credit for its spread and popularization to Viscount Odet Philippe, a French nobleman, who settled in Florida in the 1820s, but even in the US until the beginning of the 20th century grapefruit remained a curiosity rather than an object of economic interest.

THE CAPTIVATING TASTE OF CITRUS fruits led to the appearance of orangeries. The very word clearly suggests that the orange is at the heart of this complex horticultural facility.

In the 18th century, noblemen in France, Germany, Austria and other European countries considered the artificial growing of lemons and oranges in glass pavilions as a particularly prestigious occupation. Later the fashion was brought to Russia, and the first citrus fruits were planted in the Caucasus at the beginning of the 20th century. (In fact, the idea of orangeries is a lot older and, as many other at first glance modern things, dates to antiquity. In one of his letters Seneca describes mica not only as a means of protecting windows, but also to protect the most delicate plants in cold weather.)

Until the mid-19th century oranges were eaten mainly in the places they were grown, but gradually they became an export item. It appears that in 1850 two French brothers shipped the first 50 crates from Spain to Liverpool. Ten years later, they sold 2,500 crates in London alone, and at the end of the century Spain's export reached 100,000 tonnes.

Savouring the juices of summer at the height of winter is not only a gastronomic delight, but an expression of power, strength and independence of climate and distance. In other words, one of the tastes of civilisation. ■

► Заради специалното отношение към този плод в британската флота гуми като limejuicer и limey станали нарицателно за английски кораб или моряк.

ЗА РАЗЛИКА ОТ ЛИМОНА, който е бил познат в античния свят още преди Християнската епоха, портокалът се е появил там малко по-късно. В една мозайка от Помпей има изображение на портокалово дръвче с плод, което означава, че още преди 79 година и вторият значим представител на цитрусовото семейство е бил познат в Италия. От по-късни периоди има и други подобни изображения. Твърди се, че император Константин Велики (274-337 г.) бил страстен почитател на тези плодове и лично контролирал засаждането им край един мавзолей.

Същинското им проникване в Европа обаче е станало чак през Средновековието с посредничество на арабите. През VI-VII век те обитавали обширни територии от Индия до Испания и на много места портокаловете горички украсявали техните исторически маршрути. Несъмнено засаждането на първите дръвчета на Пиренеите е тяхна заслуга, макар някои да допускат, че може да е било и работа на моряци, завърнали се от Индия и Китай.

ПРЕЗ 1811 В ДВОРА НА МАНАСТИРА "Св. Сабина" в Рим растяло портокалово дръво, за което преданието твърдяло, че било посадено от свети Доминик в началото на XIII век. Монасите раздавали плодове-

те на болни и вярвали в чудоейните им свойства. Тъкмо лечебните им качества били една от причините за сравнително интензивното разпространение на портокалите през Късното средновековие. В тях моряците открили отлично средство за борба със скорбута и започнали системно да ги засаждат на места, край които преминавали по-далечните маршрути. Така португалски, испански, датски и арабски моряци засадили първите портокалови дръвчета на о. Света Елена, Азорските острови, Мадейра и в Южна Африка. При второто си пътуване към Америка Колумб занесъл семена на остров Хаити. През 1513 първите портокали били засадени във Флорида, а през 1530 - в Бразилия. По онова време имало правило всеки моряк да носи със себе си по сто семена.

ЯВНО КОПНЕЖЪТ ПО ПОРТОКАЛА не е специфична черта само от душевността на социалистическия труженик. Сладостната мисъл за неговата приятна свежест преследва хората по всички краища на света и те все някак са намирали начини да си го доставят.

Думата за портокал във френския и английския език (orange) произлиза от санскрит и нейното звучене в различните езици позволява сравнително точно да се проследи историческият път на плода - agancia (Италия), laranja (Португалия), naranja (Испания), agantium (новолатински), nerantzium (Византия), naranj (Персия), naranga (Индия). Значителна роля за

популяризирането на портокалите имали и португалците. През XVI-XVII век покрай търговските контакти с Китай и Индия те успяли да култивират нови по-качествени сортове, поради което и името на портокала в някои езици (напр. българския) се свързва с тяхната страна.

ИСТОРИЯТА НА ГРЕЙПФРУТА е доста по-скромна. Някои изследователи твърдят, че той е хибрид, създаден в Америка в началото на XIX век на базата на сладък портокал (orange) и горчив портокал (pummelo). Други смятат, че английският капитан Шедок го е пренесъл от Индия през XVII век, поради което с това име плодът е влязъл в някои езици.

През 1814 за пръв път е споменат с днешното му английско име grapefruit. Някои приписват особени заслуги за неговото разпространение и популяризиране на виконт Огет Филип, френски благородник, който през 20-те години на XIX век се заселил във Флорида. Но дори и в САЩ до началото на миналия век грейпфрутът си остава по-скоро куриоз, отколкото обект на стопански интерес.

ЗАВАДЯВАЩИЯТ ВКУС на цитрусите е станал причина и за появата на оранжерии. Самата дума ясно подсказва, че в основата на това сложно градинарско съоръжение стои портокалът (orange).

През XVIII век благородници във Франция, Германия, Австрия и други европейски страни смятали изкуственото отглеждане на лимони и портокали в остъклени павилиони за особено престижно занимание. По-късно модата била пренесена в Русия, а в началото на по-миналия век започнало засаждането на първите цитруси и в Кавказ. (Впрочем идеята за оранжерии е доста по-стара и както много други на пръв поглед модерни неща, принадлежи на Античността. В едно от своите писма Сенека описва слюдата не само като средство за закриване на прозорци, но и за защита на най-фините растения при студено време.)

До средата на XIX век портокали се ядли предимно там, където се отглеждат, но постепенно започнали да се превръщат в експортна стока. Една историческа справка сочи, че през 1850 г. двама братя французи експедирали първите 50 каси от Испания за Ливерпул. Десет години по-късно те продавали по 2500 каси само в Лондон, а в края на века износът на Испания достигнал 100 000 тона

Да вкусваш соковете на лятото в разгара на зимата не е само гастрономическа наслада, но и израз на власт, могъщество и независимост от климат и разстояния. С други думи един от вкусовете на цивилизацията. ■

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отпращайки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония. Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.

Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка сьомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Нова-торските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство. Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

SPAGHETTI KITCHEN★BAR

EAT • DRINK • SOCIALIZE

and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art. In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.

The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.

If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great place for vino

Spaghetti kitchen

София, ул. 6-и септември №9
Резервации тел.: 0890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

Няма как да преминете по улица „6-и септември“ и да останете безразлични към вида на този наистина необикновен ресторант. Какво го прави такъв, ще разберете в момента, в който прекрачите прага му. С една-единствена крачка забравяте за работната суматоха на големия град и се пренасяте в един друг сюжет с въздушна атмосфера и безброй кулинарни предложения. Тук ще откриете приятна комбинация от съвременен дизайн в обзавеждането, изискано меню с интернационална кухня и отпускателна музика. От месец ноември се открива и отопляема външна градина. Заведението впечатлява и с деликатно лично отношение към клиента и усещане за домашен уют. Всичко това превръща Spaghetti Kitchen в най-модерното и желано място в София.

SPAGHETTI KITCHEN★

ITALIAN FOOD AMERICAN GRILL

Spaghetti kitchen

9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
Reservations: +359 890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

It is not possible to pass 6th of September Street and to remain indifferent to the appearance of this unusual restaurant. You will understand what makes it so unusual the minute you cross its threshold. Only one step and you forget about the busy turmoil of the city, and move into another reality that has a magic atmosphere and countless culinary propositions. Here you will find a pleasant combination of contemporary interior design, exquisite international cuisine and relaxing music. The restaurant also impresses with its delicate personal attitude towards the customer and the feeling of home comfort. All this makes Spaghetti Kitchen the most modern and desired place in Sofia.

Motto

София, ул. Аксаков №18
тел. 02/ 987 27 23

Историята на всеки съвременен град е запечатана в забележителностите, които го характеризират на географската карта. Има и друга история, която често пъти е много по-любопитна и лична – онази, която пишат хората в заведенията, превърнали се от години в градска легенда. Едно такова място винаги е съчетавало добрия вкус в музиката, храната и компанията, и от дълго време се е превърнало в култово и любимо за всеки, който иска да бъде част от интересната градска тълпа.

Клуб Мото е градски пристан за всеки, който иска да бъде някой или да срещне интересни събеседници, да научи най-новите софийски клюки, да разбере всичко за хитова книга, филм или театрална постановка. Удоволствието от приятния разговор е допълнено от елегантното меню, добрата селекция от напитки и хубава музика - от онази, която не те ангажира непременно да влезеш в ритъм, а по-скоро отзвучава леко в страни, като хармоничен фон на преживяването. Спокойствието и уютът са превърнали Клуб Мото не само в предпочитано, но в задължително място за всеки, който иска да усети истинската атмосферата на София и да научи най-тайните ѝ истории.

Spaghetti Company

Сердика център, бул. Ситняково №48
тел. 02/ 841 28 18
ЦУМ – етаж 1, тел: 02/ 926 0427
Mall Bulgaria 102 ет 3 до кино Арена
бул. Витоша 150, тел: 02/ 88 10 100
Работно време: *понеделник - неделя от 10:00 до 00:00 ч.*
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista и ТИ!

Мястото, известно с изключителна италианска кухня. Обстановката, която вдъхновява срещите, които винаги оставят у теб чувството, че си в сърцето на града!

Всеки от ресторантите Spaghetti Company носи свое собствено усещане. Независимо къде те отвеждат пътищата на София, в ресторантите от веригата намиращ себе си сред изискана и творческа обстановка, модерен дизайн и оригинална италианска кухня, специално създадена под черпака на Маестро Марко Лукиари.

Домът на италианската кухня е наблизо. Тук е, за да намиращ винаги себе си, приятели, делови партньори или нови срещи. Кухнята ни е палитра от италиански вкусове. Към това добавяме специална селекция от вина, музика и събития. Можеш да споделиш тук всяко късно сутрешно кафе, работен обяд, лежерен следобед или дълга вечеря. И всеки път ще бъде различно.

И както казва нашият главен готвач Марко Лукиари – „Има неща, за които няма сезони“. Има и такива места. Spaghetti Company е едно от тях.

Spaghetti Company

SERDIKA CENTER, 48 Sitnyakovo Blvd
phone: +359 2/ 841 2818
TZUM – floor 1, phone: +359 2/ 926 0427
Mall Bulgaria 102 floor 3 near Arena cinema
150 Vitosha Blvd., phone: +359 2/ 88 10 100
Working time: *Monday-Sunday 10:00 am – 12:00 pm*
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista and YOU

The place, famous for exquisite Italian cuisine. The atmosphere, inspiring meetings that always leave you feeling in the heart of the city!

Each of the Spaghetti Company restaurants brings its own touch. No matter where Sofia roads take you, in the restaurant chain you find yourself amongst elegant and creative atmosphere, modern design and original Italian cuisine especially prepared by Maestro Marco Luchiarì's ladle.

The home of Italian cuisine is nearby. It's right here, so you can always find yourself, friends, business partners or new encounters. Our cuisine is a palette of Italian flavours. We add a special selection of wine, music and events. Here you can share every late morning coffee, business lunch, a casual afternoon or a long dinner. It will be different each time.

As our chef Marco Luchiarì says – “There are things of no particular season”. There are such places. Spaghetti Company is one of them.

ОТ ВАРНА ДО ФРАНКФУРТ С БЪЛГАРИЯ ЕР.

ОЩЕ ПО-УДОБНИ ДВУПОСОЧНИ ВРЪЗКИ ПРЕЗ
СОФИЯ НА АТРАКТИВНИ ЦЕНИ!

ДВУПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

260 EURO

ЕДНОПОСОЧНА ЦЕНА ОТ

129 EURO

**FLY GOOD
FEEL GOOD**

Цените са крайни с тръгване от Варна и включват:

Всички дължими летищни такси, 1 бр. ръчен багаж до 10кг. и 1 бр. чекиран багаж до 23 кг., кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, Check-in.

Следи офертите ни всеки ден на air.bg и www.facebook.com/bgair

Медицински комплекс „Доверие“

София, ж.к. Овча купел 2, ул. Фридрих Грюнгер №2
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg
info@mbal.doverie.bg

МБАЛ Доверие е модерен медицински комплекс, разделен на диагностично-консултативен център и многопрофилна болница за активно лечение. На разположение на пациентите на МБАЛ Доверие са:

- Медицински център, разполагащ със собствени лаборатории и високотехнологично диагностично оборудване;
- 9 специализирани отделения за болнична помощ;
- 4 операционни зали и стационар от над 100 легла.

Освен високотехнологично оборудване и специализирани отделения, медицински комплекс Доверие, може да предложи на своите пациенти оперативен лечение с единствената в София система за роботизирана хирургия „Да Винчи“. Екипът на МБАЛ Доверие се стреми да се грижи за здравето на пациентите си, като им осигурява не само висококачествена медицинска помощ, но и максимално добро сълътстващо обслужване. Ръководните принципи в работата на екипа на МБАЛ Доверие са: безотказност, професионализъм, качество, коректност, висок морал, човещина и етика.

Повече информация за Доверие може да намерите на www.mbal.doverie.bg

Doverie Medical Complex

Sofia, Ovcha Kupel 2 District, 2, Friedrich Grunanger Street
phone: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg
info@mbal.doverie.bg

Doverie Multiprofile Hospital for Active Treatment is a modern medical complex, divided into a diagnostic-consulting centre and a multiprofile hospital for active treatment.

The Doverie Hospital patients are provided with:

- A medical centre provided with its own laboratories and high tech diagnostic equipment;
- 9 specialized hospital aid wards;
- 4 operating rooms and a hospital with more than 100 beds.

Besides high-tech equipment and specialized wards, Doverie medical complex, can offer its patients surgery treatment with the Da Vinci robotic surgical system, unique for Sofia.

The team at Doverie seeks to look after its patients' health by providing not only high quality medical care, but also the best accompanying service.

The guiding principles in the work of the team at Doverie Hospital are: consistency, professionalism, quality, honesty, high morality, humaneness and ethics.

You can find more information on Doverie at www.mbal.doverie.bg

Център по дентална медицина Свети Георги

ул. Константин Иречек 20, София, България
тел. 02/954 47 83, тел./факс 02/952 41 94
моб. тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

Ако имате два свободни дни в София, идете на зъболекар дори да смятате, че не ви е необходимо. Повечето българи, които живеят в чужбина, редовно се прибират с единствената цел да си лекуват зъбите в България, където стоматолозите не само се справят доста добре, но и за по-малко пари.

В денталния център на д-р , специализирал ендодонтия, парадонтология и имплантология в Австрия, Италия, Швейцария и Франция, може да получите и козметични услуги. Една от възможностите е да си избелите зъбите по най-популярните в Европа технологии или просто да си направите профилактичен преглед. Новост в центъра е лечението с лазерен апарат без болка и без анестезия.

St. George Dental Services Centre

20 Konstantin Irechek Str., 1000 Sofia, Bulgaria
phone: +359 2/ 954 47 83, phone/fax: +359 2/952 41 94
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

If you have a couple of days to spare in Sofia then you should visit a dentist – even if you don't think you need to. The majority of Bulgarians who live abroad regularly return with the single aim of having their teeth taken care of in a country where the dentists not only perform a very decent job, but also charge a lot less. At Dr. Tsalov's Dental Services Centre you can also have cosmetic treatments. Dr. Tsalov has studied endodontics, paradontology, and implantology in Austria, Italy, Switzerland and France. Therefore, you will have the opportunity to have your teeth whitened with the latest European technology, or simply have a check-up. Laser treatment, which is performed without anesthesia and is completely painless, is one of the centre's more novel procedures.

Комплекс люкс с видом на море
ПЕРВАЯ ЛИНИЯ

Luxurious complex
FIRST LINE

Carpe Siem
complex

BALCHIK

Carpe Vita
complex

STS. CONSTANTINE AND HELENA

Оазис спокойствия и уюта
300 М ОТ БЕРЕГА МОРЯ

Oasis of peace and comfort
300 M TO THE SEASIDE

*ЛЮКСОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО *ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ
С ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ *ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ
*ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ
И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE - AND TWO - BEDROOM APARTMENTS
WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT
*INVESTMENT CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE
AND A GREAT REPUTATION

MY-HOME.BG

+359 885 190390 | +359 888 603351

ВАЖНО!

ПРЕВОЗ НА БЕЗПЛАТЕН БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР НОВА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ ЕР

България Ер въвежда по линиите си нови правила за превоз на багаж за билети, издадени на/след 02 май 2011 г. Новата система, **PIECE CONCEPT**, се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

РЕГИСТРИРАН / ЧЕКИРАН БАГАЖ

Всеки пътник има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж, както следва:

1. Общи правила – Международни и Вътрешни линии:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	2 броя – макс. до 23 кг и до 158 см всеки един
Икономическа класа	1 брой – макс. до 23 кг и до 158 см

2. Изключения:

Златна карта на бонусната програма	Плюс 1 брой – макс. до 23 кг и до 158 см
За притежатели на ко-брендирана карта България Ер и ЦКБ	Безплатна норма чекиран багаж – 2 броя до 32 кг
За притежатели на карта VISA Platinum	Безплатна норма чекиран багаж – 2 броя до 23 кг. Всеки
Моряци	Плюс 1 брой – макс. до 23 кг и до 158 см
Бебета от 0-2 години	1 брой – макс. до 10 кг и до 115 см

Максималният размер е сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа - /l+h+w/.

Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии:

За по-тежък багаж - между 23 кг - 32 кг	EUR 50
За по-обемист багаж - между 158 см – 203 см	EUR 70
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг x 158 см	EUR 50
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг x 158 см	EUR 100

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии:

За по-тежък багаж - между 23 кг - 32 кг	EUR 20
За по-обемист багаж - между 158 см – 203 см	EUR 30
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг x 158 см	EUR 20
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг x 158 см	EUR 50

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

5. Специални категории багажи:

Спортна екипировка	Включва се в безплатната норма багаж, при условие че е до 23 кг и до 200 см. Счита се като брой багаж. Изключение: - Международни полети: Един чифт ски на пътник – прилага се фиксирана такса от EUR 30. - Вътрешни полети: Един чифт ски на пътник – прилага се фиксирана такса от EUR 20.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETS/: Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. Приемат се само кучета и котки.	Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от EUR 50.
Животни в багажника /AVIH/: Максимално тегло на животното и контейнера – 32 кг. Максимални размери на контейнера – 110 x 80 x 76 см.	Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от EUR 80.

РЪЧЕН / КАБИНЕН БАГАЖ: 1 брой – до 10 кг.

Размери - до 55 x 40 x 23 см, с максимален сбор от трите измерения до 115 см.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпани в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

IMPORTANT!

CARRIAGE OF FREE OF CHARGE BAGGAGE ON BULGARIA AIR FLIGHTS NEW BAGGAGE POLICY OF BULGARIA AIR

Bulgaria Air introduces its new rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued on / after 02 May 2011. The new policy, PIECE CONCEPT, is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger has the right to transport in the aircraft free of charge baggage, as follows:

1. General Terms – International and Domestic Flights:

Booking Class	Terms for free of charge baggage
Business Class	2 PC – up to 23 kg and 158 cm each
Economy Class	1 PC – up to 23 kg and 158 cm each

2. Exceptions:

Gold Bonus Program Card	Plus 1 PC – up to 23 kg and 158 cm
Holders of Co-branded – Bulgaria Air-CCB Bank	Free bag allowance – 2 PC up to 32 kg
Holders of VISA Platinum card	Free bag allowance – 2 PC to 23 kg each
Marines	Plus 1 PC – up to 23 kg and 158 cm
Infants from 0-2 years old	1 PC – up to 10 kg and 115 cm

The maximum allowed size is the sum of external length, height and width of the baggage /l+h+w/.

The passenger can transport more than the free of charge terms for an additional charge.

3. Extra Baggage Fees - International Flights:

Overweight /between 23 kg and 32 kg/	EUR 50
Oversize /between 158 cm – 203 cm/	EUR 70
Extra piece - second piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece - third piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

4. Extra Baggage Fees - Domestic Flights:

Overweight /between 23 kg and 32 kg/	EUR 20
Oversize /between 158 cm - 203 cm/	EUR 30
Extra piece - second piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 20
Extra piece - third piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 50

Baggage with weight of more than 32 kg is subject to Cargo transportation.

5. Special baggage items

Sports Equipment	It is subject to free of charge carriage in case the baggage is up to 23 kg and to 200 cm. It is considered as a piece of baggage. Exception: - International Flights: Pair of ski for passenger – fixed fee of EUR 30 is applied. - Domestic Flights: Pair of ski for passenger – fixed fee of EUR 20 is applied.
Pets in the aircraft cabin /PETC/: Maximum weight of the pet and cage - up to 8kg. Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. Only dogs and cats are allowed.	Is not included in the free of charge baggage norm. Fee of EUR 50 is applied.
Animal in the baggage compartment /AVIH/: Maximum weight of the animal and the container – 32 kg. Maximum dimensions of the container – 110 x 80 x 76 cm.	Is not included in the free of charge baggage norm. Fee of EUR 80 is applied.

HAND/CABIN BAGGAGE: 1 PC - up to 10 kg.

Dimensions – 55 x 40 x 23 cm, with maximum sum of all dimensions up to 115 cm.

For code-share flights with Bulgaria Air and other partner airlines in the route can be applied other baggage policies.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Ходила

10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене

30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Загържете така 15 секунди.

Гръб и ръце

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведждайте се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безпречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция
- Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задръжайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по лета си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнеш в креслото уморен и загъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.

Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж.

Не оставяйте багажа си без надзор.

Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги убедомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажите си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have you luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпун;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасител;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахаки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети,

- които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръснари, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашины, отвертки, клещи, чукове;
- кънки за лег;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щекли и тоязи;
- всички видове оборудване за бойни

- спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ;
- терпентин, разреждател и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

От 6 ноември 2006г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100мл. Всяка и общо до 1л, поставени в самозалечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, пана за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;

- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives

- and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, което не е навършило 12 години и пътува без родител, настойник или друг пълнолетен придружител.

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служители поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва точна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълен адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желан полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на дължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълен адрес на посрещача и изпращача.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от еднопосочната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство и в този случай за двете деца се заплаща една такса.
- от 5 до 7 години: плаща се 100 % от тарифата за възрастен пътник. Допълнително се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии.
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление. Допълнително се събира такса UM в размер на 40 евро на международна отсечка и 20 евро за отсечка по вътрешни линии.
- за две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, се плаща една UM такса за двете деца.
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

New Rules for Transporting Children

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

An **unaccompanied minor (UM)** is a child under 12 years old who is traveling without a parent, guardian or some other type of adult escort.

The service **"Transport of an unaccompanied minor" (UM)** means that employees of Bulgaria Air receive the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and hands him off to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between their 3rd and 5th birthdays, and optional for children who have already turned 5 years old.

Form – information from the parent/guardian: A mandatory document that contains accurate information about the child, as well as the full names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

Escort – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

The information that is necessary for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full name, telephone number and complete address of the persons delivering the child to the departure airport and collecting him or her at the destination airport.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

The price for the Transport of Unaccompanied Minors service:

- For children between their 3rd and 5th birthdays: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected. One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously and, in that case, the customer pays one fee for both children.
- Age 5-7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger. A UM fee is also collected in the amount of 40 euros for international flights and 20 euros for domestic flights.
- Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff). A UM fee shall also be collected in the amount of 40 euros for international flights and 20 euros for domestic routes.
- For two children from one family – siblings traveling together – one UM fee is payable for both children.
- Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier **www.air.bg**

Airbus A320-214

**Airbus A319-112
Airbus A319-111**

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA – MOSCOW

Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – PARIS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – ROME

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

**SOFIA – MADRID
MADRID – LAS PALMAS
MADRID – TENERIFE**

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – AMSTERDAM

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BUCHAREST

Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BELGRADE

Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

SOFIA – BERLIN

Both parties operate and have a seat exchange programme.

**SOFIA – VIENNA, SOFIA – FRANKFURT,
SOFIA – DUSSELDORF, SOFIA – ZURICH**

Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

**BERLIN – DUSSELDORF, BERLIN – KOLN,
BERLIN – STUTTGART, BERLIN – FRAN KFURT,
BERLIN – STOC KHOLM, BERLIN – GOTEBORG,
BERLIN – COPENHAGEN, BERLIN – HELSIN KI,
BERLIN – ZURICH, BERLIN – VIENNA**

Jointly operated services using Airberlin aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

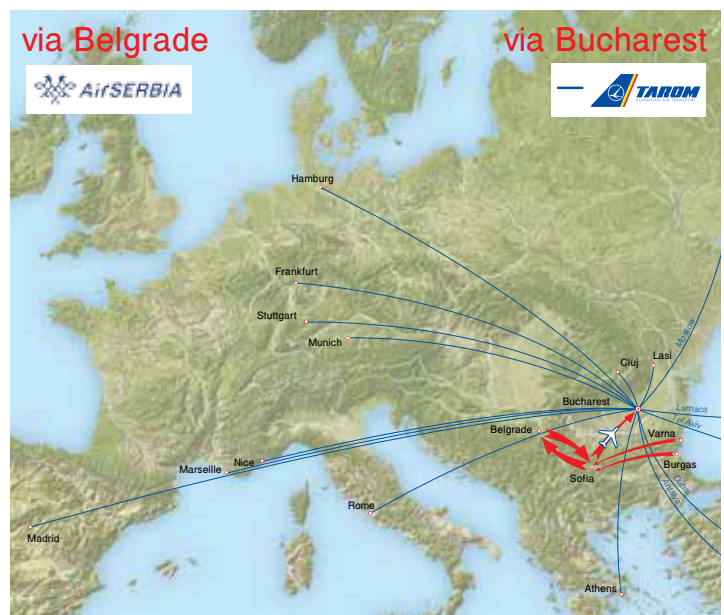
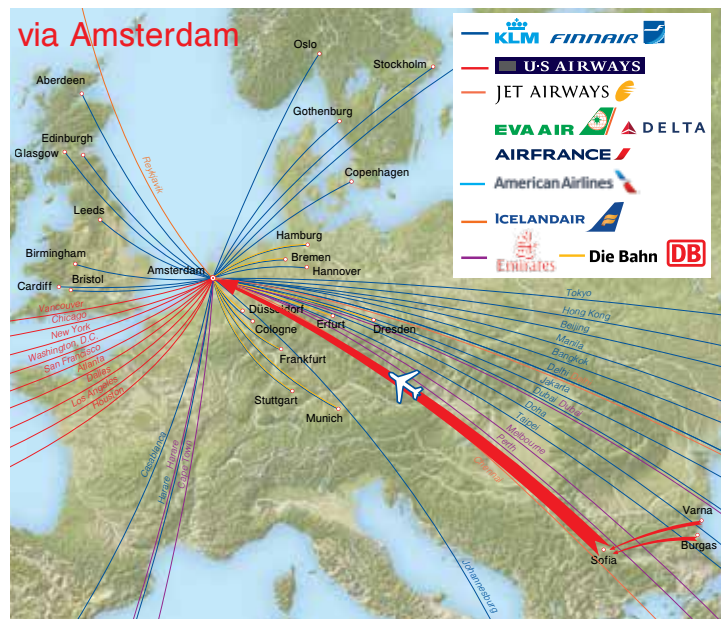
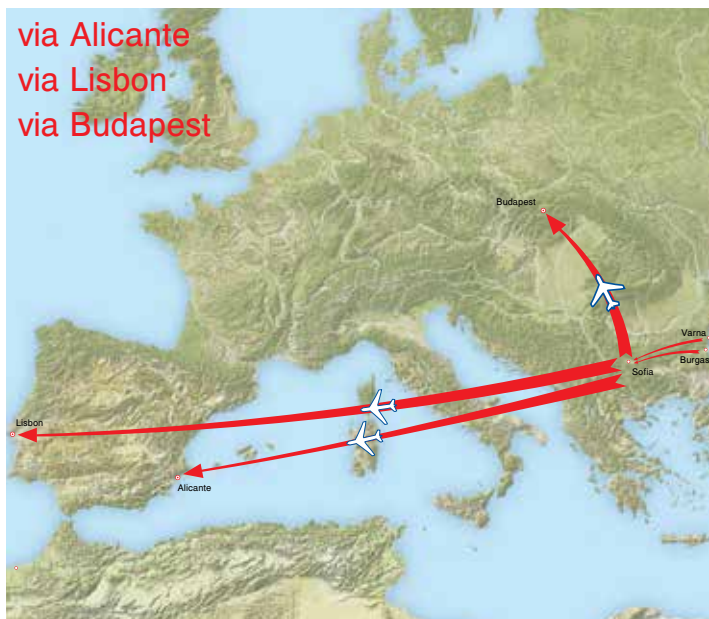
INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

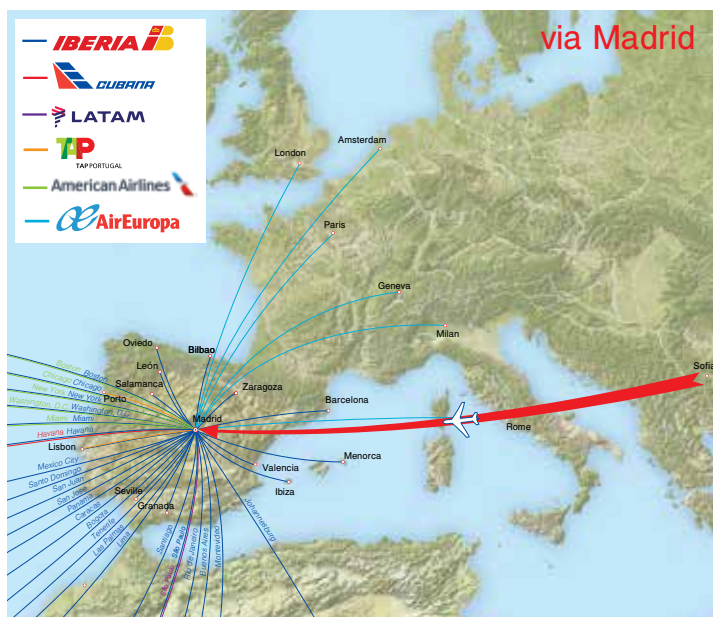
The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

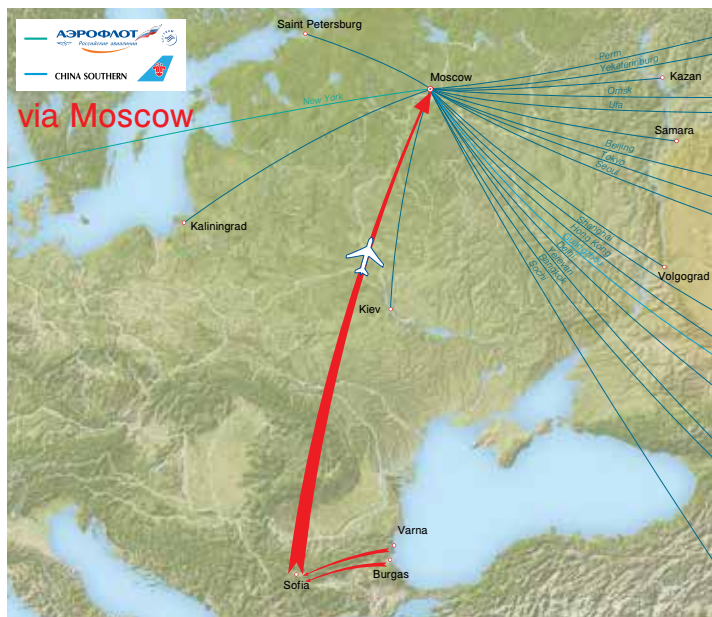
Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?

BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR 	Call Center <i>Working Hours:</i> <i>Every day 08:00-22:00 Local Time</i>	phone: (+359) 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg web: www.air.bg
	Ticket office 2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> <i>Monday-Friday</i> <i>9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</i>	e-mail: tickets1@air.bg web: www.air.bg
	Sofia Airport, Terminal 2, Departures Ticket Counters <i>Working hours:</i> <i>Monday, Tuesday, Thursday, Friday:</i> <i>04:00-20:00</i> <i>Wednesday: 04:00-22:30 Local Time</i> <i>Sunday: 04:00-23:00 Local Time</i>	web: www.air.bg
	Varna Airport Office <i>Monday-Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	phone: (+359 52) 573 32 fax: (+359 52) 501 039 e-mail: varna@air.bg web: www.air.bg
	Varna - City Office 55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> <i>Monday-Friday 09:00-20:00 Local Time</i> <i>Saturday 10:00-18:00 Local Time</i>	phone: (+359 52) 651 101 e-mail: varna_city@air.bg web: www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal Departures, floor 2 <i>Working Hours:</i> <i>Monday-Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	phone: (+359 56) 900 155 fax: (+359 56) 870 132 e-mail: boj@air.bg web: www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Monday-Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	fax: (+359) 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg web: www.air.bg
BRU 	Belgium - Brussels Brussels National Airport Level Departure, BE 1930 Zaventem <i>Working hours:</i> <i>Monday 07:30-14:00 Local Time</i> <i>Tuesday-Friday 14:30-19:00 Local Time</i>	phone: +32 2 753 2016 +32 2 753 2017 e-mail: brussels@air.bg brussels2@air.bg web: www.air.bg
LCA PFO 	Nicosia, Cyprus "Louis Aviation" - 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.	phone: +357 225 88 182 +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com web: www.air.bg

FRA BER 	Germany - Frankfurt Germany, D-60325 Frankfurt am Main, Guillettstr. 50	phone: +496 928 41 86 fax: +496 929 12 45 e-mail: frankfurt@air.bg web: www.air.bg
	Germany - Berlin Germany, 10117 Berlin, Leipziger str.114-115	phone: +493 025 144 60 fax: +493 025 133 30 e-mail: info@berlin-bat.de web: www.air.bg
LON 	United Kingdom - London Ticket Pod 1 Terminal 4 London Heathrow Airport Hounslow, Middlesex TW6 3FB	phone: +44(0)208 897 99 16 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk web: www.air.bg
MOW 	Russia - Moscow Ticket office Kuznetskiy Most, 3 Str. <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-18:00 local time</i> <i>Saturday</i> <i>10:00-14:00 local time</i>	phone: +79 26 99 23 637 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg web: www.air.bg
	Russia, Sheremetyevo Airport, Terminal F, DAVS, fl.2, office 13-14 <i>Working hours: 24h</i>	phone: +749 59 56 4661 e-mail: svoapfb@mail.ru web: www.air.bg
TLV 	Israel - Tel Aviv Open Sky LTD Israel, Tel Aviv, 23 Ben-Yehuda stl. <i>Working hours:</i> <i>Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Sunday</i> <i>09:00 - 17:00 local time</i>	phone: +972 379 51 355 +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il web: www.air.bg
USA 	Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 9am - 5pm,</i> <i>Saturday - Sunday 9am - 1pm (EST)</i>	phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com web: www.air.bg
VIE 	Austria - Vienna Intervega Reisen GmbH Austria, A-1010 Wien, Tiefer Graben 9 A-1010 Wien, Tiefer Graben 9	phone: +43 153 52 550 +43 153 52 551 e-mail: intervegareisen@aon.at web: www.air.bg
ZRH 	Switzerland - Zurich Switzerland, CH-8060, Zurich Airport - Terminal 1, P.O. BOX 2165 <i>Monday - Friday</i> <i>9:30-12:30/13:30-17:30 local time</i>	phone: +41 443 616 154 +41 443 616 284 fax: +41 443 616 160 e-mail: zurich@air.bg web: www.air.bg